РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за държавните помощи

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон определя условията и реда за:

1. предоставянето на държавни помощи и минимални помощи;

2. изпълнението на процедурите по уведомяване съгласно чл. 108, ал. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за предоставяне на държавни помощи;

3. категориите държавни помощи, съвместими с вътрешния пазар;

4. изпълнението на задълженията за докладване, събиране, регистриране и съхраняване на данни;

5. възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ и на неправилно използвана държавна помощ;

6. възстановяването на неправомерно получена минимална помощ;

7. оценката на държавните помощи, за които не е задължително уведомяване на Европейската комисия, за съответствие с правилата за групово освобождаване;

8. оспорването по съдебен ред на нарушения, свързани с предоставяне на държавни помощи и минимални помощи.

Обхват

Чл. 2. (1) Този закон се прилага за:

1. индивидуалните държавни помощи и минимални помощи;

2. схемите за държавна помощ и минимална помощ.

(2) Този закон се прилага и за помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия.

Изключение от обхвата

Чл. 3. Този закон не се прилага за мярка за помощ, пряко свързана с производството или търговията с оръжие и муниции с военно предназначение и с военно оборудване, за която се прилага чл. 346 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Съвместимост

Чл. 4. (1) Предоставянето на държавна помощ освен в случаите, предвидени в Договора за функционирането на Европейския съюз, е несъвместимо с вътрешния пазар.

(2) Предоставянето на държавна помощ е съвместимо с вътрешния пазар, когато помощта:

1. има социален характер и се предоставя на отделни потребители без дискриминация относно произхода на съответните стоки, или

2. е предназначена да отстрани щетите, причинени от природни бедствия или от други извънредни събития.

(3) Предоставянето на държавна помощ може да се приеме за съвместимо с вътрешния пазар, когато отговаря на някое от следните условия:

1. насърчава икономическото развитие на райони с ниско жизнено равнище или с висока безработица;

2. подпомага изпълнението на проект със значителен икономически интерес за Европейския съюз или за преодоляване на съществени трудности в икономиката на Република България;

3. подпомага развитието на определени стопански дейности или отделни икономически райони, ако не засяга търговските условия в степен, която противоречи на общия интерес на Европейския съюз;

4. подпомага насърчаването на културата и опазването на културното и историческото наследство, ако не засяга търговските условия и конкуренцията в Европейския съюз в степен, която противоречи на общия интерес на Европейския съюз;

5. разрешена е с акт на Съвета на Европейския съюз по предложение на Европейската комисия.

(4) Държавната помощ по ал. 2 и 3 се предоставя при условията и по реда, определени в този закон.

Принципи

Чл. 5. (1) При предоставянето на държавна помощ се прилагат следните принципи:

1. необходимост – насочване на държавната помощ към сфери на дейност, за които е нужно съществено подобрение или развитие, което не може да се осъществи при нормални пазарни условия;

2. целесъобразност – подпомагане постигането на цел от общ интерес за Европейския съюз, включително при съпоставяне на действителните и очакваните резултати;

3. пропорционалност и ефективност – изискванията трябва да са подходящи за постигане на преследваната цел и не трябва да надхвърлят необходимото за нейното постигане, като се целят максимални резултати с най-малък размер на държавната помощ;

4. прозрачност – осигуряване на правила за публичност при предоставянето и разходването на публични средства по начин, който позволява достъп, използване и анализ на информация за финансовите взаимоотношения и който дава възможност за извършване на наблюдение, координация и контрол;

5. балансираност – достигане на положителен резултат при отчитане на отрицателните ефекти върху конкуренцията;

6. съпоставимост - избор на подходящ начин за предоставяне на държавна помощ, влияещ в най-малка степен върху конкуренцията, при постигане на целта ѝ;

7. стимулиращ ефект - положителна промяна в поведението и дейността на получателя на помощта, така че той да осъществи съответната дейност, която не би предприел без помощ или би я предприел, но в ограничен обем и по различен начин.

(2) Стимулиращият ефект по ал. 1, т. 7 се определя въз основа на критериите, определени в акта на Европейския съюз, с който се предоставя държавната помощ.

(3) Когато в акта по ал. 2 не са определени критерии, но се изисква държавната помощ да има стимулиращ ефект, същият се определя най-малко чрез сравнителен анализ на вариант при предоставяне на помощта и на вариант без предоставяне на помощта.

(4) Администраторът на помощ мотивира писмено прилагането на принципите по ал. 1, когато това е приложимо, въз основа на акта на Европейския съюз, с който се предоставя държавната помощ. Мотивите са неразделна част от държавната помощ.

Публични вземания

Чл. 6. Паричните задължения към държавата и общините по влезлите в сила решения и определения на съдилищата по този закон са публични държавни вземания, съответно публични общински вземания, и се събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

Глава втора
ОРГАНИ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ, ОТГОВАРЯЩИ ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ

Обща компетентност

Чл. 7. (1) Министърът на финансите е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи и минималните помощи на национално, областно и общинско равнище и взаимодействието с Европейската комисия, освен в случаите по чл. 8.

(2) В изпълнение на правомощията по ал. 1 министърът на финансите:

1. осъществява наблюдението, координацията и взаимодействието с Европейската комисия и администраторите на помощ в областта на държавните помощи и минималните помощи;

2. приема, разглежда и оценява уведомленията за държавна помощ за пълнота, качество и съответствие с правото на Европейския съюз и с българското законодателство в областта на държавните помощи;

3. наблюдава и дава становища за предоставянето на нова и за изменението на съществуваща държавна помощ за съответствие с провежданата в Европейския съюз и в Република България политика в областта на държавните помощи;

4. съгласува и изпраща уведомленията за държавни помощи до Европейската комисия;

5. оценява държавната помощ, попадаща в обхвата на общ регламент за групово освобождаване;

6. дава становища за помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия;

7. изготвя уведомление за регионална карта на държавните помощи до Европейската комисия, съдържащо предложение за максималния интензитет на регионалната помощ и на специфичния местен обхват на районите в Република България, допустими за регионална помощ;

8. осигурява прозрачност на държавните помощи, като изисква, обобщава и съхранява информация от всички администратори на помощ, включително за минималните помощи;

9. изготвя годишен доклад и тематични доклади за държавните помощи и ги изпраща на Европейската комисия;

10. координира и подпомага администраторите на помощ при упражняване на техните права и задължения, произтичащи от правото на Европейския съюз и от българското законодателство в областта на държавните помощи;

11. координира действията във връзка с възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяването на неправилно използвана държавна помощ, включително за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

12. дава становища по проекти на нормативни и други актове, свързани с уреждане на отношения в областта на държавните помощи;

13. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи;

14. дава методически указания по прилагането на закона, нормативните актове по неговото прилагане и на правилата в областта на държавните помощи;

15. предприема мерки за развитието и усъвършенстването на правилата в областта на държавните помощи и за осигуряването на прозрачност.

Специална компетентност

Чл. 8. (1) Министърът на земеделието, храните и горите е органът, който осъществява наблюдението, прозрачността, координацията и взаимодействието с Европейската комисия в областта на държавните помощи и минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, освен в случаите по чл. 7, ал. 2, т. 11.

(2) В изпълнение на правомощията по ал. 1 министърът на земеделието, храните и горите:

1. разработва съдържанието, параметрите и механизмите за предоставяне и контрол на всяка мярка за помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

2. оценява въздействието на мярка за помощ в областта на земеделието, горското и ловното стопанство и рибарството, когато това се изисква;

3. изпраща уведомленията за държавни помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанства и рибарството до Европейската комисия;

4. изготвя годишни доклади за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството и ги изпраща до Европейската комисия;

5. дава становища за държавните помощи и минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

6. дава становища по предложения и проекти за изменение на действащото законодателство за държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството;

7. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Глава трета
АДМИНИСТРАТОР НА ПОМОЩ

Определяне на администратор

Чл. 9. (1) Администратор на помощ е лице, което предоставя или управлява, включително разработва държавна помощ или минимална помощ, освен когато в закон е предвидено друго.

(2) Когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя от лице, спрямо което публичен орган има доминиращо влияние, администратор на помощта е доминиращият публичен орган.

(3) Когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя с акт на Министерския съвет, администратор на помощта е

министърът или друг публичен орган, който е отговорен за изпълнението на съответната държавна политика в сектора, в който помощта се предоставя.

(4) Когато държавната помощ или минималната помощ се предоставя от орган, управляващ оперативна програма, или от орган - програмен оператор на програма, администратор на помощта е органът, отговорен за управлението и изпълнението на програмата.

(5) В случаите по ал. 1-4 администраторът на помощ може да възложи част от функциите си по този закон на публичноправна организация, публичен орган или публично предприятие, което носи отговорност като администратор на помощ за възложените функции и изпълнява свързаните с тях задължения спрямо получателя на помощта.

Специален случай

Чл. 10. При държавна помощ и минимална помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството администраторите на помощ се определят от министъра на земеделието, храните и горите.

Акт за предоставяне

Чл. 11. Държавна помощ или минимална помощ се предоставя с акт за предоставяне, в който се определя администратор на помощта и лице по чл. 9, ал. 5, когато е налице възлагане.

Отговорности на администратора на помощ

Чл. 12. (1) Администраторът на помощ носи отговорност за законосъобразното предоставяне и разходване на държавни помощи и минимални помощи в съответствие с правото на Европейския съюз и българското законодателство.

(2) Администратор на помощ - разпоредител с бюджет, може да разработва или да предоставя държавни помощи или минимални помощи, свързани с мерки за национално финансиране или за национално съфинансиране по проекти и програми, финансирани от фондовете на Европейския съюз, инструмента „Шенген", Преходния финансов инструмент, донорски програми и други подобни, когато за това са предвидени средства в закона за държавния бюджет за съответната година или в средносрочната бюджетна прогноза.

Разработване на мерки за помощ

Чл. 13. (1) Всеки администратор на помощ определя предварително целите и разработва съдържанието, параметрите и механизмите за предоставяне и контрол на всяка нова държавна помощ, която възнамерява да предостави, както и оценява нейното въздействие, когато това се изисква.

(2) Администраторът на помощ е длъжен да изготви и план за оценка на въздействието на мерките за помощта и доклад към него за представяне пред Европейската комисия, когато това се изисква въз основа на акт на Европейския съюз или по искане на Европейската комисия.

(3) Условията и редът за изготвяне и представяне на плана за оценка и на доклада към него се определят с правилника за прилагането на закона.

(4) При схема за държавна помощ или при минимална помощ администраторът на помощ е длъжен да осигури съответствието с правилата в областта на държавните помощи за всеки отделен случай в обхвата на схемата.

Отлагане

Чл. 14. Администраторът на помощ е длъжен да не въвежда в действие и да не предоставя държавна помощ:

1. до произнасянето на Европейската комисия с решение относно разрешаване на планираната държавна помощ или с решение, че мярката не представлява държавна помощ, или до настъпването на обстоятелства, при които може да се смята, че Европейската комисия е взела решение за разрешаване на помощта, или

2. до получаването на оценка от министъра на финансите, че мярката е приведена в съответствие с правилата на общ регламент за групово освобождаване.

Уведомяване

Чл. 15. (1) Администраторът на помощ е длъжен преди предоставянето на нова държавна помощ или изменението на съществуваща държавна помощ да уведоми министъра на финансите.

(2) Условията и редът за уведомяване по ал. 1 се определят с наредба на министъра на финансите.

(3) Предоставянето на нова държавна помощ или изменението на съществуваща държавна помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството се извършва по решение или по предложение на министъра на земеделието, храните и горите.

Информиране на получателя

Чл. 16. (1) Администраторът на помощ е длъжен да предостави на всеки получател на държавна помощ или на минимална помощ информация за вида, размера, основанието за предоставяне и съвместимостта на помощта чрез посочване на акта на Европейския съюз, неговото наименование и публикуване в „Официален вестник“ на Европейския съюз, както и за произтичащите от получаването на помощта задължения за получателя на помощ. Информацията трябва да бъде включена в акта за предоставяне на помощта или да бъде предоставена на получателя на помощта в 14-дневен срок от издаването на акта.

(2) Информация за размера на помощта не се предоставя, когато помощта е свързана с данъчни мерки, изискващи обработка на данъчни декларации на данъчно задължени лица.

Документиране

Чл. 17. Администраторът на помощ е длъжен да изготви необходимите документи по прилагането на мярка за помощ в съответствие с изискванията на приложимия към помощта акт на Европейския съюз.

Капацитет

Чл. 18. (1) Всеки администратор на помощ е длъжен да осигури и да поддържа достатъчен капацитет за осъществяване на дейностите по планиране, разработване, уведомяване, документиране, предоставяне и управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни помощи и на минимални помощи.

(2) Всеки администратор на помощ индивидуално определя необходимите мерки за изпълнение на дейностите по ал. 1 съобразно обема и спецификата на администрираните помощи, като включва най-малко техническа и кадрова обезпеченост и мерки за съхранение на информация.

(3) За всяка държавна помощ и за всяка минимална помощ администраторът на помощ може да определи лица, които да отговарят за изпълнение на дейностите по ал. 1.

Поддържане и съхраняване на информация

Чл. 19. (1) Администраторът на помощ е длъжен да поддържа и да съхранява информацията за извършените от него действия, свързани с предоставените държавни помощи и минимални помощи, като отговаря за нейната достоверност.

(2) Всички документи, които администраторите на помощ или лицата, определени за администратори на помощ, представят в Министерството на финансите, се съставят на български език, а когато са съставени на чужд език - придружени с превод на български език.

(3) Срокът за съхранение на информацията по ал. 1 е не по-кратък от 10 години считано от датата на последното предоставяне на помощ по схема за държавна помощ или минимална помощ или от датата на предоставяне на индивидуална държавна помощ или минимална помощ.

(4) В случаите на помощ, предоставяна на части, срокът по ал. 3 започва да тече от датата на последното плащане.

(5) При поискване достъп до информацията по ал. 1 или до част от нея се предоставя на лица, определени от министъра на финансите или от Европейската комисия, във вида и в срока, указани в искането.

Глава четвърта
ПОЛУЧАТЕЛ НА ПОМОЩ

Определение

Чл. 20. (1) Получател на помощ е всяко предприятие, за което е предназначена държавна помощ или минимална помощ, както и всяко предприятие, което пряко или косвено се облагодетелства от тази помощ, като получава под каквато и да е форма икономическа изгода, и по отношение на която са изпълнени всички елементи за наличие на помощ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

(2) Предприятие по ал. 1 е всяко лице, което осъществява икономическа дейност без значение на неговата правноорганизационна форма, статут и начин на финансиране, независимо от това дали същото формира и разпределя печалба.

(3) Когато лицето по ал. 2 осъществява едновременно икономическа и неикономическа дейност, то може да се разглежда като получател на държавна помощ или минимална помощ само по отношение на икономическата си дейност, при условие че:

1. икономическата и неикономическата дейност са напълно отделени финансово-счетоводно по отношение на активите, пасивите, приходите и разходите от дейностите, и/или

2. е налице фактическо обособяване на съответните дейности чрез отделен субект.

(4) Когато мярката за помощ се реализира чрез едно предприятие, но икономическа изгода от помощта получава и друго предприятие, размерът на държавната помощ или на минималната помощ се определя съобразно изгодата, която получава всяко от предприятията.

(5) Когато след предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ, което не е извършено при пазарни условия, изгодата от помощта премине върху друго предприятие, същото се смята за получател на държавна помощ или на минимална помощ.

Глава пета
ВИДОВЕ ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ

Държавни помощи, за които се изисква уведомяване

Чл. 21. Държавните помощи, включително всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ или за изменение на съществуваща държавна помощ, подлежат на уведомяване пред Европейската комисия. Уведомяване не се изисква, когато е предвидено в акт на Европейския съюз или в този закон.

Уведомление

Чл. 22. (1) Уведомлението съдържа информация за целите, характеристиките, параметрите и условията за предоставяне на помощта. Уведомлението се изготвя и представя пред Европейската комисия от администратора на помощ чрез министъра на финансите, а за помощите в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството – от министъра на земеделието, храните и горите.

(2) Уведомлението се придружава от обосновка за съответствие с правилата в областта на държавните помощи, регламентирани в правото на Европейския съюз и в българското законодателство, или от обосновка, че предложената мярка за помощ не представлява държавна помощ, когато уведомлението се подава с цел правна сигурност. Обосновката е неразделна част от уведомлението.

(3) Администраторът на помощ е длъжен да съгласува предварително с министъра на финансите уведомлението и обосновката към него.

Привеждане в съответствие

Чл. 23. (1) Когато при съгласуването по чл. 22, ал. 3 министърът на финансите констатира, че уведомлението и обосновката не са в съответствие с правото на Европейския съюз и с българското законодателство в областта на държавните помощи, той уведомява администратора на помощ, като може да предлага мерки за привеждането им в съответствие.

(2) Администратор на помощ, който не приведе уведомлението и обосновката в съответствие с мерките по ал. 1, е длъжен да изпрати до министъра на финансите писмена декларация и мотиви за непривеждането в съответствие. В този случай министърът на финансите изпраща уведомлението до Европейската комисия във вида, заявен с декларацията.

(3) Министърът на финансите след получаването на цялата необходима информация от администратора на помощ изпраща уведомленията за държавна помощ до Европейската комисия.

Информация

Чл. 24. (1) След получаването на решение на Европейската комисия, потвърждаващо съвместимостта и/или разрешаващо предоставянето на държавна помощ, министърът на финансите информира администратора на помощ, че мярката за помощ може да се въведе в действие.

(2) Условията, определени в решението по ал. 1, са задължителни за изпълнение.

(3) Когато в решението по ал. 1 има условия, за които Европейската комисия не е определила срок за изпълнение, в едномесечен срок от получаването на решението администраторът на помощ представя на министъра на финансите информация за срока и начина за изпълнението на тези условия.

Официална процедура по разследване

Чл. 25. В случай на откриване на официална процедура по разследване от Европейската комисия министърът на финансите уведомява за това съответния администратор на помощ.

Представяне пред Европейската комисия

Чл. 26. Условията и редът за представяне пред Европейската комисия на уведомлението и обосновките по чл. 22 се определят с правилника за прилагането на закона.

Държавни помощи, за които не се изисква уведомяване

Чл. 27. Държавни помощи, за които не се изисква уведомяване на Европейската комисия, са помощи, към които не се прилага задължението за уведомяване съгласно чл. 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Предварително съгласуване

Чл. 28. Администраторът на помощ е длъжен предварително да информира и да съгласува с министъра на финансите всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ и за изменение на съществуваща държавна помощ, когато държавната помощ попада в обхвата на общ регламент за групово освобождаване.

Разглеждане

Чл. 29. (1) Министърът на финансите разглежда информацията по чл. 28 по реда, по който е постъпила, и изготвя оценка за съответствието на държавната помощ с правилата за групово освобождаване. Оценката се изготвя в едномесечен срок от получаването на информацията.

(2) Когато за изготвяне на оценката е необходима допълнителна информация, министърът на финансите уведомява администратора на помощ. В този случай срокът по ал. 1 започва да тече от получаването на допълнителната информация. При всяко следващо предоставяне на допълнителна информация започва да тече нов срок.

(3) В случаите на несъответствие при изготвяне на оценката по ал. 1 министърът на финансите предлага на администратора на помощ да приведе мярката за помощ в съответствие с правилата на общ регламент за групово освобождаване или с приложимите актове на Европейския съюз.

Информиране на Европейската комисия

Чл. 30. Министърът на финансите информира Европейската комисия за предоставянето на държавни помощи, попадащи в обхвата на общ регламент за групово освобождаване или освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, по реда, предвиден в приложимите актове на Европейския съюз.

Становище и оценка

Чл. 31. Когато основанието и условията на държавната помощ се определят с нормативен акт, министърът на финансите изготвя:

1. становище по проекта на нормативен акт преди процедурата по неговото съгласуване и внасяне на проекта на акт за приемане или издаване от компетентния орган;

2. оценка по чл. 29, ал. 1 преди процедурата за внасяне на проекта на акт за приемане или издаване от компетентния орган; оценката придружава проекта на нормативен акт в процедурата по неговото съгласуване и внасяне за приемане или издаване от компетентен орган.

Специална компетентност

Чл. 32. Министърът на земеделието, храните и горите разработва държавните помощи в обхвата на регламент за груповото освобождаване в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, информира Европейската комисия за предоставянето на тези помощи по реда, предвиден в приложимите актове на Европейския съюз, и ги въвежда в действие след публикуване на информация на интернет страницата на Европейската комисия.

Минимални помощи (de minimis) и помощи, освободени от задължението за уведомяване

Чл. 33. (1) Предоставянето на минимална помощ или на помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, с изключение на помощите по чл. 28,

може да се извърши без предварително уведомяване от администратора на помощ и получаване на становище от министъра на финансите.

(2) Минималните помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството се предоставят само след получаването на становище от министъра на земеделието, храните и горите, когато това е приложимо.

(3) Контролът за съответствие на предоставянето на минималните помощи или на помощи, освободени от задължението за уведомяване с актове на Европейския съюз по прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз, се осъществява от съответния администратор на помощ.

Специален случай

Чл. 34. Министърът на земеделието, храните и горите разработва мерки за минимални помощи и упражнява контрол за законосъобразното предоставяне на минимални помощи в съответствие с акт на Европейския съюз по прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз за минималните помощи в областите на рибарството и производството на селскостопански продукти, посочени в приложение I от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Информация от администратора

Чл. 35. (1) В срок до три работни дни от предоставянето на помощ, попадаща в обхвата на регламент за минимална помощ, администраторът на помощ информира министъра на финансите, съответно министъра на земеделието, храните и горите.

(2) Условията и редът за информиране по ал. 1 се определят с правилника за прилагането на закона.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат, когато с акт на Европейския съюз е предвидено друго.

Информация до Европейската комисия

Чл. 36. Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, информира Европейската комисия за предоставянето на минимални помощи или за помощи, освободени от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, по предвидения в приложимите актове ред.

Правила и механизъм за предоставяне

Чл. 37. (1) Администраторът на помощ е длъжен в акта за предоставяне на минимална помощ или на помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия да определи правилата за прилагане на условията за нейното предоставяне и за контрол, както и механизъм за установяване на неправомерно получена минимална помощ.

(2) Правилата и механизмът по ал. 1 може да се предоставят предварително на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието, храните и горите, за изразяване на становище и/или за даване на указания.

Вземания за неправомерно получена минимална помощ

Чл. 38. (1) Неправомерно получената минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, представлява публично вземане, което се установява от администратора на помощ чрез издаване на акт за установяване на публичното вземане по реда Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Вземанията по издадените актове по ал. 1 подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(3) Всеки администратор на помощ, издал акт по ал. 1, е длъжен в срок до три работни дни от издаването на акта да информира министъра на финансите, съответно министъра на земеделието, храните и горите, освен когато издател на акта е съответният министър. Условията и редът за информиране се определят с правилника за прилагането на закона.

Глава шеста

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НЕПРАВОМЕРНА И НЕСЪВМЕСТИМА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ ПО РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НЕПРАВИЛНО ИЗПОЛЗВАНА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

Основание и ред за възстановяване

Чл. 39. (1) Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се

извършва въз основа на решение на Европейската комисия, с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо.

(2) Решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ подлежи на изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) Когато с решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или съответно на неправилно използвана държавна помощ не са индивидуализирани получателите на помощ и размерът на помощта, която трябва да се възстанови, администраторът на помощ издава акт за установяване на публично вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Вземанията по ал. 1 подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

(5) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, информира администратора на помощ в срок до пет работни дни от датата на уведомяването чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз за решението на Европейската комисия освен когато съответният министър е администратор на помощта.

(6) В случаите по ал. 3 администраторът на помощ е длъжен да установи лицата, получатели на помощта, и размера на получената от всяко лице помощ, като уведоми министъра на финансите за установеното и за предприетите действия за възстановяване, съобразно сроковете, определени в решението на Европейската комисия.

(7) Размерът на помощта по ал. 6 се установява въз основа на:

1. информация, налична при администратора на помощ;

2. оценка, приета от администратора на помощ – извън случаите по т. 1.

(8) Към размера на помощта по ал. 6 се включва и размерът на лихвата за неправомерност върху помощта, изчислен с натрупване за периода от датата, на която помощта е предоставена, до датата на пълното й възстановяване.

(9) Оценката по ал. 7, т. 2 се изготвя от правоспособен независим оценител, регистриран по Закона за независимите оценители, който не е в

трудово или служебно правоотношение с възложителя и не е свързано лице по смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс с получателя на помощта.

(10) Оценката по ал. 7, т. 2 се възлага и приема от администратора на помощ съобразно определените в решението на Европейската комисия условия и срок.

(11) Когато администраторът на помощ не приеме оценката по ал. 7, т. 2, той с мотивиран акт възлага повторна експертна оценка на трима оценители освен когато оценката се възлага по реда на Закона за обществените поръчки.

(12) Разноските по изготвяне на оценката по ал. 7, т. 2 са за сметка на лицата, получатели на неправомерната и несъвместима държавна помощ, на лицата, неправилно използвали държавна помощ, или за сметка на възложителя, когато оценката е възложена по реда на Закона за обществените поръчки.

Акт за установяване

Чл. 40. (1) В акта за установяване на публично вземане по чл. 39, ал. 3 се посочва и решението на Европейската комисия.

(2) Член 39, ал. 3 не се прилага, когато:

1. предоставената неправомерна и несъвместима помощ попада в обхвата на регламент за минимална помощ; в този случай се прилага чл. 38, ал. 1;

2. решението на Европейската комисия индивидуализира получателите на помощта и определя размера на подлежащата на възстановяване държавна помощ.

(3) Копие от решението на Европейската комисия и актът за публично вземане по чл. 39, ал. 3 се връчват от администратора на помощ на лицето - получател на помощта, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Действия при несъстоятелност

Чл. 41. Когато получателят на помощта е в производство по несъстоятелност, администраторът на помощ изпраща акта за установяване на публично вземане чрез Националната агенция за приходите до съда по несъстоятелността.

Регистър на решенията за възстановяване

Чл. 42. (1) Националната агенция за приходите, съответно администраторът на помощ, уведомява министъра на финансите за всяко погасено задължение за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ в срок до 7 работни дни от датата на погасяването.

(2) Министърът на финансите води регистър на решенията на Европейската комисия по чл. 39, ал. 1, в който вписва и тяхното изпълнение. Условията и редът за вписване и водене на регистъра се определят с правилника за прилагането на закона.

Изпълнение на решение за възстановяване

Чл. 43. (1) Освен когато в решението на Европейската комисия по чл. 39, ал. 1 е определен друг срок, в срок до два месеца от датата на решението на Европейската комисия на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието, храните и горите, се предоставя информация от:

1. администратора на помощ за:

а) лицата - получатели на помощта, с тяхната данъчна идентификация;

б) размера на помощта за възстановяване, включително главница и лихви;

в) описание на предприетите и планираните мерки за изпълнение на съответното решение на Европейската комисия;

г) издадените актове за установяване на вземанията, както и изпълнението по тях;

д) обжалваните актове за установяване на вземанията;

2. Националната агенция за приходите за:

а) предприетите действия при производства по несъстоятелност за събиране на вземанията;

б) предприетите други мерки за изпълнение на решението на Европейската комисия, включително правното им основание.

(2) Освен когато в решението на Европейската комисия по чл. 39, ал. 1 е определен друг срок, в срок до 6 месеца от датата на решението на Европейската комисия Националната агенция за приходите уведомява министъра на финансите, съответно министъра на земеделието, храните и горите, за изпълнението на решението.

(3) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, може да изиска от Националната агенция за приходите, съответно от администратора на помощ, предоставянето на допълнителна информация и доказателства за окончателното изпълнение на решението.

(4) Информацията по ал. 1–3 се предава на Европейската комисия при определените от нея условия и срокове чрез министъра на финансите.

Невъзможност за възстановяване

Чл. 44. При наличие на невъзможност за пълно или частично възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ Националната агенция за приходите, съответно администраторът на помощ, незабавно уведомява Европейската комисия чрез министъра на финансите за възможността нейното решение за възстановяване на помощта да остане изцяло или частично неизпълнено.

Забрана за предоставяне на нова помощ

Чл. 45. Администраторът на помощ е длъжен да не предоставя нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия по чл. 39, ал. 1 и не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана държавна помощ.

Субсидиарно прилагане

Чл. 46. За неуредените в тази глава въпроси се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс, съответно на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Глава седма
ИНФОРМАЦИЯ И КООРДИНАЦИЯ

Обмен на информация

Чл. 47. Обменът на информация с Европейската комисия по всички въпроси, свързани с държавните помощи, се осъществява чрез министъра на финансите, съответно чрез министъра на земеделието, храните и горите, съобразно компетентността, както и чрез Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз.

Предоставяне на информация

Чл. 48. Публичните органи, както и другите администратори на помощ са длъжни да предоставят на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието, храните и горите, информация за администрираните от тях държавни помощи и минимални помощи. Условията и редът за изготвяне и представяне на информацията се определят с правилника за прилагането на закона.

Годишни доклади

Чл. 49. (1) Ежегодно до 31 март публичните органи, както и другите администратори на помощ са длъжни да предоставят на министъра на финансите годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година. Докладът не се смята за уведомяване по чл. 15, ал. 1.

(2) Ежегодно до 31 януари Държавен фонд „Земеделие" и другите администратори на помощ в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството предоставят на министъра на земеделието, храните и горите годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година.

(3) Докладите по ал. 1 и 2 за държавни помощи, свързани с прилагане на данъчни мерки, изискващи обработка на декларации на данъчно задължените лица, се предоставят не по-късно от 10 юни на текущата година по предварителни данни, като окончателните данни се предоставят не по-късно от 10 юли.

(4) Публичните органи, както и другите администратори на помощ са длъжни да публикуват на интернет страниците си докладите по ал. 1 и 2 във вида и в сроковете, в които са изпратени до съответния министър.

(5) Въз основа на получените доклади по ал. 1 министърът на финансите изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи за предходната година и го представя на Европейската комисия в срок до 30 юни на текущата година.

(6) Въз основа на получените доклади по ал. 2 министърът на земеделието, храните и горите изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи за предходната година в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството и го представя на Европейската комисия в срок до 30 юни на текущата година.

(7) Условията и редът за изготвяне и представяне на докладите по ал. 1 и 2 се определят с правилника за прилагането на закона.

(8) Когато окончателните данни се различават от предварителните данни по ал. 3, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, изпраща на Европейската комисия информация за необходимите корекции към докладите по ал. 5 или 6.

Координация

Чл. 50. Министърът на финансите координира действията на администраторите на помощ и следи за спазването на политиката в областта на държавните помощи и минималните помощи.

Съдействие

Чл. 51. (1) Когато Европейската комисия поиска информация или съдействие от Република България по мярка за помощ, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, изпраща на администратора на помощ или на съответния компетентен орган и на получателя на помощта искане за предоставяне на информация, като определя условията и срокът за нейното предоставяне.

(2) Администраторът на помощ или съответният компетентен орган е длъжен в определения от министъра на финансите или от министъра на земеделието, храните и горите срок да предостави исканата информация и да окаже необходимото съдействие при разглеждането на поставения въпрос.

(3) Получателят на помощ е длъжен да оказва необходимото съдействие на администратора на помощ, на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието, храните и горите, и на Европейската комисия, включително чрез осигуряване на достъп, предоставяне на информация или на декларация и изразяване на становище по всеки конкретен случай, в съответствие с определените в искането условия и срок.

(4) Искането за предоставяне на информация по ал. 3 може да се направи и по електронен път.

(5) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, в срок 7 работни дни от получаването на решение на Европейската комисия за прекратяване предоставянето на помощ изисква от администратора на помощ да предприеме действия за изпълнение на това решение. Когато администратор на помощта е съответният министър, той предприема действия за изпълнение на решението.

Решението се публикува на интернет страницата на съответното министерство.

(6) С решение на Министерския съвет може да се определят мерки за помощи по чл. 21, които да се разгледат от Европейската комисия с приоритет. Министърът на финансите информира Европейската комисия за решението.

Условия и ред за обмен на информация

Чл. 52. Условията и редът за обмен на информация с Европейската комисия се определят с правилника за прилагането на закона.

Информационна система за държавните помощи

Чл. 53. (1) Министърът на финансите изгражда и поддържа информационна система за наблюдение и координация на държавните помощи на централно, областно и общинско равнище в съответствие с компетентността му по чл. 7, ал. 1.

(2) Системата по ал. 1 е комплекс от мерки за обмен на информация, изграждане и поддържане на административен капацитет, която включва най-малко: специализирана интернет страница, регистър на минималните помощи, стандартизирани формуляри и друга информация, осигуряваща прозрачността на държавните помощи.

(3) Обхватът и правилата за работа със системата по ал. 1 се определят с правилника за прилагането на закона.

(4) Министърът на земеделието, храните и горите поддържа информация за предоставяните държавни помощи и минимални помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството, както и осигурява тяхната прозрачност.

Архиви и регистри

Чл. 54. (1) Въз основа на информацията от администраторите на помощ министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, обработва и съхранява обобщена информация за предоставените държавни помощи и минимални помощи.

(2) За осигуряване на прозрачност и докладване на държавните помощи и минималните помощи министърът на финансите, съответно министърът на земеделието, храните и горите, поддържа архиви и регистри с информация за:

1. уведомленията за помощ, включително изпратените до Европейската комисия;

2. решенията на Европейската комисия за схемите за държавна помощ и индивидуалните държавни помощи;

3. предоставените минимални помощи;

4. решенията за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ, както и за получателите на помощ, която трябва да се възстанови;

5. други данни, когато това е необходимо.

(3) За осигуряване на прозрачност на държавните помощи администраторите на помощ предоставят информация за обявяване в регистъра, поддържан от Европейската комисия.

(4) Условията и редът за достъп до информацията по ал. 1 и до архивите и регистрите по ал. 2 и 3 се определят с правилника за прилагането на закона.

Прозрачност

Чл. 55. Условията и редът за осигуряване на прозрачност при предоставянето на държавни помощи или на минимални помощи се определят с правилника по прилагането на закона.

Глава осма
ОСПОРВАНЕ ПО СЪДЕБЕН РЕД

Предмет и обхват

Чл. 56. (1) Тази глава се прилага при оспорване по съдебен ред на акт за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ и на действия по допуснати нарушения на българското законодателство и правото на Европейския съюз при предоставяне на държавни помощи или на минимални помощи, както и за искове, свързани с предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ.

(2) Когато актът за предоставяне на държавна помощ е издаден от публичен орган или от лице по чл. 9, ал. 5, оспорването е пред компетентния административен съд.

(3) Жалбите и исковете по ал. 1 се разглеждат по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Право на оспорване и право на иск

Чл. 57. (1) Всяко заинтересовано лице може да оспори акт за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ, когато се засягат интереси, свързани с осъществяваната от него дейност, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Предварително изпълнение на акта за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ се допуска при условията и по реда на чл. 60 от Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Срещу акт за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ може да бъде подаден и протест от прокурора.

(4) При оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ всяко заинтересовано лице може да предяви и един или няколко от следните искове за:

1. предотвратяване изплащането на неправомерна държавна или на неправомерно получена минимална помощ;

2. обезщетение при нарушение на задължението за отлагане;

3. пълно възстановяване на неправомерно получена помощ без оглед на нейната съвместимост и изплащане на лихва за неправомерност;

4. обезщетение за вреди, причинени на конкуренти на получателя и/или на засегнати трети лица в резултат на неправомерно предоставена помощ, или

5. възстановяване на държавна помощ, която не е възстановена по реда на глава шеста, или възстановяване на минимална помощ, която не е възстановена по реда на чл. 38, независимо дали е издаден акт за установяване на публично вземане.

(5) Предявяването на иск не спира процедурата по предоставяне на държавна помощ или минимална помощ освен ако съдът разпореди друго.

Предявяване

Чл. 58. (1) Иск по чл. 57, ал. 4, т. 1, 2, 4 или 5 се предявява срещу администратора на помощта, а иск по чл. 57, ал. 4, т. 3 се предявява срещу получателя на помощта.

(2) Когато помощта е получена, искът по чл. 57, ал. 4, т. 1, 2, 4 или 5 се предявява и срещу получателя на помощта. Когато искът не е предявен и към получателя на помощта, съдът дава указания и определя срок за допълване на исковата молба. Когато указанието не бъде изпълнено в

определения срок, съдът конституира служебно получателя на помощта като страна по делото и го призовава по предвидения в закон ред.

Разглеждане от съда

Чл. 59. (1) Съдът е длъжен да разгледа жалбата, протеста или иска, независимо дали мярката за помощ се разглежда от Европейската комисия за съвместимост с вътрешния пазар. Съдът не може да преценява дали мярката за помощ е съвместима с вътрешния пазар.

(2) При разглеждане на жалбата, протеста или иска съдът взема предвид практиката на Съда на Европейския съюз и на Европейската комисия.

Искане до Европейската комисия

Чл. 60. (1) Съдът може да поиска от Европейската комисия да изрази становище по приложимостта на правилата за държавните помощи или относно съществуваща и/или одобрена схема за държавна помощ или минимална помощ, или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на мярката за помощ с вътрешния пазар.

(2) Съдът може да иска съдействие от Европейската комисия за предоставяне на необходима информация, включително по висящите пред комисията процедури, или на становище относно прилагането на правилата за държавни помощи или минимални помощи. Когато е необходимо, съдът може да поиска от Европейската комисия да представи копия на документи, които не са публикувани, както и информация относно фактически и статистически данни, пазарни проучвания и други данни и документи.

Преюдициално запитване

Чл. 61. Независимо дали е направено искане по чл. 60, съдът може да отправи преюдициално запитване до съда на Европейския съюз относно тълкуване на разпоредба от правото на Европейския съюз или тълкуване относно валидността на акт на органите на Европейския съюз, които имат отношение към предмета на делото.

Спиране на производството

Чл. 62. В случаите по чл. 60 и 61 съдът спира производството по делото.

Произнасяне

Чл. 63. Съдът може да постанови:

1. отменяне на акта за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ;

2. преустановяване изплащането на неправомерна държавна помощ или на минимална помощ;

3. изплащане на обезщетение поради нарушаване на задължението за отлагане;

4. възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ и неправомерно получена минимална помощ от получателя и заплащане на лихва за неправомерност;

5. изплащане на обезщетение за причинени вреди на конкуренти на получателя и/или на трети лица;

6. възстановяване на държавна помощ, която не е възстановена по реда на глава шеста, или възстановяване на минимална помощ, която не е възстановена по реда на чл. 38, независимо дали е издаден акт за установяване на публично вземане;

7. забрана за предприемане на действия по изплащане на неправомерна държавна помощ или на минимална помощ.

Лихва за неправомерност

Чл. 64. (1) Когато съдът постанови възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ, той определя и лихва за неправомерност до датата на пълното възстановяване на помощта.

(2) Когато към датата на съдебното решение Европейската комисия е дала становище или е взела решение, че помощта е съвместима с вътрешния пазар, съдът не присъжда пълното възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ, но присъжда лихва за неправомерност за периода от получаването на помощта до датата на решението на Европейската комисия.

(3) Когато с решение на Европейската комисия е определен размерът на лихвата за неправомерност, съдът присъжда този размер.

Обезщетение

Чл. 65. (1) В случите по чл. 63, т. 3 и 6 съдът постановява изплащане на обезщетение, когато бъдат доказани вреди.

(2) В случите по чл. 63, т. 5 съдът постановява изплащане на обезщетение за причинени вреди, когато това е поискано след доказване на вредите и когато са налице едновременно следните условия:

1. с акта за предоставяне на помощта е нарушена разпоредба на нормативен акт, която предоставя права, и нарушението е тежко;

2. предоставянето на помощта е довело до по-благоприятни условия при създаването и/или пазарното предлагане на стоки или услуги за получателя спрямо тези на неговите конкуренти или е довело до имуществено увреждане на трети лица;

3. между нарушението и вредите съществува пряка причинно-следствена връзка.

(3) При определянето на размера на обезщетението по ал. 2 съдът взема предвид причинените на ищеца вреди от:

1. пропусната печалба, изразяваща се в нереализирани или непредоставени стоки и/или услуги;

2. загуба на актив или невъзможност за подобряване на актив;

3. загуба на пазарен дял, при която отчетените действителни приходи на ищеца са в по-малък размер от приходите, които той би реализирал, ако помощта не е била предоставена;

4. загуба от пропусната печалба, ако получателят на помощта е сключил договор, който договор е можело да бъде сключен от ищеца, ако помощта не е била предоставена; в загубата се включват очакваните приходи и разходи, които ищецът би реализирал при сключването на договора, а когато договорът е вече изпълнен от получателя, се отчита реализираната от него печалба;

5. прекратяване на дейността и/или от неплатежоспособност;

6. други действия или бездействия на получателя, които са нанесли вреди на ищеца и са довели до конкурентно предимство за получателя на помощта.

(4) Искът за изплащане на обезщетение може да бъде уважен и когато след датата на образуване на делото Европейската комисия е потвърдила съвместимостта на мярката за помощ с вътрешния пазар, когато ищецът докаже, че вредите са в резултат от предварителното получаване на помощта. Обезщетението се присъжда за вредите, причинени в периода от получаването на помощта до датата на решението на Европейската комисия.

Обезпечения

Чл. 66. В случаите по чл. 63, т. 7 съдът може да разпореди да не се предприемат действия по изплащането на неправомерна държавна помощ или на минимална помощ до решаването на спора. В този случай съдът може да наложи обезпечителни мерки по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или на Гражданскопроцесуалния кодекс.

Субсидиарно прилагане

Чл. 67. За неуредените в тази глава въпроси се прилага Административнопроцесуалният кодекс, съответно Гражданският процесуален кодекс.

Глава девета
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Неопределяне на администратор

Чл. 68. (1) Лице, което наруши разпоредбата на чл. 11, се наказва с глоба в размер от 1000 до 5000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 500 лв.

Обща отговорност

Чл. 69. (1) На администратор на помощ, който предостави или разходи държавни помощи или минимални помощи в нарушение на правото на Европейския съюз или на българското законодателство, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 2000 до 5000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 200 до 500 лв.

Отговорност при неспазване на процедури

Чл. 70. (1) На администратор на помощ, който не изпълни задължение по чл. 13, ал. 1, 2 и 4, чл. 14 или чл. 15, ал. 1, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Неизпълнение по документиране, информиране и съгласуване

Чл. 71. (1) На администратор на помощ, който не изпълни задължение по чл. 17, чл. 24, ал. 3 или чл. 28, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 50 до 300 лв.

Неизпълнение по съхраняване на информация

Чл. 72. (1) На администратор на помощ, който не поддържа и не съхранява информацията в срока по чл. 19, ал. 3, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 3000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 50 до 300 лв.

Неуведомяване и непредоставяне на информация

Чл. 73. (1) На администратор на помощ, който наруши разпоредба на чл. 22, ал. 1 и 3 или чл. 35, ал. 1, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Предоставяне на държавна помощ в нарушение на оценка

Чл. 74. (1) На администратор на помощ, който предостави държавна помощ в противоречие с оценката на министъра на финансите по чл. 29, ал. 1 и помощта бъде обявена от Европейската комисия за неправомерна и несъвместима, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Предоставяне без становище

Чл. 75. (1) На администратор на помощ, който предостави минимална помощ или помощ, освободена от задължението за уведомяване, за която министърът на земеделието, храните и горите не е изразил становище по чл. 33, ал. 2, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Липса на правила и механизъм

Чл. 76. (1) На администратор на помощ, който не изпълни задължение по чл. 37, ал. 1, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Неиздаване на акт

Чл. 77. (1) На администратор на помощ, който не издаде акт за установяване на публично вземане по чл. 38, ал. 1 или чл. 39, ал. 1 и 3, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Неспазване на забрана за предоставяне на нова помощ

Чл. 78. (1) На администратор на помощ, който наруши забраната за предоставяне на нова държавна помощ по чл. 45, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 400 до 1000 лв.

Непредоставяне на годишен доклад

Чл. 79. (1) На администратор на помощ, който не предостави съответния доклад в сроковете по чл. 49, ал. 1, 2 или 3, се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) Длъжностно лице, което допусне нарушение по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 100 до 400 лв.

Неоказване на съдействие

Чл. 80. (1) На получател на помощ, който не предостави информация или не окаже съдействие съгласно чл. 51, ал. 3, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв., съответно имуществена санкция в размер от 1000 до 4000 лв.

(2) На лице, което допусне нарушение по ал. 1, се налага глоба в размер от 100 до 400 лв.

Повторно нарушение

Чл. 81. Когато нарушенията по чл. 68-80 са извършени повторно, глобата, съответно имуществената санкция, е в двоен размер.

Съставяне на актове

Чл. 82. (1) Актовете за установяване на административните нарушения по този закон се съставят от длъжностни лица, оправомощени от директора на Агенцията за държавна финансова инспекция, в срок 6 месеца от откриването на нарушителя, но не по-късно от 5 години от извършването на нарушението.

(2) Наказателните постановления се издават от директора на Агенцията за държавна финансова инспекция или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Събиране на глоби или имуществени санкции

Чл. 83. Глобите или имуществените санкции, наложени по този закон, подлежат на принудително събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Акт за предоставяне“ е всяка нормативна разпоредба, писмен акт, действия или бездействия, с които се предоставя или възниква право за получаване на държавна помощ или на минимална помощ.

2. „Възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ” е изпълнение на комплекс от мерки с цел получателят на помощ да върне полученото обратно съобразно определени условия, така че да се установи съществувалото положение на пазара преди предоставянето на помощта, все едно същата не е била предоставяна.

3. „Вътрешен пазар" е понятие по смисъла на чл. 26 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

4. „Горско стопанство" са дейности, свързани с поддържането, развитието, опазването и защитата на горските територии и добива и ползване на дървесина и недървесни горски продукти.

5. „Дата на предоставяне на помощта" е датата на влизането в сила на акта, въз основа на които помощта се предоставя на получателя.

6. „Доминиращо влияние" е налице, когато публичен орган:

а) притежава над 50 на сто от капитала на предприятието или от гласовете в общото събрание на съдружниците, или

б) притежава блокираща квота в капитала на предприятието, или

в) може да назначава повече от половината от членовете на управителните или контролните органи на предприятието, или

г) може да влияе самостоятелно върху вземането на решенията по управление на предприятието.

7. „Държавна помощ" е всяка помощ, попадаща в обхвата на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предоставена от държавата или от общината, или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите - членки на Европейския съюз.

8. „Задължение за отлагане" е изискване за въздържане от въвеждане в действие на предвидена мярка за държавна помощ преди надлежното уведомяване и произнасянето на решение на Европейската комисия по тази мярка.

9. „Заинтересовано лице" е понятие по смисъла на чл. 1, буква „з" от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 248/9 от 24 септември 2015 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2015/1589".

10. „Земеделие" са дейности, свързани с производството, преработката, подготовката за предлагане на пазара и търговията на селскостопански продукти, посочени в приложение I към чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

11. „Индивидуална държавна помощ“ е всяка помощ, която не е предоставена въз основа на схема, или помощ, която е предоставена въз основа на схема, но подлежи на индивидуално уведомяване.

12. „Извънредни събития“ са събития, предизвикани с настъпването на непредвидени или непредотвратими обстоятелства от извънреден характер, които не са свързани с природни бедствия, в т.ч. форсмажорни обстоятелства, свързани с блокади, локаут, аварии, въстания, революции, войни, пожари, големи производствени аварии и други обстоятелства, в резултат на които е нарушено съществуването до тяхното настъпване развитие на обществените отношения.

13. „Икономическа дейност“ е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали от това се формира и разпределя печалба или друг доход. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права.

14. „Лихва за неправомерност“ е размерът на лихвения процент, компенсиращ остойностеното предимство на получателя на неправомерна държавна помощ за периода от датата, на която помощта е на разположение при получателя, до датата на нейното напълно възстановяване, определена с натрупване по реда на глава V от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането на Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета за установяване на подробни правила за прилагането на чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

15. „Минимална помощ“ е помощта „de minimis”, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е определена в действащите регламенти за минимална помощ, приети от Европейската комисия по прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

16. „Мярка за помощ“ е всяка разработена или предоставена в съответствие с правото на Европейския съюз и с българското законодателство държавна помощ или минимална помощ независимо от нейния характер и дали се предоставя под формата на схема за помощ или като индивидуална помощ.

17. „Неправилно използвана държавна помощ“ е такава държавна помощ, която се използва от получателя в нарушение на решение, взето съгласно чл. 4, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2015/1589, включително неговите изменения и допълнения.

18. „Неправомерна държавна помощ" е държавна помощ, която е предоставена в нарушение на чл. 108, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

19. „Неправомерно получена минимална помощ" е минимална помощ, предоставена в нарушение на регламент за минимална помощ.

20. „Нова държавна помощ" е помощ, включително схема за държавна помощ и индивидуална държавна помощ, която не е съществуваща, включително изменение на съществуваща държавна помощ.

21. „Общ регламент за групово освобождаване" е освобождаването от задължение за предварително уведомяване по чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз при предоставяне на определени категории държавни помощи в съответствие с регламенти на Европейската комисия, приети на основание чл. 1 от Регламент (ЕС) 2015/1588 на Съвета от 13 юли 2015 г. относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към определени категории хоризонтална държавна помощ (ОВ, L 248/1 от 24 септември 2015 г.), включително техните изменения и допълнения, с изключение на регламент за минимална помощ и регламентите в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

22. „Отчетни данни" са данните, които по силата на акта за предоставяне на държавна помощ се отнасят за средствата, които са:

а) действително изплатени, и/или

б) подлежащи на изплащане.

23. „Официална процедура по разследване" е процедура по чл. 6 от Регламент (ЕС) 2015/1589.

24. „Повторно нарушение" е нарушението, извършено в срок до една година от влизането в сила на акт, с който на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение.

25. „Помощ, освободена от задължението за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия" е помощ, спрямо която не се прилага задължението за предварително уведомяване по чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз на основание, различно от общ регламент за групово освобождаване и от регламент за минимална помощ.

26. „Предоставяне и управляване" на държавна помощ или на минимална помощ е създаването под каквато и да е форма на възможност за използване на публичен ресурс и свързаните с това действия по въвеждането на изпълнение и контрол върху изпълнението на условията и реда за

усвояване на помощта съобразно правилата за държавните помощи, регламентирани в правото на Европейския съюз и в българското законодателство.

27. „Публичен орган“ е едноличен или колегиален орган, който е носител на властнически правомощия в сферата на държавното и местното обществено и/или икономическо устройство, управление и контрол, и се финансира от държавния или от общинския бюджет.

28. „Публичноправна организация“ е юридическо лице, за което са изпълнени следните условия:

а) повече от половината от членовете на неговия управителен или контролен орган се определят от възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1-14 от Закона за обществените поръчки или повече от половината от приходите му за предходната бюджетна година се финансират от държавния бюджет, от бюджетите на държавното обществено осигуряване, от общинските бюджети или от възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1-14 от Закона за обществените поръчки;

б) обект е на управленски контрол от страна на възложители по чл. 5, ал. 2, т. 1-14 от Закона за обществените поръчки; управленски контрол е налице, когато едно лице може по какъвто и да е начин да упражнява доминиращо влияние върху дейността на друго лице.

29. „Публично предприятие“ е всяко предприятие, върху което публични органи могат да упражняват пряко или косвено доминиращо влияние. За публично предприятие се смята и всяко юридически обособено лице, което се финансира изцяло или частично със средства от държавния или от общинския бюджет или има право да разходва такива средства.

30. „Разработване“ е дейността по определяне на условията, реда и механизма за предоставяне на държавна помощ или на минимална помощ в полза на конкретен получател, както и определяне на мерки за осъществяване на контрол за съответствие на нейното предоставяне с правилата за държавните помощи, регламентирани в правото на Европейския съюз и в българското законодателство.

31. „Регионална помощ” е държавна помощ за насърчаване на икономическото развитие на региони в неравностойно положение в Европейския съюз, която може да бъде приета за съвместима на основание чл. 107, параграф 3, букви „а” и „в” от Договора за функционирането на Европейския съюз.

32. „Решение за разрешаване на планираната държавна помощ” е акт на Европейската комисия за неповдигане на възражения, положително решение и положително решение под определени условия.

33. „Рибарство" са дейности на юридически лица, еднолични търговци и физически лица, обхващащи стопански риболов и аквакултури.

34. „Съществуваща държавна помощ" са всички схеми за държавна помощ или индивидуални държавни помощи по смисъла на чл. 108, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз (ДВ, бр. 103 и 104 от 2006 г.) и на приложение V, глава 2 "Политика на конкуренцията", т. 1 и 4 и глава трета "Земеделие", буква "б" към Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори на Европейския съюз.

35. „Схема за държавна помощ" е всеки акт, въз основа на който, без да се изискват допълнителни мерки за изпълнение, може да се предоставят индивидуално държавни помощи на едно или повече предприятия, определени в акта по общ и абстрактен начин, и всеки акт, въз основа на който помощ, която не е свързана с определен проект, може да се предостави на едно или няколко предприятия за неопределен период и/или в неопределен размер.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Разпоредбата на чл. 9, ал. 4 не се прилага към мерки за помощ, по които процедурите за кандидатстване са открити до влизането в сила на закона, и доколкото друго не е предвидено в закон.

§ 3. Отменя се Законът за държавните помощи (обн., ДВ, бр. 86 от 2006 г.; изм., бр. 16 от 2008 г., бр. 66 от 2013 г. и бр. 98 от 2014 г.).

§ 4. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се приемат и издават в срок до една година от влизането му в сила.

(2) До издаването на актовете по ал. 1 се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на закона.

§ 5. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94, 98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г., бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г., бр. 1 от 2014 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. - бр. 14 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г., бр. 12, 14, 60, 61 и 94 от 2015 г. и бр. 13, 42, 58, 62, 97 и 105 от 2016 г.), в чл. 162, ал. 2, т. 6 след думите„държавна помощ" се добавя „включително за дължимите по тях обезщетения, глоби и имуществени санкции".

§ 6. В Закона за държавната финансова инспекция (обн., ДВ, бр. 33 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2006 г., бр. 59, 64 и 86 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 60 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 14 и 61 от 2015 г. и бр. 43 от 2016 г.), в чл. 5, ал. 1, т. 3 думата „усвояването" се заменя с „правомерното предоставяне и усвояване".

§ 7. В Закона за публично-частното партньорство (обн., ДВ, бр. 45 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 87 и 102 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 13 от 2016 г.) в чл. 48 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „чл. 7, ал. 1" се заменят с „чл. 21".

2. В ал. 2 думите „положително становище на министъра на финансите по чл. 9, ал. 2" се заменят с „положителна оценка на министъра на финансите по чл. 29, ал. 1".

§ 8. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 12, 22, 35, 79 и 95 от 2015 г. и бр. 32, 74, 75 и 97 от 2016 г.), в чл. 188, ал. 5 т. 3 се изменя така:

„3. до максимално допустимия интензитет на съответната държавна помощ, определен с решение на Европейската комисия за одобряване на съответната помощ и/или с оценката по чл. 29, ал. 1 от Закона за държавните помощи за тези активи."

§ 9. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 37 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г., бр. 12, 23, 74 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 77 и 99 от 2011 г., бр. 54, 94 и 103 от 2012 г., бр. 23, 30, 68, 98, 101, 104 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 41, 79, 94 и 95 от 2015 г. и бр. 58, 60, 74, 88, 95 и 97 от 2016 г.), в чл. 166, ал. 5, т. 2 думите „разрешение по чл. 9 от Закона за държавните помощи за тези активи за определяне на" се заменят с „оценка по чл. 29, ал. 1 от Закона за държавните помощи до".

§ 10. В Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37, 100 и 104 от 1996 г., бр. 82 и 86 от 1997 г., бр. 133 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 97 от 2000 г., бр. 62, 63 и 90 от 2002 г., бр. 84 и 86 от 2003 г., бр. 24, 36 и 37 от 2004 г., бр. 43 от 2005 г., бр. 18 и 33 от

2006 г., бр. 43 от 2008 г., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 55 и 99 от 2011 г., бр. 68 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.) в чл. 4, буква „а" накрая се добавя „за искови молби и жалби по производства по дела, свързани с предоставянето на държавни помощи, и за нарушения на българското законодателство и правото на Европейския съюз при предоставяне на държавни помощи или на минимални помощи".

§ 11. В Закона за възстановяване и преструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници (обн., ДВ, бр. 62 от 2015 г.; доп., бр. 59 от 2016 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 85, ал. 6 думите „§ 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на" се заменят с „чл. 9 от".

2. В чл. 115, ал. 5, изречение второ думите „§ 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на" се заменят с „чл. 9 от".

§ 12. В Закона за ограничаване изменението на климата (обн., ДВ, бр. 22 от 2014 г.; изм., бр. 14, 17, 41 и 56 от 2015 г., бр. 47 от 2016 г. и бр. 12 от 2017 г.), в § 7, ал. 3 от Преходните и заключителните разпоредби думите „§ 1, т. 1" се заменят с „§ 1, т. 7".

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на …….. 2017 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Димитър Главчев)

М О Т И В И

към проекта на Закон за държавните помощи

Настоящият законопроект е приет на първо четене на 1 март 2016 г. от 43-ото Народно събрание с консенсус от 84 гласа (общо гласували 85, един въздържал се). Вследствие на Указ № 59 от 24.01.2017 г. на Президента за разпускане на 43-ото Народно събрание и насрочване на нови парламентарни избори се наложи законопроектът отново да бъде предложен за разглеждане, за да се спази принципът на дисконтинуитет на легислатурата. В настоящия проект на Закон за държавните помощи (ЗДП) са отразени и всички бележки, в т.ч. от правно и техническо естество, постъпили в 43-ото Народно събрание между първо и второ четене, от експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание.

Предложеният проект на ЗДП концептуално не изменя съществуващия ред. Запазват се съществените моменти, а именно общите положения, правомощията на министъра на финансите и на министъра на земеделието и храните, същността на процедурите, обменът на информация и координация. Едновременно с това са направени определени законодателни изменения от техническо и правно естество, както и по-добро правно структуриране. Същностните изменения се налагат предвид необходимостта от прецизиране и осъвременяване на нормите. По този начин ще се подобрят процедурите и взаимодействието между страните в процеса на предоставяне на държавна помощ от момента на планирането й до момента на предоставянето й, едновременно със засилване на контрола при нейното разходване съобразно предназначението й. Посоченото се налага, тъй като основната редакция на действащия ЗДП е от 2006 г., съответно в сила от 1 януари 2007 г. Понастоящем той е терминологично и процедурно остарял, като не отразява развитието на режима по държавните помощи на европейско ниво.

Същевременно е необходимо законопроектът да се допълни с нови, важни и значителни по обхват и съдържание конкретни процедури, които целят да обхванат в пълнота проведения процес от Европейската комисия по модернизация на правилата по държавните помощи през 2012-2014 година. Законопроектът също така усъвършенства и прецизира националното законодателство по отношение на процедурите и практиките, наложени от изискванията на европейските регламенти, развитието в практиката на Европейската комисия и тълкуванията на Съда на Европейската общност в

областта на държавните помощи. В основата на същите освен осъвременяването на правилата се съдържа и изискване за засилване на контрола и повишаване на дисциплината на всички национални нива при предоставяне на държавна помощ.

Налице е и необходимост от създаване на национален механизъм за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяване на неправилно използвана държавна помощ с цел осигуряване изпълнението на Решение на ЕК № C(2014)6207 от 5 септември 2014 г. относно държавната помощ, отпусната на предприятия при сделките за замяна на горска земя - държавна собственост, срещу горска земя - частна собственост, с което решение държавната помощ е обявена за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, поради което държавата следва да предприеме мерки тази помощ да бъде възстановена в пълен размер заедно със съответните лихви.

С проекта на нов ЗДП се очаква да се постигнат заложените цели съобразно извършената цялостна предварителна оценка на въздействието по отношение на подобряване на:

- процедурите и взаимодействието между страните в процеса на предоставяне на държавна помощ от момента на планирането й до момента на предоставянето й едновременно със засилване на контрола при нейното разходване съобразно предназначението й;
- правоприлагането в областта на държавните помощи и финансовата дисциплина при предоставянето и разходването на публичен ресурс.

Посочените цели съответстват и на целите от Приоритет 4.1. Провеждане на политика по гарантиране на финансова стабилност. Постепенна финансова консолидация, съобразена с икономическия цикъл, заложен в Програмата на Правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г., и по-специално - Цел 1 „Последователна, прозрачна и предвидима фискална политика“ и Цел 2 „Повишаване ефективността на публичните разходи“.

Във връзка с това са направени следните предложения за промяна:

Като част от модернизирането на националното законодателство е въвеждането чрез законопроекта на базови принципи, които следва да се съобразяват при предоставянето на държавна и минимална помощ. Посоченото е в контекста и на европейското законодателство по държавните помощи, тъй като същото изисква предоставянето на помощта да е

необходимо, целесъобразно, ефикасно и прозрачно, както и да е налице стимулиращ ефект в определени случаи. Последният се определя съобразно критериите, установени в съответния акт от законодателството на Европейския съюз, въз основа на който се предоставя помощта.

Със законопроекта се предлага съставянето на актовете за установяване на нарушенията да се извършва от длъжностни лица на Агенцията за държавна финансова инспекция по реда на Закона за държавната финансова инспекция. Агенцията ще издава и наказателните постановления. По този начин се подобрява действащият контролен механизъм, чрез който се гарантира практическото правоприлагане на режима, и ясно се отделят контролните от методологическите функции на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и храните. Съществуващият ред нецелесъобразно изисква контролът да се осъществява пряко от министъра на финансите, с което е налице неприложимост на същия предвид наличието на правен конфликт, определен от функциите на министъра на финансите в качеството му едновременно на контролиращ и администриращ орган. Чрез предложените промени посочената неприложимост е отстранена. След приемане на промените контролът по изпълнение на ЗДП се възлага на Агенцията за държавна финансова инспекция. Тя ще издава актовете за установяване на нарушения и наказателни постановления по съответно предвидения ред в Закона за държавната финансова инспекция. В законопроекта са въведени и промени по отношение размера на глобите и имуществените санкции при констатиране от страна на Агенцията за държавна финансова инспекция на допуснати нарушения. От една страна, санкциониращият механизъм е разработен при съобразяване с принципа на съразмерност и пропорционалност по отношение на предоставяните помощи, ефекта от нарушаването на принципите на конкуренцията и възможните неблагоприятни санкциониращи последици за държавата като цяло. От друга страна, по този начин се постига и основната цел на процеса на модернизация на правилата в областта, а именно засилване на контрола и повишаване на дисциплината на всички национални нива при предоставяне на държавна помощ. С цел превантивното действие на санкциите и от гледна точка на размерите на предоставяните държавни/минимални помощи, същите са справедливо определени и гарантират в достатъчна степен възпиращ ефект и спазване на законодателството за държавните помощи.

Ключов нов елемент в законопроекта е уреждането на определени специфики на съдебното производство по оспорване на актове за предоставяне на държавни помощи и за нарушения на националното

законодателство и на Европейското право за предоставяне на държавни помощи пред националните съдилища. Посоченото е при съобразяване с Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на чл. 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ, L 248 от 24 септември 2015 г.). По този начин се гарантира наличието и прилагането на национален правен механизъм за недопускане и защита при предоставяне на неправомерна и несъвместима помощ или неправилно използвана помощ на национално ниво. Производството пред съда е важен механизъм за правна защита за конкурентите и/или други трети страни, засегнати от предоставянето на неправомерна и несъвместима държавна помощ, така както това е уредено и с правото на Европейския съюз. В този смисъл целта на законопроекта е да се създадат условия и ред за националните съдилища, конкурентите и/или трети страни за търсене и прилагане на средства за правна защита, в случаи на нарушение на правилата за държавните помощи. Предвид това е въведено задължителното възстановяване в пълен размер на неправомерно получена държавна помощ, както и присъждане на лихва за неправомерност и възможност за предявяване на иск за обезщетение за вреди в определени със законопроекта случаи.

Нов момент е предвидената възможност националният съд да се обърне към Европейската комисия за изразяване на становище относно приложимостта и валидността на акт на орган на Европейския съюз или на съществуваща и/или одобрена схема за държавна помощ или минимална помощ или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на дадена мярка за помощ с вътрешния пазар, включително да може да отправи преюдициално запитване до съда на Европейския съюз относно тълкуване на разпоредба от правото на ЕС или тълкуване относно валидността на акт на органите на ЕС.

Законопроектът въвежда задължение за установяване на размера и на лицата - получатели на неправомерна и несъвместима държавна помощ от страна на администратора, в случаите, когато с решението на Европейската комисия лицата - получатели на помощта, и размерът на получената от тях помощ не са предварително определени. Промяната цели да се елиминира съществуваща към момента нормативна празнота, съответно създава се нормативен ред за оценка на размера на неправомерната помощ, когато същият не е определен в решението на Европейската комисия. Разписаният ред за възстановяване следва изразената позиция на Европейската комисия,

съответно на Съда на Европейските общности, представена в „Известие на Комисията към ефективно прилагане на решенията на Комисията, разпореждащи на държавите членки да възстановят неправомерна и несъвместима помощ“ (ОВ, С 272 от 15.11.2007 г.). Целта на възстановяването на неправомерна и несъвместима помощ е да се възстанови пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта. По този начин се премахва пазарното предимство за определено лице - получател на държавна помощ от страна на администратора на помощта. Механизмът отразява тълкуванията на Съда на Европейския съюз по отношение на изпълнението на решението на Европейската комисия, според които същото се счита за изпълнено, когато действията на държавата-членка водят до конкретни резултати и то незабавно. В този смисъл, възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия, с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, в случаите когато е приложимо. В акта се установява идентификацията на лицата-получатели и размера на съответно получената неправомерна и несъвместима държавна помощ или съответно неправилно използваната помощ, когато това не е установено в съответното Решение на Европейската комисия. Актът за установяване на публично вземане се издава от администратора на помощта по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съответно вземанията, установени по този ред, подлежат на събиране от органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. По отношение на неправомерно получена минимална помощ или помощ, освободена от задължение за уведомяване с акт на Съвета на Европейския съюз или на Европейската комисия, администраторът на помощта също следва да издаде акт за установяване на публично вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс. В този случай правилата и механизмът за установяване на помощта се създават от администратора на помощта.

С цел прецизиране на правната рамка в посочения по-горе контекст се разширяват и функциите на министъра на финансите да предоставя методически указания и да предприема мерки за развитието и усъвършенстването на режима и за осигуряването на прозрачност. До момента подобни препоръки са предоставяни само въз основа на общите правомощия на министъра на финансите като национален орган за наблюдение, координация и осигуряване на прозрачност и нямат единен и обвързващ характер за администраторите. Определени са в пълнота и функциите на министъра на земеделието и храните относно държавните

помощи в областта на земеделието, развитието на селските райони, горското и ловното стопанство и рибарството.

Законопроектът усъвършенства различни терминологични понятия. От съществено значение се явява разширяването на обхвата на понятийния апарат. Във връзка с това се разширява обхватът на понятието „администратор на помощ" с оглед елиминиране на невъзможността за неговото определяне, съотносимо и към заварените случаи. Законопроектът развива различни хипотези, чрез които се идентифицира администраторът на помощ. Така например, когато помощта е предоставена непряко от публичен орган чрез лице, спрямо което публичният орган упражнява доминиращо влияние, администраторът е доминиращият публичен орган. Законопроектът допуска и възможността администраторът на помощ да може да възложи част от функциите си на публичноправна или частноправна организация, която да носи отговорностите и задълженията на администратора. Законопроектът въвежда и нови терминологични понятия, чието включване води до прецизност в законодателната материя и улесняване на нейната практическа приложимост.

Във връзка с усъвършенстване прилагането на закона са направени предложения с редакционен и правно-технически характер, които целят единствено прецизиране на законовите разпоредби, отчитайки развитието на европейското законодателство през последните години.

Въз основа на извършената цялостна предварителна оценка на въздействието на законопроекта очаквани резултати са създаването на правна среда, която да възпрепятства незаконосъобразното разходване на публичен ресурс и нарушаването на Договора за функционирането на Европейския съюз, както и увеличаването на правната сигурност за страните в процеса. Предложените промени ще окажат положително въздействие върху всички заинтересовани страни, а именно Министерството на финансите, Министерството на земеделието и храните, Европейската комисия, администраторите на помощ, получателите на държавна и/или минимална помощ, трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Други положителни ефекти от приемането на законопроекта са:

- Осигуряване на правомерност на процесите вследствие на изискванията към администраторите на помощ за гарантиране на капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи;

- Подобряване на координацията и на контрола върху държавните помощи, което ще има положително въздействие върху всички засегнати лица; за тази цел са предвидени санкции; размерът на санкциите е определен по целесъобразност при отчитане тежестта на нарушението съобразно установената практика;

- Осигурянане на възможност за незабавно и ефективно изпълнение на решенията на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, така че да се възстанови пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта;

- Предоставяне на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс; това ще доведе до подобряване на финансовата дисциплина в публичния сектор, до снижаване на фискалните рискове като цяло и до намаляване на риска от нередности и корекции;

- Предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система; освен това няма да доведе до налагане на корекции по бюджетите на заинтересованите министерства и ведомства;

- В резултат от приемането на законопроекта няма да има икономически, социални и екологични негативни въздействия.

Законопроектът не въвежда разпоредби от европейското право, установени в директиви, поради което не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право, съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Томислав Дончев)

Приложение № 2
към чл.22, ал. 1 от НОМИОВ
(Приета с ПМС № 301/14.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г., в сила от 18.11.2016 г.)

Резюме на цялостна предварителна оценка на въздействието	
Наименование на акта: Закон за държавните помощи	**Период на извършване на оценката:** Февруари – март 2017 г.
Водеща институция: Министерство на финансите *Посочете институцията, отговорна за извършването на оценката*	*От какво ниво възниква необходимостта от предприемане на действието?* Необходимостта от предприемане на действието възниква от въвеждане на национални мерки, насочени към осигуряване правоприлагането на актове на Европейския съюз , в т.ч. актове с пряко действие и такива, за които не се изисква транспониране. *национално, европейско, международно*
Други организации, участвали в извършването на оценката: В извършването на оценката не са участвали/съдействали други организации. *Посочете организациите, които са участвали и/или съдействали за извършването на оценката*	**Информация за контакт:** г-жа Лидия Атева (началник на отдел „Методология, наблюдение и координация на държавните помощи“, дирекция „Държавни помощи и реален сектор“, Министерство на финансите), тел.: 02/9859 2544, e-mail: L.Ateva@minfin.bg *Име, телефон, е-поща*

1. РЕЗЮМЕ И ВАРИАНТИ НА ДЕЙСТВИЕ

Какъв е проблемът, който трябва да се реши? Защо е необходимо действие от страна на правителството/държавата?

Настоящият законопроект е приет на първо четене на 1 март 2016 г. от 43-тото Народно събрание с консенсус от 84 гласа (общо гласували 85, 1 въздържал се). Следствие Указ № 59 на Президента за разпускане на 43-тото Народно събрание и насрочване на нови парламентарни избори, се налага законопроектът да бъде отново включен в законодателната програма на Министерския съвет за периода 1 януари – 30 юни 2017 г.
В настоящия проект на Закон за държавните помощи (ЗДП) са отразени и всички бележки, в т.ч. от правно и техническо естество, постъпили в 43-то Народно събрание между първо и второ четене, от експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание.

Проблемните области, които са обект на промяна в предложения законопроект са:
1) Непрецизни процедури и остаряла терминология - действащият ЗДП е с основна редакция от 2006 г., поради което същият е терминологично и процедурно остарял, спрямо въведените нови моменти в европейските правила по държавните помощи, в т.ч. необходимостта да се осигури по-добро правоприлагане и да се защитят правата на трети страни в областта на държавните помощи. Проведеният от Европейската комисия (ЕК/Комисията) процес по модернизация на правилата по държавните помощи в периода 2012-2014 г., развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи налага модернизацията да намери отражение и в националното правоприлагане;

2) Липса на нормативни процедури и правен ред – необходимост от преодоляване на националната нормативна празнота с оглед липсата на:

2.1. съдебно производство по оспорване на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ, както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни

помощи и минимални помощи чрез въвеждане на разпоредби от Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.) в законопроекта;

2.2. национален механизъм за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяване на неправилно използвана държавна помощ – посоченото е с цел осигуряване изпълнението на Решение на ЕК № С(2014)6207 от 05.09.2014 г. относно държавната помощ, отпусната на предприятия при сделките за замяна на горска земя държавна собственост срещу горска земя частна собственост, с което решение държавната помощ е обявена за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, поради което държавата следва да предприеме мерки тази помощ да бъде възстановена в пълен размер заедно със съответните лихви. С предложението се въвежда ред, гарантиращ незабавното и ефективно възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, респ. минимална помощ;

3) Липса на ефективна правна уредба за контрол по прилагане на законодателството по държавните помощи – с предложението Агенцията за държавна финансова инспекция е определена за контролен орган по изпълнението на ЗДП.

Опишете проблема или въпросите, които обосновават действие от страна на държавата.

Какви са целите на предлаганото решение?

С приемането на проекта на акт се очаква да се постигне основна цел: подобряване на правоприлагането по държавните помощи и финансовата дисциплина при разходване на национален и европейски ресурс, със следните подходи (подцели):

1.1. Терминологично и техническо модернизиране;

1.2. Въвеждане на нови и прецизиране на съществуващи определения, задължения, ред и процедури, гарантиращи по-високо качество на процесите по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи от страна на администраторите на помощ;

1.3. Подобряване на механизма по координация на държавните помощи;

2.1. Създаване на нови процедури в националното съдебно производство във връзка с оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ;

2.2. Въвеждане на специален ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна или минимална помощ и неправилно използвана помощ;

3. Подобряване на механизма за контрол върху държавните помощи.

Приемането на законопроекта ще има положително въздействие спрямо неопределяем брой заинтересовани страни, а именно:

- Министерството на финансите;
- Министерството на земеделието и храните;
- ЕК;
- администраторите на помощ;
- получателите на държавна и/или минимална помощ и трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Броят на заинтересованите страни не би могъл да бъде определен, тъй като всяко едно лице – публичен орган или публично предприятие, би могло да бъде потенциален администратор на помощ, а по отношение на получателите на държавна и/или минимална помощ – потенциално такива биха могли да бъдат всички лица (юридически и физически), които извършват икономическа дейност. Статистика относно броя на потенциалните администратори на помощ и броя на потенциалните бенефициенти на държавна или минимална помощ не се води и поддържа в Република България.

Посочете какво цели да постигне новото предложение или предлаганата нова уредба. Какъв ефект би имала тя и спрямо кого?

Какви варианти за решаване на проблема са били изследвани, включително алтернативи на въвеждането на нова правна уредба?

1. Вариант 0 – Без действие от страна на държавата, при условие че законопроектът не бъде приет

При условие, че предложеният законопроект не бъде приет, ще продължи да бъде прилаган действащият ЗДП, който е непълен и остарял спрямо развитието на европейското законодателство в областта на държавните помощи. Едновременно с това ще остане нормативната празнота, която е налице, по отношение на ограничаване възможностите за публичните органи и трети заинтересовани страни да защитават интересите си в хода на съдебното производство.

Потенциалните рискове от ограничаване хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална помощ са:

- изкривяване на пазара във връзка с изкуствено създадено икономическо предимство;
- невъзстановяване от бенефициентите, вкл. и на лихвата, за неправомерно ползвано икономическо предимство;
- ограниченост на хипотезите за защита на засегнатите интереси от публични органи и трети страни.

При неприемане на настоящия законопроект ще е налице и липса на национален правен ред, по който незабавно и ефективно да бъде изпълнено решение на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ. Освен това ще е налице слабост в координационния и контролния механизъм във връзка с държавните помощи.

2. Вариант 1 – С действие от страна на държавата, при условие, че законопроектът бъде приет

Предложеният законопроект не въвежда допълнителни регулаторни и нерегулаторни действия от страна на държавата. Същият води до подобряване, усъвършенстване и прецизиране на националното законодателство по отношение на терминологията, процедурите и практиките в областта на държавните помощи, наложени от проведения от ЕК процес по модернизация на правилата по държавните помощи в периода 2012-2014 г., изискванията на европейските регламенти, развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи.

При предприемането на този вариант, с цел преодоляване на посочените по-горе проблеми, налагащи промяната в действащия ЗДП, в проекта на нов ЗДП са въведените следните основни нови моменти и процедури:

- Допълнено и прецизирано е понятието за „администратор на помощ" – целта е да се обхване освен общия случай на помощ, предоставена от конкретен публичен орган, и случаите, когато помощта се предоставя с решение на администратор, колегиален орган на публичноправна организация или публично предприятие, на които са делегирани функции;

- Предвидени са нови задължения за администраторите на помощ, произтичащи от модернизираните правила по държавните помощи – последваща оценка на въздействието от прилагането на мерките за подпомагане; информиране на получателите и осигуряване на съответствие на всеки индивидуален случай с условията на схема за помощ; изграждане и поддържане на достатъчен капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи;

- В резултат на модернизираните правила по държавните помощи е въведен ред, който дава възможност с решение на Министерския съвет да се определят като високоприоритетни конкретни мерки, които ЕК да разгледа с предимство с цел ускоряване на процедурата по постановяване на решение от страна на ЕК;

- Въведени са изцяло нови разпоредби за съдебното производство по оспорване на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ, както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни и минимални помощи, при съобразяване с разпоредбите на Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.). Основите моменти са насочени към: създадена е уредба, допускаща националният съд да може да се обърне към ЕК за изразяване на становище относно приложимостта и валидността на акт на орган на ЕС или на съществуваща и/или одобрена схема за държавна помощ или минимална помощ или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на дадена мярка за помощ с вътрешния пазар, вкл. да може да отправи преюдициално запитване до съда на ЕС относно тълкуване на разпоредба от правото на ЕС или тълкуване относно валидността на акт на органите на ЕС;

- Въведен е процедурен ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или минимална помощ, както и неправилно използвана помощ, който отразява тълкуванията на Съда на ЕС и развитието в практиката на ЕК в тази област. В проекта на новия ЗДП е въведено задължение за администратора на помощ за установяване на размера и лицата, получатели на неправомерна и несъвместима държавна помощ, в случаите когато с решение на ЕК те не са предварително определени;

- Подобрен е контролът по прилагането на режима по държавните помощи, като за целта съставянето на актове за установяване на нарушенията и наказателните постановления ще се извършва от длъжностни лица на

АДФИ по реда на ЗДФИ. По този начин, освен подобряване на контролния механизъм ще се гарантира и подобряване правоприлагането на режима, като ще се отделят контролните от методологическите функции на министъра на финансите, респ. на министъра на земеделието и храните.

Не се очаква приемането на законопроекта да доведе до потенциални рискове, включително при възникване на конкретни съдебни спорове, тъй като разпоредбите по съдебното производство не създават допълнителни основания за иницииране на нови съдебни производства, извън съществуващия правен ред, а водят до подобряване на правоприлагането и защита правата на трети страни. Разпоредбите по съдебното производство в новия ЗДП не разширяват обхвата на случаите за възникване на съдебно производство, а допълват хипотезите и спецификите към случаи, касаещи само актове по държавните и минималните помощи.

Препоръчваме Вариант № 1, тъй като с него ще бъдат преодолени по-горе посочените проблеми и ще се постигнат описаните цели. Общият положителен ефект при предприемане на Вариант № 1 се изразява в това да се създаде правна среда, която да възпрепятства незаконосъобразното разходване на публичен ресурс, нарушаването на ДФЕС, както и да се увеличи правната сигурност за страните в процеса. **Други положителни ефекти** от приемането на законопроекта са:

- Изискванията към администраторите на помощи за гарантиране на капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи, осигуряват правомерността на процесите;
- Подобряване на координацията и контрола върху държавните помощи, което ще има положително въздействие върху всички засегнати лица (публични органи, администратори и получатели на помощ, трети лица);
- Осигуряване на възможност за незабавно и ефективно изпълнение на решенията на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ. Целта на възстановяването е да се възстанови пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта. По този начин се премахва пазарното предимство към получателя на държавна помощ. Когато не е фиксирано предварително, определянето на размера на неправомерната и несъвместима помощ се базира на оценка на лицензиран оценител, възложена и приета от администратора на помощта, което я обективира;
- Предоставяне на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс. Това ще доведе до ефект, подобряващ финансовата дисциплина в публичния сектор и до снижаване на фискалните рискове като цяло и намаляване риска от нередности и корекции;
- Предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система.

Потенциалното общо положително икономическо въздействие не може да се оцени надеждно, тъй като не може да се предвидят потенциалните случаи на неправомерна и несъвместима помощ.

Освен това, при предприемането на Вариант № 1 няма да има икономически, социални и екологични негативни въздействия.

Не препоръчваме Вариант № 0, тъй като ако законопроектът не бъде приет, няма да има икономически, социални и екологични положителни въздействия. Няма да са налице икономически и екологични негативни въздействия, но ще са налице социални негативни въздействия, а именно: ограничават се хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална помощ. Освен това ще е налице слабост в координационния и контролния механизъм във връзка с държавните помощи и липса на национален процедурен ред за незабавно и ефективно изпълнение на решение на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ. При предприемане на Вариант № 0 няма да бъдат преодолени описаните горе проблеми и няма да се постигнат определените цели.

Посочете изследваните варианти, включително алтернативи на въвеждането на предприемането на нормативна промяна. Опишете накратко потенциалните рискове, свързани с вариантите, каква е вероятността те да настъпят и техния ефект, ако настъпят. Обосновете препоръчания вариант на действие. Повече информация добавете в резюмето на препоръчания вариант с данни.

4. РЕЗЮМЕ НА ПРЕПОРЪЧАНИЯ ВАРИАНТ С ДОКАЗАТЕЛСТВА И ДАННИ

	Общи годишни разходи	**Общи годишни ползи**
Вариант на действие	*Опишете качествено и количествено всички значителни разходи и ползи на годишна база. Използвайте приблизителни цифри и диапазони, когато е по-приложимо. Обърнете особено внимание на икономическите и социалните разходи и на разходите за околната среда. Задължително*	

	включете паричен израз на разходите и ползите (в лева).	
Вариант 1	**Общи годишни разходи**	**Общи годишни ползи**
	Не е приложимо - предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система.	Ползите се изразяват в следното: - Подобряване правоприлагането и предоставянето на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс – Практически е невъзможно да се определи потенциален брой на законосъобразно предоставени помощи, тъй като това е отговорност на всеки един администратор на помощ и подобна статистика не се води; - Подобряване финансовата дисциплина в публичния сектор, снижаване на фискалните рискове като цяло и намаляване риска от нередности и корекции - потенциалното общо положително икономическо въздействие не може да се оцени надеждно количествено, тъй като не може да се предвидят потенциалните случаи на неправомерна и несъвместима помощ.

Описание и обхват на основните разходи:

Не е приложимо предвид посоченото по-горе по отношение на общите годишни разходи в резултат на Вариант 1.

Опишете накратко най-важните парични и непарични изрази на разходите. Опишете разходите за всички основни групи.

Предложението надхвърля ли минималните изисквания на Европейския съюз?	*Да/<u>Не</u>/Не е приложимо* Проектът на нов ЗДП е изготвен с цел усъвършенстване и прецизиране на процедурите и практиките в националното законодателство по държавните помощи във връзка прилагане на чл.107 и 108 от ДФЕС и регламентите в областта на държавните помощи, модернизирани от Комисията в периода 2012-2014 г., Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.), Решение на ЕК № С(2014) 6207 от 05.09.2014 г., развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи. Цялостен преглед на причините, налагащи провеждането на модернизация в режима по държавните помощи, може да бъде намерен на интернет страницата на ЕК: http://ec.europa.eu/competition/

	state_aid/modernisation/index_en.html
Има ли промяна в административната тежест? Създават ли се нови регулаторни режими и регистри? Засягат ли се съществуващи регулаторни режими и регистри?	Проектозаконът способства за подобряване на планирането, разработването, управлението и контрола на мерки за държавна и минимална помощ с по-високо качество. По този начин се очаква да се намали административната тежест за физическите и юридическите лица, да се облекчи практическото изпълнение на мерките от страна на получателите и администраторите. С проекта на акт не се създават нови регулаторни режими, тъй като основно се прецизират и актуализират координационни процедури между субекти на публичното право. С проектозакона се въвеждат специфични процесуални правила, свързани с допълване на процедурите по съдебни производства при оспорване на актове за предоставяне на държавни помощи и на минимални помощи и по констатирани нарушения на националното законодателство и европейското право за предоставяне на държавни помощи. Също така се конкретизира начина за взаимодействие между националните съдилища, Съда на Европейския съюз и ЕК. С проекта на акт не се създават нови регистри и не се засяга принципа на функциониране на съществуващите такива. *Моля посочете*

Какво е разпределението на годишните разходи според категорията на предприятията?	*Микро (в лв.)* Не е приложимо. Проектът на ЗДП не поражда въздействие върху микро предприятията, тъй като не разделя получателите на държавна и минимална помощ според големината на предприятията.	*Малки (в лв.)* Не е приложимо. Проектът на ЗДП не поражда въздействие върху малките предприятия тъй като не разделя получателите на държавна и минимална помощ според големината на предприятията.	*Средни (в лв.)* Не е приложимо. Проектът на ЗДП не поражда въздействие върху средните предприятия, тъй като не разделя получателите на държавна и минимална помощ според големината на предприятията.
Има ли предприятия, които са освободени от спазване на новите правила, въведени с предложението?	Проектът на ЗДП се прилага към всички администратори и получатели на помощ, като не въвежда специфични предприятия, които да са освободени от режима. Поради това въведените с предложението нови правила са задължителни за всички категории администратори и получатели на помощ. Потенциален администратор на помощ би могло да бъде всяко едно лице – публичен орган или публично предприятие, а		

	потенциален получател на държавна и/или минимална помощ би могло да бъде всяко едно юридическо или физическо лице, което извършват икономическа дейност. В Република България не се води и поддържа статистика относно броя и вида на потенциалните администратори на помощ и потенциалните бенефициенти на държавна или минимална помощ. *Моля посочете*

Описание и обхват на основните ползи:

Не е възможно да се определят парични и непарични изрази на ползите, съобразно посоченото по-горе по отношение на общите годишни ползи при прилагане на Вариант 1.

Опишете накратко най-важните парични и непарични изрази на ползите. Опишете ползите за всички основни групи.

Ключови рискове:

Не се очаква приемането на проекта да доведе до потенциални рискове, включително при възникване на конкретни съдебни спорове, тъй като разпоредбите по съдебното производство не създават допълнителни основания за иницииране на нови съдебни производства, извън съществуващия правен ред. Разпоредбите по съдебното производство не разширяват обхвата на случаите за възникване на съдебно производство, а допълват хипотезите и спецификите към случаи, касаещи само актове по държавните и минималните помощи, което допълнително развива и гарантира процеса по законосъобразно правоприлагане в областта на държавните помощи.

Има ли рискове от реализиране на предложението? Може ли да бъде изразен количествено, колко и какви юридически и физически лица ще бъдат засегнати и как?

5. ПРОВЕДЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

Консултации:

Тъй като в настоящия проект на ЗДП са отразени и всички бележки, в т.ч. от правно и техническо естество, постъпили в 43-то Народно събрание между първо и второ четене, от експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание, то ще бъдат отново изискани становища от Висшия съдебен съвет, Висшия административен съд, Висшия адвокатски съвет и Висшия касационен съд.

В съгласуването, проведено през 2016 г., са предоставени становища от Висшия адвокатски съвет и Висшия съдебен съвет, като последният не е изразил бележки и препоръки. В становището на Висшия адвокатски съвет са дадени препоръки за преодоляване на някои терминологични слабости, които са отразени. Посочените становища не са съотносими към настоящия вариант на законопроекта предвид въведените правни и технически корекции от страна на Народното събрание след първо четене на законопроекта.

За законопроекта ще бъдат спазени и разпоредбите на чл. 26 от Закона за нормативните актове, поради което ще бъдат проведени консултации с граждани и юридически лица, чрез публикуване на сайта на Министерството на финансите и Портала за обществени консултации.

Посочете основните заинтересовани страни извън държавната администрация, с които са проведени консултации. Направете кратък анализ на броя и характера на отговорите, получени от консултацията.

ПРИВЕЖДАНЕ В ДЕЙСТВИЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

От коя дата предложението ще започне да действа?	*ден/месец/година* Новият ЗДП ще влезе в сила в 3-дневен срок от обнародването му в Държавен вестник и от тогава ще започне да действа.

Коя институция/организация ще отговаря за осъществяване на предложението и за контрола?

Отговорните институции за изпълнението на предложението са Министерството на финансите и Министерството на земеделието и храните. Отговорната институция за осъществяването на контрола по изпълнението на предложението е Агенцията за държавна и финансова инспекция. Предложението не предвижда извършване на разходи от дадена институция или организация.

Опишете отговорната институция за осъществяването на предложението. Предложението предвижда ли разходи за дадена институция или организация?

ДОКЛАД

по чл. 22, ал. 2 от НОМИОВ към цялостната предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за държавните помощи

1. Описание на проблема или въпросите, които се уреждат с проекта на нормативен акт

Проектът на Закон за държавните помощи (ЗДП) е приет на първо четене на 1 март 2016 г. от 43-тото Народно събрание с консенсус от 84 гласа (общо гласували 85, 1 въздържал се). Следствие Указ № 59 на Президента за разпускане на 43-тото Народно събрание и насрочване на нови парламентарни избори, се налага законопроектът да бъде отново включен в законодателната програма на Министерския съвет за периода 1 януари – 30 юни 2017 г.

В настоящия проект на ЗДП са отразени всички бележки, в т.ч. от правно и техническо естество, постъпили в 43-то Народно събрание между първо и второ четене, от експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание.

Промяната в действащия ЗДП е наложена поради следните причини:

1) Основната редакция на действащия ЗДП е от 2006 г., респ. влиза в сила от 01.01.2007 г. и понастоящем не отразява развитието на режима по държавните помощи на европейско ниво. Действащият ЗДП е терминологично и процедурно остарял спрямо въведените нови моменти в европейските правила по държавните помощи, в т.ч. необходимостта да се осигури по-добро правоприлагане и да се защитят правата на трети страни в областта на държавните помощи. С оглед необходимостта от усъвършенстване и подобряване на процедурите и взаимодействието между страните в процеса на предоставяне на държавна помощ, от момента на планирането ѝ до момента на предоставянето ѝ, едновременно със засилване на контрола при нейното разходване съобразно целта ѝ, се налага техническо и правно прецизиране и осъвременяване на нормите на действащия ЗДП.

2) Проведеният от Европейската комисия (ЕК/Комисията) процес по модернизация на правилата по държавните помощи в периода 2012-2014 г., развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи следва да намерят отражение в националното правоприлагане.

Съгласно европейското законодателство по държавните помощи предоставянето на държавна помощ следва да бъде ефективно, ефикасно и прозрачно, както и за него да бъдат изпълнени критериите за стимулиращия ефект. Последните се определят съобразно установените правила в съответния акт от законодателството на Европейския съюз, въз основа на който се предоставя помощта. Това налага необходимост в ЗДП да бъдат въведени базови принципи, които следва да бъдат съобразявани при предоставянето на държавни и минимални помощи. Също така се налага и необходимост от изграждане и поддържане от всеки администратор на помощ на достатъчен капацитет за планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи. Модернизираните правила по държавните помощи и развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи водят до необходимост от разширяване функциите на министъра на финансите с оглед предоставяне от него на методологически указания и предприемане на мерки за развитието и усъвършенстването на режима и за осигуряването на прозрачност на държавните помощи. Поражда се и необходимост от изграждане и поддържане на система за наблюдение и координация на държавните помощи на централно, областно и общинско ниво. Необходимо е и подобряване на контролния ред по отношение предоставянето на държавни помощи. Съществуващият такъв към момента неправомерно изисква контролът да се осъществява пряко от министъра на финансите, с което е налице неприложимост на същия, предвид наличието на правен конфликт, определен от функциите на министъра на финансите в качеството му едновременно на контролиращ и администриращ орган.

3) Необходимост от преодоляване на национална нормативна празнота в процедурите по съдебно производство по оспорване на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ,

както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни помощи и минимални помощи чрез въвеждане на разпоредби от Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.) в законопроекта.

Производството пред съда е важен механизъм за правна защита за конкурентите и други трети страни, засегнати от предоставянето на неправомерна държавна помощ. Към момента липсва национален правен механизъм за недопускане предоставянето на неправомерна и несъвместима помощ на национално ниво. Това налага необходимост от разработването на ясни съдебнопроцесуални правила, съответно имплементиране на европейската съдебна практика и подобряване на процедурите за предоставяне на „добра" помощ.

4) Необходимост от създаване на национален механизъм за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяване на неправилно използвана държавна помощ с цел осигуряване изпълнението на Решение на ЕК № С(2014)6207 от 05.09.2014 г. относно държавната помощ, отпусната на предприятия при сделките за замяна на горска земя държавна собственост срещу горска земя частна собственост, с което решение държавната помощ е обявена за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, поради което държавата следва да предприеме мерки тази помощ да бъде възстановена в пълен размер заедно със съответните лихви.

В действащия ЗДП е налице нормативна празнота, свързана с липсата на ред (при аналогични случаи на посоченото по-горе Решение на ЕК за възстановяване) за гарантиране на незабавното и ефективно възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, респ. минимална помощ, съгласно изискванията на европейското законодателство по държавните помощи. Поради това е необходимо да бъде разработен специален ред за установяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ от страна на администратора в случаите, когато лицата получатели на помощта, видът и размерът на получената от тях помощ не са предварително определени в Решение на ЕК. Създава се необходимост на национално ниво да бъде имплементиране изразената позиция на ЕК, респ. Съда на Европейските общности, представена в „Известие на Комисията към ефективно прилагане на решенията на Комисията, разпореждащи на държавите членки да възстановят неправомерна и несъвместима помощ" (ОВ С 272 от 15.11.2007 г.). Наличието на разработен и действащ такъв ред ще даде възможност в случаите на предоставена неправомерна и несъвместима държавна помощ, както и неправилно използвана такава, за които има Решение на ЕК за възстановяване, пазарната ситуация да бъде незабавно и ефективно възстановена към момента преди предоставянето на помощта.

Отчитайки горепосоченото, с проекта на ЗДП ще се усъвършенстват и прецизират практиките, наложени от изискванията на европейските регламенти и практиката на ЕК и Съда на ЕС в областта на държавните помощи. Независимо, че предложеният проект на ЗДП концептуално не изменя съществуващия към момента ред, съобразно разпоредбите на чл. 11, ал. 1 от Закона за нормативните актове, и с оглед важността и броя на предложените изменения и допълнения се наложи разработването на изцяло нов законопроект и отмяна на действащия. В този смисъл, предложеният законопроект запазва съществените моменти от действащия ЗДП, а именно общите положения, правомощията на министъра на финансите и на министъра на земеделието и храните, същността на процедурите, обменът на информация и координация. Същевременно с проектозакона се въвеждат и конкретизират важни и значителни по обхват и съдържание процедури, свързани с модернизираните от ЕК правила по държавните помощи през периода 2012-2014 г. и развитието в практиката на ЕК. Прецизира се националното законодателство и по отношение на дефиниции, съобразени с тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи.

2. **Заинтересовани страни**
   - Министерството на финансите;
   - Министерството на земеделието и храните;

- ЕК;
- администраторите на помощ;
- получателите на държавна и/или минимална помощ;
- трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Броят на заинтересованите страни (администратори на помощ, получатели на държавна и/или минимална помощ, трети заинтересовани страни) не би могъл да бъде определен, тъй като всяко едно лице – публичен орган или публично предприятие, би могло да бъде потенциален администратор на помощ, а по отношение на получателите на държавна и/или минимална помощ – потенциално такива биха могли да бъдат всички лица (юридически и физически), които извършват икономическа дейност.

Статистика относно броя на потенциалните администратори на помощ и броя на потенциалните бенефициенти на държавна или минимална помощ не се води и поддържа в Република България.

По отношение броя на третите заинтересовани страни и предвид това, че такива биха могли да бъдат конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България, приблизителен брой за тях също не би могло да се посочи.

3. Цели, които се поставят при регулирането на обществените отношения с проекта на нормативен акт, представени по конкретен и измерим начин, с времеви график за постигането им

Подобряване на правоприлагането в областта на държавните помощи и финансовата дисциплина при предоставянето и разходването на публичен ресурс - очаква се да бъде постигната в краткосрочен план с влизането в сила на новия ЗДП.

За постигането на тази основна цел се прилагат следните подходи (подцели): :

1) Терминологично прецизиране на настоящия ЗДП и практическо прецизиране на процедурите в него.

Чрез терминологичното и практическото прецизиране и осъвременяване на нормите на действащия ЗДП се цели **по-голяма яснота** за правоприлагащите от гледна точка на произтичащите за тях **задължения и отговорности**, свързани с режима по държавните помощи. Освен това, се цели повишаване на разпознаваемостта и информираността на всички заинтересовани страни във връзка с правилата по държавните помощи. Например, чрез допълването на хипотезите, в които даден субект би могъл да бъде администратор на държавна или минимална помощ, последният по-лесно ще се разпознава като такъв.

2.1) Гарантиране по-високо качество на процесите по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи от страна на администраторите на помощ.

Във връзка с модернизираните правила в областта на държавните помощи се налага да бъде повишен административният капацитет на администраторите на помощ на централно, областно и общинско ниво. Това води до необходимостта от въвеждането на редица мерки, чрез изпълнението на които да се постигне следното:

- мерките за подпомагане, които се планират и разработват от администраторите на помощ да бъдат в пълно съответствие с приложимото законодателство по държавните помощи, респективно да се предоставят „добри помощи“;

- бенефициентите на държавна и/или минимална помощ да бъдат информирани от администраторите, че са получатели на такава помощ, респ. за задълженията и отговорностите, произтичащи за тях от законодателството по държавните помощи;

- оценка на ефекта от прилагането на дадена мярка за подпомагане и предприемане на следващи действия.

2.2) Подобряване на механизма по координацията и контрола върху държавните помощи:

- по-голяма яснота относно отговорностите и задълженията на всички страни, включени в този процес - чрез усъвършенстване и прецизиране на процедурния ред по координация и контрол на държавните помощи;

- ускоряване на процедурата по постановяване на решение от страна на ЕК – чрез осигуряване на възможност за определяне като високоприоритетни конкретни мерки, които ЕК да разгледа с предимство;

- преодоляване на слабост в действащия ЗДП, свързана с липсата на ефективно действащ контролен ред по отношение предоставянето на държавни помощи. По този начин след извършена проверка и констатирано нарушение при предоставянето на държавна и/или минимална помощ, ще е налице ефективен механизъм за налагане на санкции спрямо нарушителите на законодателството по държавните помощи. Това ще доведе до подобряване правоприлагането на режима в областта, респ. предоставяне на помощи в съответствие с приложимото законодателство по държавните помощи.

3) Усъвършенстване на процедурите в националното съдебно производство във връзка с оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ:

- създаване на механизъм за правна защита на интересите на заинтересованите страни от предоставянето на неправомерна и несъвместима помощ - чрез разписването на ясни съдебнопроцесуални правила и имплементиране на национално ниво на европейската съдебна практика в тази област. Поради липсата на такъв механизъм към настоящия момент се затруднява недопускането на предоставяне на неправомерна и несъвместима помощ. Чрез усъвършенстване на процедурите в националното съдебно производство ще се постигне ефективно прилагане на правилата по държавните помощи от националните съдилища. Освен това заинтересованите страни ще бъдат информирани за съществуващите средства за правна защита в случаи на нарушение на законодателството по държавните помощи, както и относно практическото прилагане на това законодателство;

- по-стриктно прилагане на правилата по държавните помощи от администраторите при предоставянето от тяхна страна на помощ, респективно предоставяне на „добри помощи".

4) Подобряване на правоприлагането в областта на държавните помощи чрез въвеждане на специален ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна или минимална помощ и неправилно използвана помощ:

- осигуряване на възможност за незабавно и ефективно изпълнение на постановените от ЕК решения за възстановяване - чрез разписването на специален ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и неправилно използвана помощ;.

- по-бързо възстановяване на пазарната ситуация към момента преди предоставянето на икономическото предимство за конкретен/ни бенефициент/и – чрез въвеждането на процедурен ред за установяване на получателите на неправомерна и несъвместима или неправилно използвана помощ, както и вида и размера на получената от тях помощ. Освен това, колкото по-бързо бъде възстановена дадена помощ от нейния получател, толкова по-малък ще бъде размерът на лихвата, която той ще изплати за ползваното от него неправомерно предимство.

4. Варианти за постигане на заложените цели, вкл. вариант „Без действие"

1) Вариант 0 – Без действие от страна на държавата, при условие че законопроектът не бъде приет

При условие, че предложеният законопроект не бъде приет, ще продължи да бъде прилаган действащият ЗДП, който е непълен и остарял спрямо развитието на европейското законодателство в областта на държавните помощи. Едновременно с това ще остане нормативната празнота, която е налице, по отношение на ограничаване възможностите за публичните органи и трети заинтересовани страни да защитават интересите си в хода на съдебното производство.

Потенциалните рискове от ограничаване хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална помощ са:

- изкривяване на пазара във връзка с изкуствено създадено икономическо предимство;

- невъзстановяване от бенефициентите, вкл. и на лихвата, за неправомерно ползвано икономическо предимство;

- ограниченост на хипотезите за защита на засегнатите интереси от публични органи и трети страни.

При неприемане на настоящия законопроект ще е налице и липса на национален правен ред, по който незабавно и ефективно да бъде изпълнено решение на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ. Освен това ще е налице слабост в координационния и контролния механизъм във връзка с държавните помощи.

2) ***Вариант 1 – С действие от страна на държавата, при условие, че законопроектът бъде приет***

Предложеният законопроект не въвежда допълнителни регулаторни и нерегулаторни действия от страна на държавата. Същият води до подобряване, усъвършенстване и прецизиране на националното законодателство по отношение на процедурите и практиките в областта на държавните помощи, наложени от проведения от ЕК процес по модернизация на правилата по държавните помощи в периода 2012-2014 г., изискванията на европейските регламенти, развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи. При предприемането на този вариант, с цел преодоляване на посочените по-горе проблеми, налагащи промяната в действащия ЗДП, в проекта на нов ЗДП са въведените следните основни нови моменти и процедури:

- Допълнено и прецизирано е понятието за „администратор на помощ" – целта е да се обхване освен общия случай на помощ, предоставена от конкретен публичен орган, и случаите, когато помощта се предоставя с решение на администратор, колегиален орган на публичноправна организация или публично предприятие, на които са делегирани функции;
- Предвидени са нови задължения за администраторите на помощ, произтичащи от модернизираните правила по държавните помощи – последваща оценка на въздействието от прилагането на мерките за подпомагане; информиране на получателите и осигуряване на съответствие на всеки индивидуален случай с условията на схема за помощ; изграждане и поддържане на достатъчен капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи;
- Въведен е ред, който дава възможност с решение на Министерския съвет да се определят като високоприоритетни конкретни мерки, които ЕК да разгледа с предимство с цел ускоряване на процедурата по постановяване на решение от страна на ЕК;
- Подобрен е контролът по прилагането на режима по държавните помощи, като за целта съставянето на актове за установяване на нарушенията и наказателните постановления ще се извършва от длъжностни лица на АДФИ по реда на ЗДФИ. По този начин, освен подобряване на контролния механизъм ще се гарантира и подобряване правоприлагането на режима, като ще се отделят контролните от методологическите функции на министъра на финансите, респ. на министъра на земеделието и храните;
- Въведени са изцяло нови разпоредби за съдебното производство по оспорване на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ, както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни и минимални помощи, при съобразяване с разпоредбите на Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.). Основите моменти са насочени към: създадена е уредба, допускаща националният съд да може да се обърне към ЕК за изразяване на становище относно приложимостта и валидността на акт на орган на ЕС или на съществуваща и/или одобрена схема за държавна помощ или минимална помощ или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на дадена мярка за помощ с вътрешния пазар, вкл. да може да отправи преюдициално запитване до съда на ЕС относно тълкуване на разпоредба от правото на ЕС или тълкуване относно валидността на акт на органите на ЕС;
- Въведен е процедурен ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или минимална помощ, както и неправилно използвана помощ, който отразява тълкуванията на Съда на ЕС и развитието в практиката на ЕК в тази област. В проекта на новия ЗДП е въведено задължение за администратора на помощ за установяване на размера и лицата, получатели на неправомерна и несъвместима държавна помощ, в случаите когато с решение на ЕК те не са предварително определени.

Не се очаква приемането на законопроекта да доведе до потенциални рискове, включително при възникване на конкретни съдебни спорове, тъй като разпоредбите по съдебното производство не създават допълнителни основания за иницииране на нови съдебни производства, извън съществуващия правен ред, а водят до подобряване на правоприлагането и защита правата на трети страни. Разпоредбите по съдебното производство в новия ЗДП не разширяват обхвата на случаите за възникване на съдебно производство, а допълват хипотезите и спецификите към случаи, касаещи само актове по държавните и минималните помощи.

5. **Количествено и качествено измерение на всички значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия най-малко за следващите три години, водещи до разходи, включително директни, за заинтересованите страни, за отделни икономически и социални сектори и/или групи предприятия – за една година, в левове и/или в други мерни единици, позволяващи съпоставяне за всеки от вариантите по т. 4**

По отношение на Вариант 0 – не е приложимо, тъй като не би могло да се предвиди броя на случаите на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ.

По отношение на Вариант 1 - не е приложимо: предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система.

6. **Количествено и качествено измерение на всички значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия най-малко за следващите три години, водещи до ползи, включително директни, за заинтересованите страни, за отделни икономически и социални сектори и/или групи предприятия – за една година, в левове и/или в други мерни единици, позволяващи съпоставяне за всеки от вариантите по т. 4**

По отношение на Вариант 0: не е приложимо, тъй като при предприемане на този вариант няма да има икономически, социални и/или екологични ползи.

По отношение на Вариант 1:

Ползите от предприемането на този вариант се изразяват в следното:

- Подобрено правоприлагане и предоставяне на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс. Определянето на потенциален брой на законосъобразно предоставени помощи не е приложимо, това е отговорност на всеки един администратор на помощ и подобна статистика не се води;
- Подобрена финансова дисциплина в публичния сектор, намален фискален риск като цяло и намален риск от нередности и корекции - потенциалното общо положително икономическо въздействие не може да се оцени надеждно количествено, тъй като не може да се предвидят потенциалните случаи на неправомерна и несъвместима помощ.

Съобразно посоченото по-горе, не е възможно да се определят парични и непаричните изрази на ползите при прилагането на Вариант 1.

7. **Промяна в административната тежест по отношение на заинтересованите страни за всеки от вариантите, включително в случай на нови регулаторни режими и регистри**

По отношение на Вариант 0: не е приложимо, тъй като се запазва настоящото положение.

По отношение на Вариант 1:

С проекта на акт не се създават нови регулаторни режими, тъй като основно се прецизират и актуализират координационни процедури между субекти на публичното право. С проектозакона се въвеждат специфични процесуални правила, свързани с допълване на

процедурите по съдебни производства при оспорване на актове за предоставяне на държавни помощи и на минимални помощи и по констатирани нарушения на националното законодателство и европейското право за предоставяне на държавни помощи.

Предвижданите промени в действащите процедури и въвеждането на нови (възможности по правоприлагането за администраторите и получателите на помощ, произтичащи от модернизираните правила по държавните помощи, в резултат на което в бъдеще административната тежест за тях ще намалее; промяна в реда на контрола по прилагането на режима по държавните помощи, като за целта съставянето на актове за установяване на нарушенията и наказателните постановления ще се извършва от длъжностни лица на АДФИ по реда на ЗДФИ; нови разпоредби във връзка със съдебното производство по оспорването на акт за предоставяне на държавни или минимални помощ, както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни и минимални помощи; процедурен ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна и минимална помощ, както и неправилно използвана помощ) ще доведат до намаляване на административната тежест в бъдеще за всички заинтересовани страни поради следното:

Приемането на проектозакона ще способства за подобряване процеса на планирането, разработването, управлението и контрола на мерки за държавна и минимална помощ. В резултат на това ще се разработват и прилагат мерки за подпомагане с по-високо качество. По този начин се очаква да се намали административната тежест за физическите и юридическите лица – получатели на помощ, както и да се облекчи практическото изпълнение на мерките от страна на получателите и администраторите на помощ.

С проекта на акт не се създават нови регистри и не се засяга принципа на функциониране на съществуващите такива.

8. **Негативни (разходите) и положителни (приходите) въздействия за всяка от заинтересованите страни, за всеки от вариантите по т. 4**

По отношение на Вариант 0:
Негативни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

ЕК

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Администраторите на помощ

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Социалните негативни въздействия се изразяват в следното: ограничаване хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална

помощ. Тъй като не би могло да се предвиди броя на случаите на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ, *количествено представяне на социалните негативни въздействия от неприемането на проекта не би могло да бъде определено.*

Положителни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

ЕК

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Администраторите на помощ

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

По отношение на Вариант 1:

Негативни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

ЕК

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Администраторите на помощ

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Положителни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

ЕК

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Администраторите на помощ

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

За всички посочени горе заинтересовани страни положителните икономически и социални въздействия от реализирането на варианта се изразяват в следното:

-В резултат от приемането на законопроекта ще се подобри правоприлагането и финансовата дисциплина при разходването на национален и европейски ресурс, а това ще доведе до предоставяне на законосъобразни помощи при използването на тези ресурси и увеличаване на правната сигурност за страните в процеса. Изискванията към администраторите на помощи за гарантиране на капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи, осигуряват правомерността на процесите. Подобряването на координацията и контрола върху държавните помощи ще има положително въздействие върху всички засегнати лица (публични органи, администратори и получатели на помощ), определящи правилното разходване на публичните ресурси. Осигуряването на ред за незабавно и ефективно изпълнение на решенията на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ ще доведе до възстановяване пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта. По този начин се премахва пазарното предимство към получателя на държавна помощ, което той е получил неправомерно.

Следва да се има предвид, че законосъобразното предоставяне на държавни и минимални помощи е отговорност на всеки един администратор на помощ. Поради това не би могло да се определи потенциален брой на законосъобразно предоставени помощи.

-Подобряването на правоприлагането по държавните помощи ще доведе до ефект, подобряващ финансовата дисциплина в публичния сектор при използването на национален и европейски финансов ресурс по различните мерки за подпомагане. Също така, предоставянето на законосъобразни помощи ще доведе до снижаване на фискалните рискове като цяло и намаляване риска от нередности и корекции.

Следва да се има предвид, че потенциалното общо положително икономическо въздействие не може да се оцени надеждно, тъй като не може да се предвидят потенциалните случаи на неправомерна и несъвместима помощ.

9. Сравнение на вариантите въз основа на изчисленията и данните по т. 5-8

Видно от посочената по-горе информация (в т. 5-8), при Вариант 0 не бе могло да се определи потенциален размер на разходите в резултат от неприемането на законопроекта, тъй като не би могло да се предвиди броя на случаите на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ. Докато предприемането на Вариант 1 няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като проектът на нов ЗДП оптимизира съществуващата система. Освен това, в следствие на Вариант 0 няма да има икономически, социални и екологични ползи. Докато в случай че проектозаконът бъде приет (Вариант 1), ще се подобри правоприлагането в областта на държавните помощи и предоставянето на законосъобразни помощи, което от своя страна ще доведе до подобрена финансова дисциплина в публичния сектор, намален фискален риск като цяло и намален риск от нередности и корекции. При Вариант 0 няма да има промяна в административната тежест, тъй като се запазва настоящото положение. Докато при Вариант 1, в резултат от приемането на законопроекта ще се разработват и прилагат мерки за подпомагане с по-високо качество, поради което административната тежест за всички заинтересовани страни

ще намалее. Ако проектът на ЗДП не бъде приет (Вариант 0), хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална помощ ще бъдат ограничени. Освен това ще е налице слабост в координационния и контролния механизъм във връзка с държавните помощи и липса на национален процедурен ред за незабавно и ефективно изпълнение на решение на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ. Докато при предприемане на Вариант 1, ще се подобри правоприлагането, ще се преодолее нормативната празнота от гледна точка на съдебното производство, реда за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна или минимална помощ и неправилно използвана помощ, контролът върху законосъобразното предоставяне и разходване на публичен ресурс, което ще доведе до разработването и прилагането на мерки за подпомагане с по-високо качество, респ. до предоставяне на законосъобразни помощи.

10. Обобщение на резултатите от проведените консултации, съгласно раздел V на НОМИОВ, включително на основните въпроси, приетите предложения и обосновка за неприетите становища и предложения на заинтересованите страни

Проведени са следните консултации по проекта на акт:

• междуведомствено съгласуване преди внасяне за заседание на Министерския съвет на 27 януари 2016 г.:

- отразени са всички постъпили бележки от органите на държавната администрация. За Министерството на земеделието и храните – предвид това, че е посочено като заинтересована страна по проекта на акт, прилагаме обобщена таблица с постъпилите от него предложения и мотивите за тяхното (не)приемане (Приложение 1);

- заинтересовани страни извън държавната администрация - Висш съдебен съвет/Комисията по правни въпроси - съгласували проектозакона без бележки;

• в рамките на експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание – отразени са всички бележки от правно и техническо естество, постъпили в 43-то Народно събрание между първо и второ четене.

11. Препоръчителен вариант и обосновка към него въз основа на сравнението на вариантите

В резултат на изложената по-горе информация и направеното сравнение на вариантите за действие в т. 9, препоръчваме да бъде предприет Вариант 1 поради следните причини:

Чрез приемането на законопроекта ще бъдат преодолени горепосочените проблеми и ще се постигнат описаните цели. Общият положителен ефект при предприемане на Вариант 1 се изразява в това, че ще се създаде правна среда, която да възпрепятства незаконосъобразното разходване на публичен ресурс, нарушаването на ДФЕС, както и ще се увеличи правната сигурност за страните в процеса. Други положителни ефекти от приемането на законопроекта са:

- Осигуряване на правомерност на процесите - вследствие изискванията към администраторите на помощ за гарантиране на капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи;
- Ще се подобрят координацията и контрола върху държавните помощи, което ще има положително въздействие върху всички засегнати лица (публични органи, администратори и получатели на помощ, трети лица);
- Ще се осигури възможност за незабавно и ефективно изпълнение на решенията на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, така че да се възстанови пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта;
- Предоставяне на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс. Това ще доведе до ефект, подобряващ финансовата дисциплина в

публичния сектор и до снижаване на фискалните рискове като цяло и намаляване риска от нередности и корекции;
- Предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система;
- В резултат от приемането на проектозакона няма да има икономически, социални и екологични негативни въздействия.

12. Препоръчителен срок за извършване на последваща оценка на въздействието

Последваща оценка на въздействието е подходящо да се извърши най-рано през 2022 г., и след издаване на препоръки от Европейската комисия за промяна в правоприлагането на режима по държавните помощи в следващия програмен период 2021-2026.

Приложение: Обобщена таблица с постъпилите от Министерството на земеделието и храните предложения и мотивите за тяхното (не)приемане

.....

ВЕСЕЛА ДАНЕВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ И РЕАЛЕН СЕКТОР“
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Обобщена таблица с постъпилите от Министерството на земеделието и храните предложения и мотивите за тяхното (не)приемане

Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
1. По отношение на обхвата и приложното поле на закона не е уреден въпроса за „предприятия в затруднено положение".	Не се приема	Законът регулира обхват по отношение на видове помощи и мерки за помощ (държавна и минимална), не регулира видовете предприятия.
2. В чл. 8, ал. 1 и чл. 9, ал.1 след думите „горското стопанство" следва да се добави „и ловното стопанство".	Приема се	Навсякъде в законопроекта е добавено, тъй като предложението касае и други норми от законопроекта.
3. В чл. 10, ал. 1 предлагаме да се създаде второ изречение: „Администратор на помощ в земеделието, развитието на селските райони, горското стопанство и рибарството са лицата, които прилагат/предоставят тази помощ". Съответно ал. 5 на разпоредбата да отпадне.	Не се приема	Не са ясни мотивите за предложеното и съответно текстът е неясен. Нещо повече текстът по ал.5 беше предложен от МЗХ в етапа на предварителното съгласуване. В този смисъл съдържанието на предложението влиза в противоречие с текстовете в чл.10.
4. Обръщаме внимание, че разпоредбите на чл. 39, ал. 1 и ал. 3 не са приложими за някои видове държавни помощи в областта на земеделието, като тези предоставяни под формата на данъчни облекчения. Например: преотстъпването на авансови вноски за корпоративен данък на земеделските стопани по схема „Помощ за инвестиции в земеделски стопанства чрез преотстъпване на корпоративен данък" зависи от спазването на предвидените в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) изисквания, чието изпълнение е предмет на последващ контрол от страна на Националната агенция за приходите. При неизпълнение на някое от приложимите условия, преотстъпеният данък подлежи на възстановяване заедно със съответните лихви. Поради това считаме, че спецификата на схемата не предполага администраторът на държавна помощ в случая министъра на земеделието и храните, съгласно § 42 от ПЗР към ЗИД на ЗКПО	Приема се по принцип	От една страна данъчните облекчения не следва да се считат за изключение от общия ред по ДОПК. Данъчните облекчения са специален инструмент за предоставяне на държавна помощ, поради което са подчинени изцяло на правилата по държавните помощи. Освен това, установяването на публични задължения от страна на администратора е само по отношение на неправомерно получена минимална помощ или помощ, освободена от задължение за уведомяване с акт на Съвета или Европейската комисия или когато решението на ЕК не индивидуализира получателите на помощ. Редът е за издаване на публичния акт е по реда на АПК, като изпълнението на акта е по ДОПК. С допълненията в АПК се предвижда и установяване от съда, което не изисква намеса на административен орган. От друга страна в чл.10, ал.5 е налице възможност администраторът на помощ да възложи част от

(Обн. - ДВ, бр. 95 от 2009 г.) да установи публично вземане по реда на чл. 166, ал. 2 и ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.		функциите си на друг.
5. В ал. 3 след думата „храните" предлагаме да се добави „с изключение на случаите, когато издател на акта е съответния министър".	Приема се	Разпоредбата е допълнена в съответствие с предложението в текста на чл. 39, ал. 3 от проектозакона.
6. Обръщаме внимание, че държавен фонд „Земеделие" предоставя държавни помощи, като правоотношенията с подпомаганите лица се уреждат с договори. Съответно в чл. 27, ал. 5 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) е предвидено, че „Вземанията на Разплащателната агенция, които възникват въз основа на административен акт, са публични държавни вземания и се събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Вземанията на Разплащателната агенция, които възникват въз основа на договор, са частни държавни вземания и се събират от Националната агенция за приходите. Съгласно чл. 162, ал. 2, т. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс публични държавни вземания са тези за недължимо платените и надплатените суми, както и за неправомерно получените или неправомерно усвоените средства по проекти, финансирани от предприсъединителните финансови инструменти, оперативните програми, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент, включително от свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на административен акт, както и глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и в правото на Европейския съюз.	Бележката е принципна	Първата посочена хипотеза не противоречи на разпоредбите на законопроекта. Във втората хипотеза считаме, че разпоредбата относно РА е обща, но когато вземанията представляват държавна помощ, ще се прилага специалната разпоредба на законопроекта относно публичния характер на вземанията. Посочените текстове от проектозакона не влизат в противоречие с текстове по ДОПК и ЗПЗП. Вземанията на разплащателната агенция, които възникват въз основа на административен акт, са публични държавни вземания и се събират по реда на ДОПК. Вземанията, които възникват въз основа на договор, са частни държавни вземания и се събират от НАП.

В тази връзка възниква колизия между разпоредбите на чл. 39 и чл. 40 от проекта на Закон за държавните помощи, разпоредбата н чл. 162, ал. 2, т. 8 от ДОПК и чл. 27, ал. 5 от ЗПЗП.		
7. В чл. 40, ал. 5 и чл. 53, ал. 5 накрая да се добави „с изключение на случаите, когато съответния министър е администратор на помощта".	Приема се	Чл.40, ал.5 е съответно допълнен.
8. По отношение на административнонаказателните разпоредби, в които са предвидени наказания за виновните длъжностни лица е необходима редакция, тъй като не става ясно кои длъжностни лица или всички длъжностни лица от експерта до министъра, които съгласуват определен акт ще бъдат наказвани с глоба. Администраторът на държавна помощ лично ще носи отговорност за неизпълнение на нормативно установени задължения. Административнонаказателната отговорност е лична. Не става ясно виновните длъжностни лица от съответната администрация за какво ще носят отговорност след като нямат нормативно установено задължение по Закона за държавните помощи и как ще се разграничат по отношение умисъл и непредпазливост действията и бездействията им. Административно нарушение е това деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на държавното управление и е извършено виновно - умишлено или непредпазливо.	Не се приема	Изискването за наличие на вина в административнонаказателното производство предполага и индивидуализирането на конкретното виновно лице. В случая не би могло да се предполага наказуемост на всички служители от експертите до министъра.
9. ПРЕДЛОЖЕНИЕ: В закона да се предвиди с правилника за неговото прилагане да се уреди администрирането от българска страна на системите SANI и SARI	Приема се по принцип	Администрирането е уредено в чл. 16, ал. 1 и 2 от законопроекта и предвижда това да е с наредба на министъра на финансите, предвид динамиката в материята.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

СТАНОВИЩЕ

на дирекция „Модернизация на администрацията“

ОТНОСНО: повторно съгласуване на цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за държавните помощи

На основание чл. 30в, ал. 3, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация дирекция „Модернизация на администрацията“ съгласува постъпилата с **Ваш изх. № 03-00-192 от 5 април 2017 г.** за повторно съгласуване цялостна предварителна оценка въздействието на проекта на Закон за държавните помощи **без препоръки**.

На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо становището да бъде публикувано заедно с оценката на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“

/КРАСИМИР БОЖАНОВ/

София, бул. „Дондуков“ № 1, тел. централа: 02/ 940-29-99, факс: 02/ 981-81-70

Л. Атева
02.06.2017

НП

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
ПРИЕМНА
Вх. № 91-00-79
02.06.2017

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-13-55/17 07. 06. 2017
/моля цитирайте при отговор/

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Съответствието на проект на Закон за държавните помощи с ЕКПЧОС и с практиката на ЕСПЧ съгласно чл. 28, ал. 3 от ЗНА

В отговор на писмо с рег. № 04-13-55/02.06.2017 г. на Министерството на финансите, във връзка с проект на Закон за държавните помощи и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, въвеждащ изискване за изготвяне на справка за съответствие на законопроектите с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека, дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ изразява становище, че предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на ЕКПЧОС и практиката на ЕСПЧ.

Заместник-министър
на правосъдието

проф. Николай Проданов

1040 София, ул. "Славянска" №1
тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98
www.justice.government.bg

Справка за отразяване на получените предложения при обществената консултация на проекта на Закон за държавните помощи

Участник в обществената консултация	Предложение/Мнение	Приема/ не приема/ предложението/ Мнението	Мотиви
ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЕМОКРА-ЦИЯТА	1. В чл. 20, ал. 2 от законопроекта, в който е предвидена легалната дефиниция за предприятие, предлагаме да отпадне изразът „независимо от това дали същото формира и разпределя печалба". Понятието „предприятие" е дефинирано в Регламент 1407/2013 като субект, упражняващ стопанска дейност, независимо от правния му статут и начина, по който той се финансира. От посочения текст е видно, че европейският законодател включва в понятието за предприятие единствено субекти, извършващи стопанска дейност. Предложеният законопроект не предвижда подобно ограничение на приложното поле, като изрично включва в него и субектите, които не формират и разпределят печалба. По този начин се създават предпоставки в приложното поле на законопроекта да попаднат и субекти, които не осъществяват стопанска дейност, което намираме за неоправдано отклонение от европейската правна рамка, влизащо в противоречие с концепцията за държавните помощи. Подобно разминаване в тълкуването на европейските разпоредби за държавна помощ води до редица негативни последици. По този начин до голяма степен се обезсмисля съществуването на различните правни форми на организация, което лишава България от съществен източник на социални иновации. Българските юридически лица с нестопанска цел, особено тези	Не приема предложението	Разпоредбата на чл. 20 е съобразена с т. 9 от базовия документ на ЕК в областта на държавните помощи - Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, пар. 1 от ДФЕС (2016/С 262/01) и с Решенията на съда, към които то реферира. Позоваването само на Регламент (ЕС) № 1407/2013 или на Регламент (ЕС) № 651/2014 не е коректно, т.к. това са актове, уреждащи условия на съвместимост и нямат методологически характер в случая. По наше мнение разпоредбите на проекта не водят до разминаване в приложното поле, т.к. разпоредбите на чл. 20, ал. 3 уреждат именно случаите, указващи кога нестопанските дейности на лицата, обект на публично финансиране са извън обхвата на закона:

	регистрирани в обществена полза, се поставят в неравностойно положение спрямо техните партньори от останалите европейски държави и се ограничават възможностите за сътрудничество между държавните институции и юридическите лица с нестопанска цел в търсене на нови, некомерсиални решения в различните сфери на обществените политики.		- когато дейността на субекта е изцяло неикономическа, той е извън обхвата на определението за предприятие по чл. 20, ал. 2 и следователно не е в обхвата на ЗДП; - когато субектът има икономическа и неикономическа дейност е уредено, че той може да се разглежда като получател на помощ само по отношение на икономическата си дейност, ако са изпълнени условията на чл. 20, ал. 2, т. 1 и/или т. 2.
	2. В т. 12 от Допълнителните разпоредби на законопроекта предлагаме да отпадне изразът „независимо дали при това формира и разпределя печалба или друг доход. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права". Съдебната практика на Съда на Европейския съюз определя, че един субект извършва икономическа дейност, когато предлага стоки и услуги на пазара. В този смисъл, когато юридическо лице с нестопанска цел предлага стоки и услуги на пазара, то извършва икономическа дейност и попада под общия режим на държавните помощи. По отношение на нестопанската му дейност обаче, този режим не следва да се прилага, тъй като там не е налице икономическа дейност. Разграничението между двата вида дейности е изрично отбелязано и от Европейската комисия в публикуваните от нея насоки за приложение на правилата за държавните помощи Регламент 651/2014 също ясно посочва, че подкрепата на нестопанска дейност не представлява държавна помощ по смисъла на чл. 107 от ДФЕС:	Не приема предложението	Изложените мотиви по т. 1 са валидни и към т. 2. Освен това правилата по държавните помощи определят наличието на връзка с режима без значение дали стопанската дейност е допълнителна, достатъчно е такава да е налице, без значение от генерирането на доходи и печалби. Субектите регистрирани по ЗЮЛНЦ и спазващи българското счетоводно законодателство винаги ще попаднат в една от посочените в чл. 20, ал. 3, т. 1 и/или т. 2 хипотези. Това произтича и от изискванията на счетоводното и данъчното законодателство, по отношение на текущото счетоводно отчитане и поддържането на счетоводната

	„В случаите, в които една и съща инфраструктура се използва както за стопански, така и за нестопански дейности, финансирането чрез държавни ресурси на разходите, свързани с нестопанските дейности на инфраструктурата, не представлява държавна помощ. Публичното финансиране попада в приложното поле на правилата за държавните помощи само доколкото с него се покриват разходи, свързани със стопанските дейности. Само тези разходи следва да бъдат взети предвид с цел да се гарантира спазването на праговете за уведомяване и максималните интензитети на помощта. Ако инфраструктурата се използва почти изцяло за нестопанска дейност, нейното финансиране може да попада изцяло извън обхвата на правилата за държавните помощи, при условие че използването за стопанска дейност остава с чисто помощен характер, т.е. дейност, която е пряко свързана и необходима за функционирането на инфраструктурата или неразделно свързана с нейното основно нестопанско използване, и нейният обхват е ограничен. За такъв следва да се счита случаят, когато за стопанските и за нестопанските дейности се използват едни и същи ресурси (като например материали, оборудване, труд и постоянен капитал) и капацитетът, заделен всяка година за тази стопанска дейност, не надхвърля 20 % от целия годишен капацитет на научноизследователската инфраструктура." В България, юридическите лица с нестопанска цел имат право да извършват стопанска дейност, за която обаче са предвидени строги ограничения. Тази стопанска дейност може да бъде само допълнителна, трябва да е свързана с предмета на основната дейност, приходите от нея трябва да се използват за постигане на определените в устава или учредителния акт цели. Предметът на стопанската дейност на юридическите лица с нестопанска цел също трябва да е изрично определен в		система на предприятията, вкл. и по отношение на ЮЛНЦ. и Изложеният цитат, касае само инфраструктури, и то специфични по вид – научно изследователски, а не дейности изобщо, поради което сам по себе си не изчерпва всички хипотези.

	техния устав или учредителен акт, като самата дейност се подчинява на условията и се извършва по реда, определени със законите, регулиращи съответния вид стопанска дейност. При наличието на подобно ясно разграничение между стопанската и нестопанската дейност на юридическите лице с нестопанска цел, намираме за оправдано режимът на държавните помощи да се прилага единствено по отношение на стопанската дейност. 3. Споделяме и подкрепяме предложението на Българския център за нестопанско право, включено в изпратеното от организацията становище по законопроекта, нестопанската дейност на юридическите лица с нестопанска цел да бъде дефинирана и изключена от приложното поле на закона. Това може да стане чрез прецизиране на определението за получател на държавна помощ по чл. 20 от законопроекта, като се добави нова алинея 4, предвиждаща, че когато лицето по ал. 2 е юридическо лице с нестопанска цел, то може да се разглежда като получател на държавна помощ или минимална само по отношение на извършваната от него стопанска дейност.	Не приема предложението	Посоченото вече е уредено в чл. 20, ал. 3. Юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) са частен случай на получател на държавна помощ или минимална помощ. Проектът на закон определя общия ред и се прилага за неограничен и неопределен кръг и брой субекти. Следователно, за ЮЛНЦ се прилага общия ред по ал. 3 и не е налице основание да бъдат идентифицирани изрично в нова алинея. Виж и мотивите по предложението на Българския център за нестопанско право.
БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО	Общи бележки по законопроекта 1. На първо място, стъпка в правилната посока е законодателното уреждане по нов и по-подробен начин на правната уредба в тази материя. От конкретния опит, който	Не приема предложението	Законопроектът цели да уреди националната правна рамка, и няма за цел да въвежда изменения в

	имаме, става ясно, че досегашният закон за държавните помощи, от една страна, не дава достатъчно правна сигурност по прилагане на европейските правила и не създава достатъчно гаранции за действията на администраторите на държавни помощи, а от друга страна - не съответства на последните изменения в областта на регламентирането на държавните помощи на европейско ниво[1]. В този смисъл, посочените цели в мотивите за „по-добро правно структуриране“ и „привеждане в съответствие“ са правилни и навременни.		областта на държавните помощи, които са уредени с регламенти на ЕС, тъй като същите са актове с общо приложение, задължителни в своята цялост и се прилагат пряко във всички държави членки (чл. 288 от ДФЕС).
	2. От друга страна, за съжаление, направените предложения не са достатъчни, за да бъде създадена наистина ефективна уредба на посочените обществени отношения. Извън общите цели и пожелания за промяна, на практика, се преповтарят основни положения от регламентите и е пропусната възможността тази материя ясно и възможно пай-подробно да бъде уредена, така че да даде правна сигурност както за администраторите и/или получателите на държавни помощи, така и за създаване на достатъчно гаранции за правилното и адекватно прилагане на свързаното европейско законодателство. Предложеният законопроект въвежда отново възможности за субективно и неясно тълкуване (виж по-долу бележките), пропуска да засегне и доразвие ключови въпроси, които имат значение за прилагането на европейските стандарти: как и какво ще включват оценките за съответствие, чрез какви конкретни правни норми се гарантират посочените принципи в регламента, съответно в закона и пр. Пропуснато е бъде изяснено третирането и въвеждането на ясни критерии за определянето па това кои услуги са от общ икономически	Приема предложението	Законопроектът предвижда последващо разписване в детайли на националната правна рамка чрез доразвиване в Правилника за прилагане на закона за държавните помощи, наредба, както и указания и становища по конкретни казуси. Следва да се има предвид, че правилата по държавните помощи са индивидуално приложими за всеки конкретен случай.

[1] Регламент (ЕС) 2015/1588 на Съвета от 13 юли 2015 г., Регламент (ЕС) 651/2014, Регламент (ЕС) № 1407/2013 и др.

	интерес и кога те са съвместими - темата, по която ЕК редовно издава насоки и анализи[2]. 3. Според нас, така предложените текстове в законопроекта, не само не решават проблеми, но и създават отново условия за неправилно прилагане на европейското законодателство (чрез собствено тълкуване на всяка заинтересована страна на регламентите) и потенциал както за злоупотреби, така и за разностранна практика, която, разбира се, ще се развие в наказателни процедури и съдебни искове. Вносителят Министерство на финансите (МФ), чрез предложеният законопроект има сериозна възможност да реши по адекватен начин натрупаните проблеми, ако го допълни с поясни дефиниции и предложи по-конкретни и справедливи решения. Конкретни положения: *I.* <u>Дефиниция на икономическа дейност</u> Направена е крачка в посока да бъде изяснен проблемът, свързан с дефинирането на това какво е икономическа дейност и кога помощта към определена дейност ще попадне в категорията държавна помощ. В чл. 20 от проектозакона е предвидено, *че „получател на помощ е всяко предприятие, за което е предназначена държавна помощ или минимална помощ, както и всяко предприятие, което пряко ши косвено се облагодетелства от тази помощ, като получава под каквато и да е форма икономическа изгода, и по отношение на която са изпълнени всички елементи за наличие на помощ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на*	Приема предложението Не приема предложението	Тълкуването на европейското законодателство в областта на държавните помощи се извършва съобразно установеното в чл. 108 и 109 от ДФЕС. ЕК има само ограничено право на собствена преценка по прилагането на чл. 107 от ДФЕС, а именно когато преценките и са сложни или технически по естество. Такова право не е дадено на нито една от държавите членки. Разпоредбата на чл.20 е съобразена с т. 9 от базовия документ на ЕК в областта на държавните помощи - Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, пар. 1 от ДФЕС (2016/С 262/01) и с Решенията на съда, към които то реферира. Виж мотивите към т.1 и т.3 от становището на Центъра за изследване на демокрацията. В допълнение по отношение на

[2] http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-sgei-state-aid-rules-study

	Европейския съюз. В ПЗР е дадена по-конкретна дефиниция на „икономическа дейност“ (т. 12), а именно това *„е всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали при това формира и разпределя печалба или друг доход. За икономическа дейност се смята и предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права“*. Посочените разпоредби могат да доведат до неправилно тълкуване и прилагане, а именно: **1. Предложените термини са широки и дават възможност за субективно тълкуване с неясни критерии.** Аргументите за това са следните: - Съществен коментар трябва да бъде направен по повод дефиницията на „икономическа дейност“ като цяло: тази дефиниция не прави уточнението за възмездността в извършването на сделките (стопанска/икономическа дейност включва само възмездните сделки, които имат за цел генериране на печалба, независимо дали е постигната или не). Според предложената дефиниция в стопанска дейност се включва и нестопанската дейност, която по своята характер включва и т.нар. безвъзмездни сделки (с намерение за дарение - animus donandi) и действия (например предоставяне на доброволен труд). Определените в ТЗ лица и сделки, ако бъдат извършени, ще дадат качеството на субекта търговец, който ще извършва търговска дейност (сключва търговските сделки по занятие) и съответно ще дължи по-висока грижа - на добрия търговец. Целите, с които се участва в обмяната на блага, стоки и услуги имат значение и именно затова правото познава		възприетата в законопроекта терминология, следва да се има предвид, че в контекста на правилата за държавните помощи същата се възприема в широк смисъл.

	като различни субекти - със стопанска и нестопанска (идеална) цел, така и различни сделки[3]; - Текстът на ал. 5 остава изцяло неясен по отношение на това към кои хипотези се отнася[4] и на практика създава възможност за включване на всяка сделка, независимо дали има възмезден или безвъзмезден характер; - Използването на понятието „изгода“ не е подходящо, може да бъде изключително широко тълкувано[5]; - Включването в чл. 20, ал. 3, т. 2 на думата „активи“ , които счетоводно не могат да бъдат разделени в отделна правно-организационна единица (дори и приходите и разходите да се водят отделно подобно на счетоводството на ЮЛНЦ), и така на практика се получава невъзможно изпълнението на посочените условия. Включването на активите при определянето на една дейност като икономическа/неикономическа не е определящо за това дали има държавна помощ и това положение се потвърждава и от Регламент 651/2014, който изрично дефинира, че при подкрепа за нестопанската дейност, включително и за инфраструктура, това не е държавна помощ: „В случаите, в които една и съща инфраструктура се използва както за стопански, така и за нестопански дейности, финансирането чрез държавни ресурси на разходите, свързани с нестопанските дейности на инфраструктурата, не представлява държавна помощ. Публичното финансиране попада в приложното поле на правилата за държавните помощи само доколкото с него се покриват разходи, свързани		

[3] Подобна логика е използвал законодателя и при дефинирането на „доставки с нестопански характер“ по чл. 44 ЗДДТ.

[4] (5) Когато след предоставяне на държавна помощ или минимална помощ в резултат на споразумение, сделка или други правни действия, които не са извършени при пазарни условия, изгодата от помощта премине върху друго предприятие, същото се смята за получател на държавна помощ или минимална помощ.

[5] Следва или да се реферира към термина „икономическа изгода“ (ЗКПО, ЗДДС и др.), или към „облага“, който е дефиниран в ЗПУКИ.

	със стопанските дейности. Само тези разходи следва да бъдат взети предвид с цел да се гарантира спазването на праговете за уведомяване и максималните интензитети на помощта. Ако инфраструктурата се използва почти изцяло за нестопанска дейност, нейното финансиране може да попада изцяло извън обхвата на правилата за държавните помощи, при условие че използването за стопанска дейност остава с чисто помощен характер, т.е. дейност, която е пряко свързана и необходима за функционирането на инфраструктурата или неразделно свързана с нейното основно нестопанско използване, и нейният обхват е ограничен. За такъв следва да се счита случаят, когато за стопанските и за нестопанските дейности се използват едни и същи ресурси (като например материали, оборудване, труд и постоянен капитал) и капацитетът, заделен всяка година за тази стопанска дейност, не надхвърля 20 % от целия годишен капацитет на научноизследователската инфраструктура[6]“. **2. Кумулативно прилагане на критериите на чл. 107** В посочения законопроект е пропуснато да се доизясни съвкупното прилагане на всичките критерии на чл. 107-108 ДФЕС по повод на тяхното съотнасяне към конкретната дейност, както и уточнението, че винаги се прилагат кумулативно и по повод на конкретната дейност, а именно: ✓ Наличие на публично финансиране (Public resources); ✓ Поставяне в по-благоприятно положение (Selective advantage); ✓ Предприятие/извършване на икономическа дейност (Undertaking / economic activity); ✓ Нарушаване на конкуренцията (Distortions of competition);	Не приема предложението	Разяснения, свързани с понятието за държавна помощ по смисъла на чл.107 от ДФЕС са предоставени от ЕК в документа - Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, пар. 1 от ДФЕС (2016/C 262/01) и с Решенията на съда, към които то реферира. Законопроектът има процедурен характер и няма за цел да интерпретира със самостоятелно значение понятието „държавна

[6] Параграф 49, и чл. 26 от Регламент 651/2014.

	✓ Засягане на търговията (Effects on trade).		помощ“.
	3. Дефиниране на услугите от общ икономически интерес Според нас, следва да се обърне специално внимание на изричното регламентиране на услугите от общ интерес, включително услугите от общ икономически интерес. По отношение на тяхната регламентация има редици специфики, които са отразени в самостоятелен регламент, както и в богата практика на съда в Люксембург. Без ясното им дефиниране и определяне на критерии, по които ще се прави преценка, отново ще се даде възможност за субективни критерии и преценки. С оглед на направените по-горе бележки, неправилно, според нас, е посочено, че законопроектът няма да има социално въздействие. Продължаващата неяснота в прилагането на това европейско законодателство, както и възможностите, които остават за субективно тълкуване, създават риск за неправилно прилагане на правните норми, а това от своя страна ще предизвика конкретни икономически и социални последици.	Не приема предложението	Предложението води до разширяване обхвата на законопроекта, тъй като УОИИ са само една част от различните видове държавни помощи. Законопроектът по държавните помощи е процедурен и като такъв въвежда различните видове държавна помощ само от гледна точка на процедурите по уведомяване, разрешаване, предоставяне, възстановяване и оспорване на държавни и минимални помощи. Спецификата към отделните видове държавни помощи е уредена в конкретни европейски актове, като напр. съобщения, носоки, рамки, решения и други.
	<u>II. Координация и взаимодействие между различните органи</u> В мотивите е посочено, че цел на предложенията са подобряване на „процедурите и механизмите на взаимодействие между страните в процеса“. Предвидено е, че „методисти“ ще бъдат МФ, а контролът ще се осъществява от Агенция за държавен финансов контрол. Съдът също ще има изрична компетенция по темата, включително и по повод задаване на преюдициални въпроси към Европейския съд. Според нас, така предложеният механизъм отново ще доведе до неяснота в механизма на прилагане поради различните	Не приема предложението	Предложението касае възстановяване на действащото статукво. С проектозакона се въвежда нов процедурен ред за налагане на санкции за неизпълнение на законодателството по държавните помощи. Посоченото ще подобри съществуващия законов ред по

	органи от изпълнителната власт, които ще бъдат въвлечени и ще могат да правят оценки или осъществяват контрол. Ангажираното и активно упражняване на това правомощие е ключово освен с оглед установяване върховенство на закона и постигане на целите на закона, но и за да се осигури добро прилагане на европейските правила и да се превенира евентуална съдебна процедура пред Съда. В този смисъл е подходящо на първо място органът, който ще има правомощия да осъществява контрол да бъде и органът, осъществяващ методическа подкрепа, а от друга страна и да се впише изрично задължението за предоставяне на такава като издаване на специални насоки и съпътстващи доброто правоприлагане документи.		отношение прилагането на действащия механизъм за контрол на държавните помощи. Съществуващият ред неправомерно изисква контролът да се осъществява пряко от министъра на финансите, с което е налице неприложимост на същия, предвид наличието на правен конфликт, определен от функциите на министъра на финансите в качеството му едновременно на контролиращ и администриращ орган, включително и издаващ методически указания и становища по държавните помощи.
	III. <u>Възможност за обжалване на актовете по повод на възстановяване на неправомерно отпусната държавни помощ</u> Предложената процедура за възстановяване на неправомерно отпуснатата държавна помощ, включително и чрез събиране на неправомерно предоставената чрез принудително изпълнение, ще създаде неоправдана тежест за бенефициентите. Бенефициентите ще търпят неоправдано висока последица за нещо, за което са имали добросъвестно поведение (не са извършили конкретни умишлени действия, за да укрият или дадат невярна информация), тъй като администраторът на държани помощи е този, който е направил първоначално преценка за допустимост и е съгласувал процедурата с МФ и евентуално други органи. Това, като краен ефект, разбира се, ще доведе до това, че администраторите или ще се презастраховат като обявяват, че за всички схеми се прилагат правилата на минималните	Не приема предложението	Предложеният подход е възприет предвид общата концепция, установена неоднократно от Съда на ЕС, а именно че целта на възстановяването на неправомерната помощ е да се възобнови положението, съществувало на пазара преди предоставянето на помощта. За целта е необходимо да бъдат предприети конкретни действия от държавата членка за действително възстановяване на дължимите суми от страна на бенефициера, съгласно Известие на Комисията (2007/С 272/05).

	помощи, или ще откажат организациите да се включват в процеса на кандидатстване с европейски проекти, заради бъдещи несигурни тълкувания на това дали една програма представлява държавна помощ или не. Предвид изложените бележки, нашите конкретни предложения са: 1. Предлагаме от чл. 20, ал. 3, т. 1 да отпаднат думите „активи и пасиви“. 2. Предлагаме, подобно на ЗДДС, да бъде използвана правна техника, като се дефинира изключението, а именно „нестопанска дейност“, която да има следното съдържание: „дейности на юридически лица с нестопанска цел, финансирани със средства от проекти, дарения и членски внос, когато предоставяните стоки и услуги не се предлагат с цел печалба и цените на стоките и услугите не се формират на пазарен принцип“. 3. Обжалването на актовете за недопустимост да бъде само по гражданско-правен път, включително по този ред да бъде предвидена възможността, ако държавен орган реши да обяви определено финансиране за попадащо в обхвата на държавните помощи, той да може да поиска възстановяване само след влязло в сила съдебно решение за това. 4. Предлагаме добавяне на нова/и разпоредба/и, които ясно да дефинират услугите от общ (икономически) интерес.		
СДРУЖЕНИЕ „ХИДРОЕНЕР-ГИЯ“	**По Чл. 57, ал.2 и 3** От така разписаните текстове не става ясно дали определените в проекта на ЗДП крайни срокове за оспорването на нормативните актове са в сила и в случаите, когато същите се оспорват от прокурор. С оглед избягване на разнопосочно тълкуване следва сроковете да бъдат изрично пояснени. На следващо място, разпоредбата на чл. 57, ал.2, предвижда, че	Приема предложението	Разпоредбите на чл. 57, ал. 2 и 3 са преработени. Давността от 10 години по Регламент № 2015/1589 касае взаимоотношенията ЕК-ДЧ във връзка с възстановяване на несъвместима помощ. Няма

	когато помощта се предоставя въз основа на нормативен акт, той може да се оспори неограничено във времето. Този текст е в противоречие с европейското право и по-конкретно с член 17 от Регламент 2015/1589. *Помощ, която е предоставена въз основа на нормативен акт, но са изминали 10 години от предоставянето ѝ, следва да се счита за съществуваща помощ.*[1] Регламент 2015/1589 не допуска възстановяване на помощта, когато са изминали 10 години от предоставянето ѝ, независимо от естеството на акта, с който помощта е била предоставена. Тоест дори нормативният акт да бъде оспорен след този срок, съдът няма право да постанови възстановяване на помощ, получена преди повече от 10 години. В случай, че се запази възможността за обжалване в неограничено време е необходимо да бъде изрично **разписано,** че съдът няма право да налага временни обезпечителни мерки.		хипотеза за обжалване в неограничено време.	
	По Чл. 58, ал.2 Отнемането на възможността на страната да ангажира свой защитник, чрез служебно назначаване на процесуален представител, противоречи и на чл. 122 от Конституцията, който установява правото на защита на граждани и юридически лица на всички етапи от съдебното производство. **От така разписаните текстове може да се заключи, че страната може да не узнае, че срещу нея е заведено производство. Недопустимостта на горната хипотеза налага промяна, която да регламентира, че страната задължително се уведомява за подадения иск, като ѝ се предоставя възможност за участие в процеса.** Единствено и само, ако страната не се представлява от законен представител, да ѝ бъде назначен служебен защитник.	Приема предложението	Разпоредбата на чл.58, ал.2 е допълнена.	
	По Чл. 57, ал.4 От разпоредбата е видно, че искът за възстановяване не се	Приема предложението	Наименованието на Глава шеста е допълнено с цел да се разграничат	

	извършва въз основа на решение на Европейската комисия, съдържащо разпореждане за възстановяване. Същата разпоредба обаче е в противоречие с чл.39 (1), съгласно който *„Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия, с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо."* Двете процедури са в противоречие и е налице неяснота по отношение на случаите, в които би се стигнало до иск пред съда, имайки предвид, че решението на Европейската комисия се изпълнява по реда на Данъчно- осигурителен процесуален кодекс, който регламентира изпълнение от публичен изпълнител.		двете процедури, които действат независимо една от друга. Хипотезите на чл.57, ал.4 допускат възможността да се предявят един или няколко иска, в случаите когато ЕК не е постановила решение, което е извън процедурата по разглеждане от ЕК.
	Чл.59, ал.1 Съществува неяснота относно това дали съдът може да спре разглеждането на спора, докато Европейската комисия се произнесе относно съвместимостта на мярката. Предложението на Сдружение „Хидроенергия“ е да бъде изрично предвидено **спиране на производството, в случай, че има висяща процедура по същата мярка пред Европейската комисия.**	Приема предложението	Спирането на производството е уредено в чл. 62. Предложението е прието с редакция на хипотезите в чл. 60 и чл. 61, като за да се приложат последните следва да е изпълнен чл. 59, ал. 2.
	Предложение за допълнителна алинея в чл.59 Предложението на Сдружение „Хидроенергия" е в чл. 59 да бъде разписана допълнителна алинея, която да задължава съда да извърши проверка дали мярката е разглеждана от Европейската комисия и е определена като съвместима. В случай на установяване на съвместимост на конкретната мярка с вътрешния пазар, да бъде предвидено прекратяване на	Приема предложението	Проверката за съвместимост на мярката се съдържа в чл. 59, ал. 2 и чл. 60, ал. 2.

	производството поради недопустимост или съответно неоснователност на иска, Проверката и квалификацията на конкретна мярка като мярка за държавна помощ следва да бъде задължителна и да бъде разглеждана като въпрос по допустимостта на иска, а не по основателността на същия. **По чл. 66** В случаите на чл. 63, т. 7 съдът разпорежда недопускане или преустановяване на плащането по мярка за помощ до решаването на спора. В този случай съдът може да наложи обезпечителни мерки по реда на Данъчно- осигурителния процесуален кодекс. Според новата разпоредба става ясно, че **съдът има задължение да разпореди преустановяване на плащането като не се вземат предвид интересите и правата на получателя, който би могъл неоснователно да бъде засегнат от подобна временна мярка.** Предложението на Хидроенергия е да бъде редактиран текста по начин, по който да бъде изрично записано, че се **„създава възможност съдът да разпореди" като прецизно бъдат определени критериите на база, на които ще се вземе решение относно разпореждането.** Предложението ни е свързано с избягването на възможността за злоупотреба с правото на иск.	Не приема предложението	Законопроектът няма за цел да урежда възможни хипотези за злоупотреби с правото на иск, тъй като същите са в правото на съда за преценка.
ИНСТИТУТ ЗА ЕНЕРГИЕН МЕНИДЖМЪНТ	**1. Необходимо е по-прецизно разграничаване на отговорностите на администратора на държавната помощ и на получателя на държавната помощ** Съгласно проекта на ЗДП (конкретно напр. чл. 58 във вр. с чл.57, ал.4), искове за обезщетение поради нарушение на задължението за отлагане, както и за вреди, причинени на конкуренти на получателя на държавна помощ и/или на засегнати трети страни, се предявяват едновременно срещу	Приема предложението	Разпоредбите на чл. 57 и чл. 58 са преработени.

	администратора и получателя на държавната помощ. В тази връзка следва да се прецени до каква степен установеният с проекта подход на конституиране на получателя на държавна помощ като ответник съответства на правото на Европейския съюз. В това отношение аргументи могат да се черпят както от заложеното в Регламент (ЕС) 2015/1589 от 13 юли 2015 за установяване на подробни правила за прилагането на чл.108 от Договора за функциониране на Европейския Съюз[7], така и от Известие на ЕК относно прилагането на законодателството за държавна помощ от националните съдилища[8]. Чл. 2 от Регламента ангажира единствено отговорността на държавата относно нотифициране на държавна помощ. Поради тази причина следва да се прецени може ли иск за обезщетение, който се основава на неизпълнение или нарушение на задължението за нотифициране, да бъде предявяван срещу друго лице - напр. срещу получателя на помощта. По сходен начин стои въпросът и със задължението за отлагане. Намираме изясняването на тези въпроси за особено важно предвид широката дефиниция на получател на помощта, дадена в чл. 20 от проекта, както и поради избягването на хипотези, при които се носи отговорност за действия или бездействия, свързани с неизпълнение на чуждо задължение. Допълнителни аргументи в тази връзка могат да бъдат намерени и в посоченото Известие на ЕК относно прилагането на законодателството за държавна помощ от националните съдилища (аргумент напр. от т. 54 вр. т. 24). В този контекст следва да се преосмисли и прецизността на текстовете, с които в проекта се дефинират обезщетения за вреди, които са резултат от действия или бездействия на		

[7] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1589
[8] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52009XC0409(01)

	получателя на помощта, които са нанесли вреди на ищеца и са довели до конкурентно предимство на получателя на помощта (вж. конкретно в тази връзка чл.65 от проекта). Основание да поставим този въпрос ни дава фактът, че според нас причиняването на вреди може да бъде по-скоро резултат от действия на предоставящия помощта, а не от нейния получател - всъщност последният може да се окаже в по-благоприятни условия по смисъла на закона като резултат от самото предоставяне на държавната помощ, т.е. поставянето в привилегировано положение не е резултат от действия или бездействия на получателя. Ето защо за нас създаването на правна възможност чрез ЗДП той да бъде конституиран като ответник в тези случаи е спорно. 2. **Необходима е по-прецизна оценка за съответствие на предвидените в проекта процедури пред Европейската комисия и националния съд** Съгласно разпоредбата на чл. 59, ал. 1 от проекта, при наличие на жалба или иск съдът е длъжен да ги разгледа, независимо дали съответно атакуваната мярка за помощ се разглежда едновременно от Европейската комисия за съвместимост с вътрешния пазар. Доколкото разглеждането на спора е процес, според нас при такава формулировка не става ясно какво може или какво следва да бъде поведението на съда спрямо евентуалното произнасяне от страна на Европейската комисия. С други думи, намираме за целесъобразно да се дефинира дали съдът може или е длъжен да спре разглеждането на спора, докато бъде взето решение по съвместимостта на мярката от Европейската комисия. От такава гледна точка намираме за целесъобразно да се дефинира изрично, че при наличието на процедура по същата мярка пред Европейската комисия, съдът трябва да спре разглеждането на делото и да изчака нейното решение. Нашето становище е, че такъв подход ще съдейства за налагане на общоевропейска практика, като се осигури съответствие между действията на националния съд и на Комисията. Допълнително, това ще допринесе за избягване на някои	Не приема предложението	Разпоредбата на чл. 58, ал. 1 допуска да се подаде иск по чл. 57, ал. 4, т. 2 срещу администратора, а само когато помощта е получена от получателя и срещу последния, защото той е получил изгода от същата. Посоченото е допустима хипотеза и съгласно т.2.2.4 и т.2.2.5 от Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (Известието). Също така разпоредбата отчита и принципът на процесуална икономия. По отношение на обещетението същото е уредено в чл. 63 и чл. 65 и касае само вреди, които могат да бъдат доказани, вкл. и с причинно – следствена връзка. Целта на

	текущи и/или бъдещи съдебни разходи, които ще възникнат, ако с решението си Комисията определи съответната мярка за съвместима. **3.Необходимо е да се прецени конкретно разписване на текстове, които представляват изключения от правилото** Това важи преди всичко за въведения от т. 32 на визираното по-горе Известие на ЕК относно прилагането на законодателството относно държавната помощ от националните съдилища, че възстановяването на неправомерна държавна помощ би било неуместно, когато са налице изключителни обстоятелства. Според нас ясното разписване на текстове в закона в това отношение ще бъде не само елемент на фактическо транспониране, но и ще предотврати излишни потенциални спорове.	Не приема предложението	обезщетението е да уравновеси пазарните нарушения. Съдът може да постави неправомерност на предоставена държавна помощ без за това да е необходимо произнасяне на ЕК по нейната съвместимост. В този случай, но не само, съдът може да изисква съдействие или решение от ЕК съгласно чл. 60 от законопроекта. Въвеждането на хипотеза за спиране на производството в този конкретен случай с цел получаване на решение от ЕК, от една страна, би довело до блокиране работата на съда и възпрепятстване на неговите правомощия. От друга страна за ЕК не възниква задължение за произнасяне с решение въз основа на процедура пред национален съд. Поради това преценката за спиране е в правомощията на съда. Последващо решение на ЕК за съвместимост на мярка е ирелевантно към разрешаване на спорове на национално ниво в частта обещетения. В законопроекта е възприет подход да не се разписват текстове, въвеждащи конкретни изключения

			от правилото, тъй като е възприет по-общия подход по чл. 59, а именно за съобразяване с практика на СЕС и ЕК.
НАЦИОНАЛНА ЕНЕРГИЙНА КАМАРА	**По Глава осма „Оспорване по съдебен ред“:** **1. В така представения законопроект не са предвидени правила за проверка за наличие на държавна или минимална помощ, което противоречи на параграфи 8-13 от Известието на ЕК за прилагането на законодателството относно държавната помощ от националните съдилища („Известието“).** Съдът, след като провери редовността и допустимостта на иска, следва незабавно да прецени дати се претендират права, свързани с мярка, представляваща държавна или минимална помощ. Съгласно параграфи 8-13 от Известието това е един от първите въпроси, които националните съдилища разглеждат в подобни производства. Липсата на изрична разпоредба в предложения законопроект неминуемо ще доведе до процесуални затруднения и правна несигурност относно последователността на процесуалните действия. С оглед на предложения текст на чл. 66 от законопроекта (виж и коментарите по-долу), проверката и квалификацията на дадена мярка като мярка на държавна помощ следва да бъде задължителна предпоставка за налагане на временни мерки и обезпечения, както и за по - нататъшното законосъобразно развитие на производствата по „Глава осма“ от законопроекта. Преценката на оспорваната мярка на държавна помощ и нейната квалификация следва да се разглежда като въпрос по допустимостта на иска, а не по основателността на иска. Определението или друг акт на съда, с което се прави квалификация на оспорваната мярка също така следва да подлежи на контрол ог по-висока съдебна инстанция. Недопустимо е квалификацията на дадена мярка да бъде	Не приема предложението	Законопроектът е процедурен и няма за цел да въвежда конкретни правила, установени в правото на ЕС по държавните помощи.

	оставена в частта за разглеждане на иска по същество, като в този случай съдът би се произнесъл относно квалификацията едва с крайния акт в производството. В подобен случай считаме, че балансът на правата и интересите между страните в производството ще бъде силно нарушен, особено с оглед на възможността за налагане на временни мерки и обезпечения по чл. 66 от предложения законопроект. Поради тази причина квалификацията на дадена мярка следва да бъде разглеждана като въпрос, свързан с допустимостта на иска, спрямо който съдът да се произнася с определение или друг акт, подлежащ на инстанционен контрол, а въпросът но същество в производството следва да бъде дали така определената мярка на държавна помощ е неправомерна или не, предотвратяване на изплащане, присъждане на обезщетения и възстановяване (виж чл. 56 и чл. 57 от законопроекта). 2. **Чл.58, ал.2** **Тази разпоредба не съответства на общия подход в процесуалното право, според който само при специални и изключителни обстоятелства съдът би могъл да назначи служебен процесуален представител на страната без нейното съгласие** (например, чл. 29 от ГПК и чл. 23 от Закона за правната помощ, чл.94 от НПК, чл. 136 от АПК). Подобен подход - служебно назначаване на процесуален представител, без страната да е уведомена за това и да й е дадена възможност да ангажира свой защитник, противоречи и на чл.. 122 от Конституцията, който установява правото на защита на граждани и юридически лица на всички етапи от съдебното производство. В случаите на задължително процесуално представителство, съдът може да назначи служебен процесуален представител, само ако страната сама не е посочила такъв. От предложената разпоредба може да се направи извод, че съдът служебно конституира получателя на	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 58, ал. 2 е допълнена

	помощта като ответник и й назначава представител, без да я уведомява за образуваното дело и предявения иск - тоест може да се стигне до хипотеза, в която страната дори да не узнае за воденото срещу нея производство. Това е недопустимо и на страната следва да бъде осигурена ефективна възможност за участие и защита на правата й в процеса. Именно поради това се налага промяна, която да регламентира, че страната задължително се уведомява за подадения иск/оспорването на мярката, като й се предоставя възможност за участие в процеса и само ако тя не се представлява от законен представител, адвокат или юрисконсулт, да й се назначава служебен защитник. В повечето случаи мерките за предоставяне на държавна помощ имат сложен и комплексен характер и оценката им налага изследването на сложен комплекс от фактически и нравни отношения, поради което ефективната защита по такива дела много трудно би могла да се реализира от трето лице, което не е в тесен контакт с получателя на помощта. 3. **Чл.58, ал. 2 във връзка с чл.57, ал.4, т.2 и 4** Тази разпоредба не съответства на параграф 24 (изречение второ), 45 и 54 от Известието, както и на чл. 2 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2015/1589 НА СЪВЕТА от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз („Регламент 2015/1589“). Единствено държавата е отговорна за това да нотифицира държавната помощ. Затова и съгласно европейското право, принципът е, че иск за обезщетение, основан на нарушение на задължението за уведомяване (нотифициране) може да бъде предявен само срещу държавата (или публичен орган), но не и срещу получателя на помощта. Задължението за отлагане също е в тежест на държавата и следователно получателят не може да носи отговорност за нарушаването на това чуждо	Не приема предложението	Разпоредбата на чл. 58, ал. 1 допуска да се подаде иск по чл. 57, ал. 4, т. 2 срещу администратора, а само когато помощта е получена от получателя и срещу последния, защото той е получил изгода от същата. Посоченото е допустима хипотеза и съгласно т.2.2.4 и т.2.2.5 от Известието. Също така разпоредбата отчита и принципът на процесуална икономия. По отношение на обезщетението същото е уредено в чл. 63 и чл. 65 и касае само вреди, които могат да

	задължение (това би било отговорност за действия на трето лице). Известието също предвижда, че получателят на държавна помощ не отговоря за обезщетение по европейското право. Конституирането на получателя като задължителен ответник не следва да води до понасянето на отговорност от страна на получателя поради неспазването на задължението за отлагане. Съгласно българското процесуално право, когато две или повече лица са задължителни ответници, те се наричат задължителни необходими другари. Идеята, която стои зад този институт е, че ефектът на съдебното решение е върху повече от едно лице, затова тези лица трябва да участват в производството, за да им се гарантира възможността да защитят своите права (например ако дадена сделка се оспорва като нищожна, страните по нея са задължителни необходими другари). Това другарство е по-типично за конститутивни искове, които предизвикват правна промяна, отколкото за парични такива. Изглежда разумно при спорове, които касаят законосъобразността на акта за предоставяне на държавна помощ, доколкото решението на съда засяга и получателя, но не и спорове относно обезщетение, което получателят не следва да дължи. Обсъжданите разпоредби са процесуални и те не могат да служат за правно основание за отговорност на получателя. Въпреки това начинът, по който са написани, крие рискът да бъдат изтълкувани в хода на правоприлагането като такива. Затова е препоръчително проектът на ЗДП от 2017г. да включи нарочна разпоредба, която да поясни, че само предоставящият, но не и получателят на държавната помощ, отговаря по искове за заплащане на обезщетение, както и да се премахнат препратките към член 57(4) т.2 и т. 4 в член 58 (2) от проекта. Също така би могло да се обмисли доколко е подходящо, с оглед горните съображения, получателят на помощта изобщо да бъде конституиран като ответник по дела за обезщетения		бъдат доказани, вкл. и с причинно – следствена връзка. Целта на обезщетението е да уравновеси пазарните нарушения.

	(освен ако са съединени с иск за оспорване на законността на мярката). 4. **Чл.65, ал.1 и ал.3** В текста се употребява общия термин *„вреди"*, които могат да бъдат преки и непреки. Въпреки, че технически редакцията е подобрена в сравнение с предишния проект, в който непреките вреди бяха изрично споменати, тези разпоредби все още изглеждат ненапълно съответстващи на общите правила за деликтната отговорност (тъй като се реферира общо към вреди). Отговорността на държавата е извъндоговорна. По правилно обезщетението трябва да покрива само загубите и пропуснатите ползи, които са пряка последица от незаконното действие или бездействие. Българската правна практика определя непреките вреди като вреди, които не са гипична последица от нарушението (тоест обичайно такива вреди не възникват). Изброяването в т. 1-6 е една смесица от видове вреди (пропусната печалба) и причини (основания) за вреди (ищецът е бил принуден да напусне пазара поради неплатежоспособност), въпреки че е предназначено да изброи само основанията. Касае се за непрецизен превод на съответната част от Известието, което всъщност посочва обстоятелствата, които се взема предвид при разглеждането от съда на искове за пропуснати ползи (а не видове вреди, подлежащи на обезщетяване). Тази разпоредба се нуждае от съществена техническа редакция. 5. **Член 65, ал.3, т.6** **Несъответстваща на общите правила за извъндоговорната (деликтната) отговорност, която се носи за виновни и неправомерни действия и бездействия, и има нужда да бъде ревизирана или премахната изцяло.**	Приема предложението Не приема предложението	Направени са редакции в разпоредбите на чл. 65, ал. 3 и ал. 4 Съобразно установеното в т.2.2.5 от Известието и делото SFEI допускат, че може да има обстоятелства, при които искът да е насочен директно

	Вредите не са причинени от получателя на държавната помощ, съответно от негови действия и бездействия, а са резултат от самото предоставяне на държавната помощ на получателя, което е поставило получателя в по- благоприятно положение. Конкурентното предимство е резултат от държавната помощ, а не от действия или бездействия на получателя. Поведението на предоставящия помощта, а не на получателя на държавната помощ, е това, което е незаконосъобразно и е причинило вредите. Както сме посочили по-горе, задължението за уведомяване и за отлагане е в тежест на държавата, а не на нейния получател.		срещу получателя. CEO изрично посочва в делото SFEI наличието на възможност за предявяване на подобни искове за вреди срещу получателя, като ищецът се позове на националните разпоредби. В този смисъл законопроекта въвежда именно тази хипотеза, като същата е ограничена само за случаите при които помощта вече е получена от получателя.
	6. **Чл.65, ал.2** **Непрецизно имплементиране на параграф 45 от Известието.** Съгласно известието, отговорността за обезщетение е налице, когато: **(i)** нарушеното правило на закона предоставя индивидуални права; **(ii)** нарушението е достатъчно сериозно; и **(iii)** има пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението на държавата членка и претърпяната вреда. Липсва условието нарушението да е достатъчно сериозно. Основен правен принцип е, че ако няма вреда, не може да има и обезщетение за вреди. В конкретния случай са посочени алтернативно, тоест излиза, че мярката може да не е довела до имуществено увреждане, което противоречи на основния принцип, че без доказване на вреди, обезщетение не се дължи.. Разпоредбата следва да се ревизира, като се съобрази текста на Известието, а подчертаният съюз „или“ бъде заменен с „и“.	Приема предложението	Допълнена е разпоредбата на чл. 65, ал. 2, т. 1, като е отчетено и предложението за премахване на алтернативността.
	7. **§32 от Известието** Параграф 32 от Известието предвижда, че в изключителни		

	случаи възстановяването на незаконна държавна помощ би било неподходящо. Подобна по смисъл разпоредба съществува и в Регламент на Съвета № 2015/1589 от 13 юли 2015 г. (Регламент 2015/1589) (Чл. 16, ал.1). Препоръчително е подобна разпоредба да бъде включена и в проекта на ЗДП от 2017 г., тъй като чл. 16, ал.1 от Регламент 2015/1589 се прилага по отношение на решения за възстановяване, приети от Европейската Комисия, но не и по отношения на такива решения на националните съдилища. Няма логика такова правило да е установено на европейско равнище, а да липсва на национално. Щом Европейската Комисия може да не постанови възстановяване в такива изключителни случаи, по аргумент от по-силното основание националният съд също би следвало да има такова право (още повече, че това е изрично предвидено и в Известието, което касае правоприлагане от националните съдилища).	Не приема предложението	В законопроекта е възприет подход да не се разписват текстове, въвеждащи конкретни изключения от правилото, тъй като е възприет по-общия подход по чл. 59, а именно за съобразяване с практика на СЕС и ЕК.
	8. **Чл. 66** **Член 66 предвижда, че в случаите по член 63, т. 7 съдът разпорежда недопускане или преустановяване на плащанията по мярка за помощ до решаването на спора.** Новият режим е по-неблагоприятен за получателя на държавната помощ, тъй като изглежда, че съдът **няма право на преценка дали да разпореди преустановяването на плащанията или не,** а е длъжен да го стори. Нещо повече, проектът на ЗДП от 2017 г. не съдържа разпоредба, подобна на член 207л (3) от проекта от 2016 г., според която получателят на помощта има право на обезщетение за вреди, ако плащанията бъдат спрени по искане на ищеца и искът бъде отхвърлен окончателно. Настоящата редакция не държи сметка за правата наполучателя, който би могъл неоснователно да бъде засегнат от нодобна временна мярка, както и да претърпи значителни вреди, които следва да	Приема предложението	Текстът на чл. 66 е редактиран като е възприет предложения израз „може да разпореди“. Също така редакцията в нормата на чл. 66 вече предоставя възможност да се забрани изплащането само на неправомерна държавна или минимална помощ, а не на цялата мярка за помощ. Синхронизиран е и с чл. 63, т. 7

	могат да му бъдат възстановени. **Предложението ни е на съда да бъде предоставена възможност за преценка, с оглед конкретните факти и обстоятелства по случая, дали да разпореди преустановяването на плащанията или не, включително редакцията на член 66 да бъде изменена, така че думата „разпорежда“ заменена е израза „може да разпореди“, като допълнително бъдат регламентирани и критериите, които съдът следва, и обстоятелствата, които взема предвид, осъществявайки преценката.** Такова право на преценка би създало баланс между интересите на ищеца и на получателя на помощта. Настоящият проект позволява **злоупотреба с правото на иск,** като искът може да е очевидно неоснователен, но предявяването му да доведе до драматични и необратими последици за получателя (предвид на това колко продължително би могло да е едно съдебно производство на повече от една инстанции). Съдът следва, например, да може да съпостави вероятната основателност на иска (на база на твърденията в исковата молба и убедителността на приложените доказателства) и потенциалното негативно въздействие от мярката, от една страна, и потенциалното негативно въздействие, което евентуално преустановяване на плащанията би имало върху получателя на помощта, от друга (подобна преценка за пропорционалност се прави в гражданското и административното съдопроизводство при разглеждане на молби за обезпечаване на иска или спиране на предварително изпълнение на административен акт). Смятаме, че ако на съда бъде дадена възможност да извършва такава преценка дали да наложи временна мярка или не, това няма да наруши принципа на еквивалентност (член 2.4.1., параграф 70 а) от Известието), тъй като общите процесуални правило също предоставят такава свобода на преценка на съда. Нещо повече, липсата на възможност за преценка нарушава принципа за		

	пропорционалност. В момента в проекта липсват каквито и да било критерии за преценка от страна на съда, изглежда, че всяка една искова молба, с която се твърди, че дадена мярка представлява държавна помощ (дори очевидно неоснователната), води до задължение да се разпореди спиране на плащанията по мярката, което е очевидно непропорционално. Нещо повече, **проектът не предвижда обжалвемост на акта, с който съдът разпорежда преустановяване на плащанията, в резултат на което получателят е лишен от каквото и да е средство за правна защита.** Направените предложения са напълно съвместими с европейското право. Например, съгласно член 13(1) от Регламент на Съвета Комисията може (но *не е длъжна да)* постанови решение, изискващо от държава членка да преустанови всякаква незаконна помощ до вземането на решение от Комисията относно съвместимостта на помощта с вътрешния пазар *('suspension injunction').* Параграф 56 от Известието постановява, че от националните съдилища се изисква да вземат временни мерки, *когато това е подходящо,* за да гарантират правата на лицата и действието на член 88 (3) от ДФЕС. Параграф 62 от Известието също изисква временните мерки, които националният съд може да наложи, да са „подходящи". Съгласно Известието, съдът може да разпореди временна мярка, когато достигне до разумното убеждение, че мярката, във връзка с която е сезиран, включва неправомерна държавна помощ.[1] Това само по себе си означава, че съдът **не е длъжен във всички случаи** да разпореди временна мярка и че Известието не налага такова задължение. Следователно предоставянето на дискреция (възможност за преценка) на съда не би било в противоречие с Известието. Допълнителен аргумент в подкрепа на горното са и правилата относно възстановяването на държавна помощ.		

	Възстановяването е близко до преустановяване на плащанията, тъй като и двете могат да имат сериозни последици върху получателя на помощта и спирането на плащанията може да се разглежда като форма на „ранно възстановяване“. Известието предвижда, че задължението на националния съд да постанови възстановяване не е абсолютно (следователно и задължението за спиране не може да е). Когато решение н ЕК се обжалва пред Съда на Европейския съюз, получателят може да поиска от съда да спре възстановяването, до произнасянето на окончателно решение.“ Съдът на Европейския съюз е имал повод да отсъди, че европейското право не изисква пълно възстановяване във всички случаи, а само заплащането на лихва за неправомерност.[9] Според съда биха могли да съществуват изключителни обстоятелства, при които възстановяването да не е уместно.[10] Самата ЕК има право да прецени да не разпорежда възстановяване, ако това противоречи на общ принцип на правото на Съюза.[11] Известни са и случаи, в които националните съдилища на други държави членки са отсъждали, че дори когато съдът приеме, че мярката представлява държавна помощ, той не е е длъжен да разпореди възстановяване. Вместо това, когато се произнася, той трябва да вземе предвид интересите на всички засегнати страни, както и други обстоятелства, като например принципа за пропорционалност. Задължението да се постанови възстановяване на вече получени плащания или в случая спиране на плащанията (до произнасянето на окончателно решение по спора) би противоречало на гореспоменатите принципи. Също така следва да се запази потенциалната		

[9] Дело C-199/06, CELF, параграфи 50-55.
[10] Рецитал 32 от Известието; Дело C-39/94, SFE1 и други, параграфи 70-71.
[11] Член 16 от Регламент 1589/2015.

	отговорност на ищеца, ако по негово искане бъде разпоредено преустановяване на плащанията, но искът бъде отхвърлен като неоснователен (както беше предложено в проекта на ЗДП от 2016 г.). Подобна разпоредба съществува в член 403 (1) от Гражданския процесуален кодекс и тя се прилага, когато искът е отхвърлен, а ответникът е претърпял вреди от обезпечителните мерки, наложени по искане на ищеца. Такава отговорност може да служи като своеобразна гаранция срещу злоупотреба с правото на иск. Гражданският процесуален кодекс също така предвижда възможност съдът да задължи ищеца да внесе паричен депозит като гаранция за евентуален бъдещ иск за обезщетение за вреди на ответника срещу ищеца. Подобно правило би могло да бъде въведено и в правния режим относно държавните помощи с цел да бъдат предотвратени злоупотреби с правото на иск. Отделно от горното, препратката към член 63, точка 7 също е неясна, тъй като чл. 63 изброява възможните начини, по които съдът се произнася финално, когато решава спора, а не временно, докато спорът още е висящ. Второто изречение на член 66 предвижда, че съдът може да наложи обезпечителни мерки по реда, предвиден в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Гражданските съдилища допускат обезпечителни мерки, следвайки правилата на Гражданския процесуален кодекс, а не на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Данъчно-осигурителният процесуален кодекс регламентира реда за налагане на обезпечителни мерки, когато се касае за публични вземания. Обезпечителните мерки по Данъчно-осигурителния кодекс се налагат не от съд, а от публичен изпълнител (държавен служител, който осъществява принудителното изпълнение на публични вземания). Задължението на съда да постанови временна мярка следва да бъде ограничено до размера на държавната помощ. Настоящата		

	редакция на член 66 реферира към плащания по мярка, представляваща държавна помощ. Ако само една част от тези плащания съдържа елемент на държавна помощ, тогава съдът следва да разпореди частично преустановяване на плащанията. Препоръчително е да се поясни, иначе би представлявало свръх - изпълнение и би противоречало на принципа за забрана на неоснователното обогатяване. В практиката по прилагане на правилата на държавна помощ на европейско ниво има редица случаи, в които само част от престацията, представлява държавна помощ, поради което мярката следва да бъде ограничена само до тази част. Също така, не е ясно как това спиране, разпоредено от съда, ще се отрази на задълженията иа насрещната страна - получателя по договора (логично е той също да има право да преустанови изпълнението им). **9. Съотношение между процедури пред Европейската Комисия и националния съд** Проектът на ЗДП от 2017 г. предвижда, че съдът е длъжен да се произнесе по мярката независимо дали същата мярка се разглежда едновременно от Европейската Комисия за съвместимост или не (Член 59(1) от проекта на ЗДП от 2017 г.). Това означава, че съдът може да постанови получателят да върне помощта, дори ако мярката е съвместима с вътрешния пазар, но процедурата по нейната оценка за съвместимост е все още висяща (това е така, тъй като националният съд не е компетентен да се произнася по съвместимостта на мярката). Не е ясно, обаче, дали съдът може или е длъжен да спре разглеждането на спора докато бъде взето решение по съвместимостта на мярката от Европейската комисия. Такава възможност за спиране е изрично предвидена в случая, че съдът е поискал от Европейската комисия да се произнесе по съвместимостта на мярката (член 62 във връзка с член 60 (1) от	Не приема предложението	Съдът може да постанови неправомерност на предоставена държавна помощ без за това да е необходимо произнасяне на ЕК по нейната съвместимост. Съгласно т. 32 от Известието СЕО поддържа становището, че по принцип получател на неправомерна помощ не може да се позовава на легитимни очаквания срещу разпореждане за възстановяване, издадено от ЕК. В този случай, но не само, съдът може да изисква съдействие или решение от ЕК съгласно чл. 60 от

	проекта на ЗДП от 2017 г.). Възможно е обаче да има такава процедура пред Европейската Комисия, която да не е била инициирана от запитващия съд. Съществува непълнота, която следва да бъде отстранена, като изрично се предвиди, че във всеки случай, в който има висяща процедура по същата мярка пред Европейската Комисия, съдът е длъжен, или поне има право да спре разглеждането на делото по същество и да изчака решението на Европейската Комисия (включително и по съображения за процесуална икономия). Съгласно действащото процесуално законодателство в България[12] съдът има право да спре делото само ако е налице висящ спор *пред същия или друг съд,* решението по който би имало значение за решаване на спора. Комисията няма качество на *„друг съд"* и затова е препоръчително да се предвиди изрично правно основание за спиране на делото в тази хипотеза. Такава разпоредби ще осигури съответствие между практиката на националния съд и Комисията, отчитайки интересите на всички страни в производството и спестявайки на публичното изпълнение разходи за принудително изпълнение на решение за пълно възстановяване в случаите на съвместима мярка (в който случай получателят на помощта следва да плати само лихва за неправомерност).		законопроекта. Въвеждането на хипотеза за спиране на производството в този конкретен случай с цел получаване на решение от ЕК, от една страна, би довело до блокиране работата на съда и възпрепятстване на неговите правомощия. От друга страна за ЕК не възниква задължение за произнасяне с решение въз основа на процедура пред национален съд. Поради това, преценката за спиране е в правомощията на съда.
	10. Чл.60, ал.1 **Тази разпоредба не е напълно съобразена с европейското право,** тъй като Европейската Комисия не е компетентна да се произнася по въпроси отнасящи се до валидността на актове на ЕС. Само Съдът на Европейския съюз е (параграф 17 от Известието). Предложението ни е да отпадне думата *„валидността"* в цитираната разпоредба.	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 60, ал. 1 е редактирана в съответствие с предложението.

[12] Чл.229, ал.1 ГПК, приложим и в административното производство на основание чл. 144 АПК.

	Освен това не е ясно каква е тежестта на становището на Комисията, ако такова бъде предоставено - дали е задължително за съда или не (за разлика от решенията на СЕС, които са задължителни). Съответно дали има разлика в процесуалната тежест на становищата по различни въпроси (за валидност и за приложимост). **11. Член 57, ал.2 и 3** Всеки акт за предоставяне на държавна помощ може да бъде оспорен от всяко заинтересовано лице или от прокурора. Проектът на ЗДП от 2017 г. предвижда крайни срокове за оспорването на такива актове от заинтересовано лице (6 месеца от издаването на акта, 10 години от предоставянето на помощта), които са възприети от европейското право. Не е ясно, обаче, дали тези срокове се прилагат също и в хипотезата, в която актът се оспорва от прокурора. Разумното и логично тълкуване следва да бъде, че и в този случай се прилагат, но е по-добре това да бъде изрично пояснено, за да се избегнат спорове при правоприлагането. Също така, следва да се отбележи, че разпоредбата на чл. 57, ал.2, която предвижда, че когато помощта се предоставя въз основа на нормативен акт, той може да се оспори неограничено във времето, може да се окаже в противоречие е европейското право и по-конкретно с **член 17 от Регламент 2015/1589.** Помощ, която е предоставена въз основа на нормативен акт, но са изминали 10 години от предоставянето й, следва да се счита за съществуваща помощ.[7] Задължението за отлагане не се прилага спрямо съществуваща помощ. **Регламент 2015/1589 не допуска възстановяване на помощта, когато са изминали 10 години от предоставянето й, независимо от естеството на акта, с който помощта е била предоставена.** Тоест дори нормативният акт да бъде оспорен след този срок, съдът няма право да постанови възстановяване на помощ, получена преди	Приема предложението	Разпоредбите на чл. 57, ал. 2 и 3 са преработени.

	повече от 10 години. По аргумент от по-силното основание, съдът не следва да има право и да налага временни или обезпечителни мерки. Това следва да бъде изрично пояснено, в случай че се запази възможността за оспорване неограничено във времето. **12. Компетентни съдилища** Проектът на ЗДП от 2017 г. (за разлика от проекта от 2016 г.) съдържа изрична разпоредба, разпределяща компетентността между гражданските и административните съдилища, в зависимост от това чий е акта за предоставяне на държавна помощ - дали е публичен орган или публично предприятие, което няма административни функции. Не е ясно, обаче, дали това разделение се прилага само по споровете за законност на акта за предоставяне на държавна помощ или всички спорове, които могат да възникнат във връзка с държавна помощ, например исковете за предотвратяване на изплащането, възстановяване и обезщетения, предвидени в член 57(4) от проекта на ЗДП от 2017 г. Член 67 от проекта предвижда, че Административният процесуален кодекс и Гражданският процесуален кодекс ще се прилагат по всички въпроси, за които изрично не е предвидено друго, но това не помага да се отговори на въпроса кои казуси следва да бъдат отнесени към гражданските и кои към административните съдилища. Яснотата по този въпрос е важна, тъй като приложимите процесуални правила ще зависят от съда, компетентен да разгледа делото (и тези правила могат да са различни).[8] Препоръчително е също така да се обмисли доколко разделянето на споровете между различни видове съдилища (граждански и административни) е подходящо, предвид на възможността за формиране на противоречива практика и трудностите, които биха съществували пред преодоляването ѝ.	Приема предложението	Промяната е отразена в чл. 57, ал.4 от законопроекта

	Следва да се съобрази и необходимостта от обучение и повишаване на професионалната квалификация на съдиите по подобен нов вид дела. **13. Съединяване на искове** Не е ясно дали някои от исковете, изброени в член 57(4) трябва задължително да се съединят с иск за оспорване на законността на акт за предоставяне на държавна помощ или всеки от тях може да бъде предявен самостоятелно. Първото предположение изглежда да е разумното тълкуване, тъй като съществуването на неправомерна държавна помощ е преюдициален въпрос за тези искове. Това обаче не е видимо от предложената редакция. Не е ясно може ли да се оспори законността на мярката, без това оспорване да е съединено с някои от изброените искове. Ако оспорването на акт за предоставяне на държавна помощ върви заедно с един или повече от изброените искове, тогава естеството на оспорения акт би следвало да предопределя и съда, компетентен да разгледа делото. **14. Несъответствие между член 39, ал.1 и член 57 (4) от проекта на ЗДП от 2017 г.** Съгласно чл. 63, т.3 съдът може да постанови възстановяване на неправомерна държавна помощ или минимална помощ и лихва за неправомерност. Съгласно чл. 57, ал. 4 всяко заинтересовано лице може да предяви иск за пълно възстановяване на неправомерна държавна помощ или минимална помощ и плащане на лихва за неправомерност. Изглежда, че този иск е различен от иска за възстановяване на държавна помощ въз основа на решение на Европейската комисия за възстановяване, което не е било изпълнено (член 57, ал.4 т.5). Съгласно материалноправната разпоредба на член 39, ал.1 възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна	Приема предложението Приема предложението	Текстът на чл. 57, ал. 4 е редактиран. Наименованието на Глава шеста е допълнено с цел да се разграничат процедурите за възстановяване на неправомерна държавна или минимална помощ: а) по решение на Европейската комисия – Глава шеста; б) по решение на националния съд – Глава Осма.

	помощ или неправилно използвана помощ трябва да бъде извършено въз основа на решение на Комисията, съдържащо разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо. От член 57, ал.4 изглежда, че искът за възстановяване на неправомерна държавна помощ не е обусловен от решение на Комисията, тъй като има отделна разпоредба, член 57, ал.4, т.5, която урежда възстановяване на държавна помощ в случай на неизпълнение на решение на Европейската комисия за възстановяване. Има два отделни иска за възстановяване на неправомерна държавна помощ - при първия възстановяването се търси на базата на неизпълнено решение на Европейската комисия, докато във втория случай, такова решение не е необходимо. Първият иск изглежда излишен, тъй като решението на Европейската Комисия за възстановяване е достатъчно, за да се започне изпълнително производство по Данъчно - осигурителния процесуален кодекс. **15. Не е ясно кога искът за възстановяване на неправомерна държавна помощ въз основа на неизпълнено решение на Европейската Комисия може да бъде предявен в съда** Съгласно член 39 (1) от проекта възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия, съдържащо разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо. Съгласно алинея 2 на същата разпоредба решението на Европейската Комисия за възстановяване се изпълнява по реда на Данъчно - Осигурителния процесуален кодекс. Този кодекс регламентира изпълнение от публичен изпълнител. Съгласно член 63, т.6 съдът може да разпореди възстановяване на	Не приема предложението	Хипотезите на чл. 57, ал. 4, т. 1-4 допускат възможността да се предяви и един или няколко иска, в случаите когато ЕК не е постановила решение. Което е извън процедурата по разглеждане от ЕК По отношение на чл. 57, ал. 4, т. 5 виж мотивите по т. 15 Законопроектът въвежда в чл. 57, ал. 4, т. 5 хипотеза при която възстановяването на държавна или минимална помощ, вземането не е могло да се събере при прилагане на ДОПК. Това е процедура при която може да се търси вземането извън реда по чл. 38, 39 и 41. Целта на хипотезата е да се защити максимално националния интерес и

	държавна помощ, която не е била възстановена по реда на глава шеста (чл. 39 и сл.), независимо дали е бил издаден акт за установяване на публично вземане. Не е ясно при какви обстоятелства би се стигнало до иск пред съда, при условие, че решението на Европейската Комисия се изпълнява по реда на ДОПК (съответно в какъв срок да не е било изпълнено - дали се има предвид да не е образувано производство по ДОПК или същото да не е успешно). Съществува потенциален конфликт между двете процедури - тази по ДОПК (публично изпълнение) и тази пред съда, образувана по иск за възстановяване на държавна помощ въз основа на решение на Европейската комисия, съответно изпълнението на самото съдебно решение. Не е ясно какво обосновава необходимостта от такъв иск, при условие, че е установена специална процедура за изпълнение на решението и събиране на вземането.		вземането да се събере.
КОМЕНТАР 1 от 09 юни 2017 г.	При прилагане на мерки от Стратегиите за Водено от общностите местно развитие, Местните инициативни групи следва да спазват правилата за предоставяне на държавни помощи. В тази връзка предложеният проект на Закон за държавните помощи е по - добре и по - подробно разписан, като разширяването на обхвата на понятието „администратор на помощ" улеснява определянето на лицата предоставящи държавни помощи. Съгласно подписаните Споразумения за изпълнение на Стратегия за Водено от общностите местно развитие Управляващите органи на програмите финансиращи стратегията делегират на МИГ правомощията си по съгласуване на Насоките за кандидатстване с Министъра на финансите за съответствие с приложимите правила за държавни помощи. Предвид текста включен в чл.9, ал.5 „В случаите по ал. 1-4	Приема предложението	Предложението частично касае функциите на администратора на помощ, които са уредени в чл. 9 от законопроекта, като в текстовете са направени редакции. Друга част от бележките не съдържат конкретно предложение, което да бъде обсъдено. Също така правомощията на МИГ са уредени с други актове, а не със законопроекта.

	администраторът на помощ може да възложи част от функциите си по този закон на публичноправна организация или на публично предприятие, което носи отговорност като администратор на помощ за възложените функции и изпълнява свързаните с тях задължения спрямо получателя на помощта“, искам да направя следното уточнение: Съгласно възложените й функции в споразумението МИГ единствено може да подготви и съгласува Насоки за кандидатстване съобразени с правилата за държавни помощи. Местните инициативни групи не могат да осъществяват контрол при предоставяне на държавна и минимална помощ спрямо получателя на помощта тъй като Управляващите органи на финансиращите стратегията програми подписват административните договори с бенефициентите и съответно осъществяват последващи плащания. Следователно МИГ би следвало да носят отговорност само в рамките на делегираните им правомощия в Споразумението за изпълнение на Стратегията за Водено от общностите местно развитие.		
НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ	Без бележки.		
Коментар от д-р Младен Иванов Младенов, гр. София, ж.к. „Хаджи Димитър“, бл. 111А, ет. 4, ап. 14	1. В разпоредбата на чл.1, т.4 думата „задължението“ да се изпише в множествено число – „задълженията“. *Мотиви*: Според чл.38 от Указ № 883 за прилагане на Закона за нормативните актове (Указ № 883), когато материята, която се урежда, не налага друго, правилото за поведение се формулира в един член, а отговорността за нарушаване на различни задължения - общо за всички тях, ако е еднаква. Различните задължения по докладване, събиране, регистриране и	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 1, т. 4 е съответно редактирана.

	съхраняване на данни относно държавни помощи са формулирани в различни разпоредби на проекто-закона (напр. чл.15, чл.17, чл.19, чл.49, чл.53, чл.54). Глава девета „Административнонаказателни разпоредби“ също визира различни състави за нарушения в множеството си разпоредби. Именно поради това са налице задължения и санкции за неизпълнението им, и този статут трябва да бъде отразен по един коректен начин в проекта на нормативния акт – в множествено число.		
	2. В разпоредбата на чл.5, ал.1, т.1 думата „необходимо“ да се замени с думата „нужно“. *Мотиви*: Нормотворческият процес следва общите правила на лингвистиката и логиката, които отричат обяснението на дума или израз чрез същите дума или израз или с производни от същите. Именно затова принципът на необходимост не може да се обяснява с думата „необходимо“ и е нужно да се търси друга със същото значение.	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 5, ал. 1, т. 1 е съответно редактирана.
	3. В разпоредбата на чл.5, ал.1, т.2 изразът „осигуряване на принос за “да се замени с думата „подпомагане“. *Мотиви*: Горните мотиви. Нещо повече, според чл.9, ал.1 от Закона за нормативните актове (ЗНА), разпоредбите на нормативните актове се формулират на общоупотребимия български език, кратко, точно и ясно. Едни сложни езикови конструкции не само не отговарят на това нормативно изискване, но замъгляват смисъла на правилото за поведение до степен на неразбиране.	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 5, ал. 1, т. 2 е съответно редактирана.
	4. В разпоредбата на чл.5, ал.1, т.3 думата „изискванията“ да се замени с израза „актовете за предоставяне“, а втората дума „постигане“ – с думата „осъществяване“. *Мотиви:* По отношение на думата „изискванията“ аргументът	Не приема предложението	Предложението не отговаря на смисъла на разпоредбата. Втората част на изречението е с цел текстът да е ясен и несъмнен.

	е, че предоставянето на държавни помощи се извършва чрез актове, а не чрез изисквания. Що се касае до тавтологията с думата „постигане“, същата е недопустима не само по правилата на езикознанието, но и по стандартите на нормотворческата дейност, защото претрупаността на текста вече не отговаря на изискването за краткост по смисъла на чл.9, ал.1, предложение второ от ЗНА.		
	5. В разпоредбата на чл.5, ал.1, т.4 думата „публичност“ да се замени с думата „видимост“. *Мотиви:* На първо място, от понятийна гледна точка „прозрачност“ и „публичност“ са съвсем различни неща. Прозрачността е по-скоро бистрота, яснота, видимост; докато публичността е разгласяване и обща достъпност. На второ място – от чисто правна гледна точка те са ясно разграничени в законодателството, макар и като правни институти взаимно да се допълват. Това се вижда най-добре при заглавието на чл.12 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), който е наименуван „Достъпност, публичност и прозрачност“. На трето място, ще е налице отново тавтология, защото в проекто-разпоредбата първо е използвана думата „публичност“, а малко по-нататък в текста е налице изразът „публични средства“ – дразнещ подход на изразяване в евентуалния бъдещ нормативен текст.	Не приема предложението	Значението на думата „публичност“ е ясно и в случая означава откритост и достъпност на информацията.
	6. В разпоредбата на чл.5, ал.1, т.5 думата „баланс“ да се замени с думата „резултат“. *Мотиви:* Горните мотиви за тавтологията важат и тук – не може принципът на балансираност да се разяснява чрез думата „баланс“ в дефиницията. Нещо повече – от смислова гледна точка, думата „баланс“ всъщност означава „равновесие“ при първоначалното си, оригинално използване. В този смисъл, балансът не може да бъде нито положителен, нито	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 5, ал. 1, т. 5 е съответно редактирана.

	отрицателен, а е неутрален. Понеже различни теоретични и практически стилове на изразяване за продължителен период от време са използвали некоректния израз „положителен баланс“, изглежда, че той би могъл да се употреби и тук. Това обаче е в категорично противоречие с правилото за яснота на чл.9, ал.1, предложение четвърто от ЗНА, защото останалите правни субекти не биха го разбрали поради противоречието в него – едновременно съществуване на „равновесие“ и „положителност“. Именно затова трябва да се използва правилната дума – „резултат“ (който като величина би могъл да бъде както положителен, така и отрицателен, така и неутрален, но правното очакване е само в насока на положителност).		
	7. Текстът на чл.11 да придобие следния вид: „Държавна помощ или минимална помощ се отпуска с акт за предоставяне, в който се отразява правото на получаването ѝ, както и се определят администратор на помощта и лице по чл.9, ал.5, когато е налице възлагане“. *Мотиви:* Не е удачно да има различни нормативни визии относно акта за предоставяне, една – в чл.11, и съвсем друга – в §.1, т.1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на проекто-закона. Понеже първият текст е основен, а вторият – вторичен в своята разяснителност, съвместимостта им трябва да бъде постигната именно в основния текст. След като очевидно се цели в основния текст категоричното наличие на реквизити относно правни субекти, добре е също тук да се вижда и нормативно изискване относно субективните права и задължения, които са съдържателната част на всяко едно правоотношение.	Не приема предложението	Предложението променя смислово и по неподходящ начин визираната разпоредба.
	8. В чл.18, ал.1 след думата „предоставяне“ да се добави думата „документиране“ и текстът след това да се запази без изменения. *Мотиви:* Понеже се въвеждат правни задължения (виж точка 1	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 18, ал. 1 е допълнена.

	от настоящето становище) при изброяването им трябва да има пълнота и изчерпателност. Задължението за документиране (чл.17) е само едно от задълженията на администратора на помощ и в реда на посочването им не бива да бъде пропускано. 9. В разпоредбата на чл.20, ал.2 на края след запетая се добави и текстът „включително и физическо лице, едноличен търговец и неперсонифицирано дружество“. *Мотиви:* Тази добавка е нужна, защото само за юристите са ясни в тяхната цялост разбиранията за „правноорганицационна форма“ и „статут“, както и разграниченията между тях. В случая има съотнасяне на тези правни институти с този на „предприятие“, което в житейския си смисъл обикновено се разбира само като някаква организираност, включително и между различни лица. Затова, най-вероятно горният текст, изписан по сегашния начин, би се разбирал по отношение само на търговски дружества, и би изключвал по предположение физическото лице. Неперсонифицираното дружество пък само по себе си е правна връзка и няма в истинския смисъл на думата „статут“ с оглед на, да речем – регистърно производство. Едноличният търговец, е особена правноорганизационна форма за извършване на търговска, респективно – на икономическа дейност. Тези уточнения са необходими, защото от текстът на пръв прочит (и на задълбочен такъв) за един лаик не личи това, което е отразено коректно горе на стр.3 от Доклада по чл.22, ал.2 от НОМИОВ към цялостната предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за държавните помощи, а именно: „...а по отношение на получателите на държавна и/или минимална помощ – потенциално такива биха могли да бъдат всички лица (юридически и физически), които извършват икономическа дейност“.	Не приема предложението	Текстът на разпоредбата е достатъчно ясен, тъй като се ползват установени в нормативните актове понятия.

	10. В разпоредбата на чл.20, ал.5 след думата „споразумение“ да се добави изразът „административен договор“, като текстът по-нататък запази досегашния си вид. *Мотиви:* Трябва да се съобразят действащите разпоредби на чл.чл.19а – 19ж от АПК, при създаването на разпоредбите на новия Закон за държавните помощи, като възможен правен инструмент за уреждане на обществени отношения в публичното право. Втората алинея на чл.19а е в смисъл, че административният договор е писмено съглашение между административен орган и граждани или организации, а първата алинея визира въпроси от значим обществен интерес, когато е предвидено в закон. Оттук следват два извода – административният договор като правно средство е приложим и при държавните помощи, но за да бъде валидно използването му, той трябва изрично да бъде посочен в Закона за държавните помощи. По друг начин казано – едно недоглеждане тук, във фазата на общественото обсъждане, и последващо пропускане на изрично отразяване в проекто-текстът на административния договор наред със институтите на споразумението, сделката или другите правни действия, би довело впоследствие до недопустимо използване на същия в материята на държавните помощи.	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 20, ал. 5 е редактирана, като е взета предвид и редакцията на §1, т.1 от ДР на законопроекта, съобразно предложението по т.24 от настоящите бележки.
	11. В разпоредбата на чл.38, ал.2 думата „принудително“ да отпадне. *Мотиви*: Дял Четвърти от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) е озаглавен „Събиране на публичните вземания“. Той разглежда всички хипотези за тази реализация, като очакваната и водещата е доброволното изпълнение по чл.178 от същия нормативен акт. Безсмислено, вредно, неефективно и противоправно е да се предполага само изпълнение чрез принуда. Целта на закона е събирането на публичните вземания, и точно тази терминология трябва да се	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 38, ал. 2 е редактирана.

	използва и в останалото законодателство.		
	12. В разпоредбата на чл.38, ал.2 изразът „в срок до три работни дни“ да се замени с израза „в тридневен срок“. *Мотиви:* Правилото на чл.61, ал.1 от АПК визира именно тридневен срок. Произволното преименуване на срока в настоящия проекто-закон ще доведе не само до нормотворческа неперфектност, но и до евентуални кондтаридкатри тълкувания и прилагания на разпоредбите, касаещи материята относно процесуалните срокове, относими към съобщаването на акта.	Не приема предложението	Налице е явна разлика между термините „тридневен срок“ (три календарни дни) и „в срок от три работни дни“ .
	13. В разпоредбата на чл.39, ал.4 думата „принудително“ да отпадне. *Мотиви:* Същите като в точка 11 от настоящето становище.	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 39, ал. 4 е редактирана.
	14. В разпоредбата на чл.40, ал.1 точката да се замени със запетая, след която да се запише израза: „както и кратко отразяване на мотивите и диспозитива на същото“. *Мотиви*: Когато един акт на публичен орган се позовава на друг, това не може да става по механичен начин, а по съдържателен – което означава, че поне основните елементи на мотивите и диспозитива на акта, който се явява основание на другия, трябва да бъдат отразени коректно във втория.	Не приема предложението	Решението на ЕК има публична версия и няма нужда да се възпроизвежда допълнително.
	15. В разпоредбата на чл.56, ал.1 след думата помощ да се запише изразът „който не е от законов порядък“. *Мотиви*: Държавна помощ може да се предостави и със закон. Такъв е смисълът и на изразът „нормативна разпоредба“ в §.1, т.1 от ДР на проекто-закона – това касае както законовите, така и подзаконовите разпоредби. Но, след като това е така, трябва ясно да се дефинира, че могат да бъдат оспорвани по съдебен ред всички актове за предоставяне на държавна помощ, с изключение на тези, които само по себе си са законови	Не приема предложението	Редакцията на чл. 56 и чл. 57 от законопроекта е съобразно със становището на Върховния административен съд.

	разпоредби. Законовите разпоредби не подлежат на оспорване пред системата на съдилищата, а могат да бъдат атакувани за противоконституционност пред Конституционния съд, който не е част от Съдебната власт.		
	16. В разпоредбата на чл.56, ал.2 накрая точката да се замени със запетая, като се добави изразът „или Върховният административен съд“. *Мотиви:* Разпоредбата на чл.61, ал.1 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) гласи, че съдилищата в Република България са районни, окръжни, административни, военни, апелативни, специализиран наказателен съд, апелативен специализиран наказателен съд, Върховен касационен съд и Върховен административен съд. Следователно, законодателят прави ясно разграничение между административни съдилища и Върховен административен съд. Това разграничение последователно е следвано и в правилата относно родовата подсъдност по административни дела, записани в чл.132 от АПК. Ако една държавна помощ бъде предоставена с подзаконов нормативен акт или с актове на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите, според правилата на чл.132, ал.2, т.1 и 2 от АПК оспорването по съдебен ред на актовете за предоставяне на държавна помощ ще са родово подсъдни на състав на Върховния административен съд, а не на административен съд.	Не приема предложението	Редакцията на чл. 56 и чл. 57 от законопроекта е съобразно становището на Върховния административен съд.
	17. Разпоредбата на чл.56, ал.3 да отпадне. *Мотиви:* Първо, тази хипотеза е уредена във втората алинея на чл.56, която препраща към чл.9, ал.5, който от своя страна визира публичноправна организация и публично предприятие, като администратор на помощ. При наличие на правна уредба, нова не е необходима. Второ, според чл.9, ал.5 в контекста на §.1, т.28 от ДР на проекто-закона „публичното предприятие“ се	Приема предложението	Ал. 3 на чл. 56 е отпаднала.

	характеризира с доминиращо влияние на публичен орган или с финансиране от държавния и общински бюджет, а не с хипотезата на административни функции. Произволното смесване на правни институти тук е неудачно. Трето, дори и да не бъдат възприети предишните аргументи, възможността за широко тълкуване е основана пряко върху законовата дефиниция на §.1, т.1 от ДР на АПК. Там е отразено, че "Административен орган" е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон. По друг начин казано, законовата възможност по чл.9, ал.5 за възлагане на функции по администриране на държавна помощ превръща публичното предприятие в административен орган, който етимологично притежава административни функции. По този начин разпоредбата е абсолютно безсмислена. Четвърто, не е добър държавнически подход да се подхожда към подведомствеността и към подсъдността чрез *неконкретизирано посочване* на „компетентния съд“. Така би се стигнало до безкрайни препирни – положителни и отрицателни – между системата на общите и системата на административните съдилища. Нещо повече, вътре в системата на общите съдилища би имало препирни относно родовата, както и относно местната подсъдност. Пето и последно, не е ясно защо се избира различен процесуален ред от оспорването (което е административноправен термин), като се отива на Общ исков процес, каквото е заглавието на Част втора, където се намира Глава дванадесета „Подсъдност“ на Гражданския процесуален кодекс (ГПК). Разликите между административното оспорване и исковото производство са съдържателни, формални и логически, за което е неоправдано свободното им смесване в процесуални текстове на законово ниво. Всъщност, няма аргументи, които да подкрепят подобен своеволен нормотворчески подход. Обратно, по всички		

	държавнически и конституционни принципи законодателната власт не би трябвало да затруднява с неясни и противоречиви разпоредби функционирането на съдебната власт.		
	18. В разпоредбата на чл.57, ал.2 пред думата „нормативен“ да се сложи думата „подзаконов“. *Мотиви:* Идентични с тези по точка 15 от настоящето становище.	Не приема предложението	Редакцията на чл. 56 и чл. 57 от законопроекта е съобразно становището на Върховния административен съд.
	19. Разпоредбата на чл.57, ал.4 трябва да се прецизира, като най-добре е тя да се оформи в самостоятелен член. *Мотиви:* Не е ясно дали исковете по ал.4 се намират в обхвата на оспорванията по оспорванията (жалбите) по ал.1 и 2, и на протеста по ал.3 от чл.57. По-друг начин казано – дали те са елемент от жалбите и протеста, или са отделен процесуален инструмент, алтернативни ли са или са безусловни, пред един и същ съд ли се разглеждат жалбите, протестите и исковете – все въпроси, които не получават отговор от замисъла, логиката, изказа и подредбата на чл.57 от проекто-закона.	Не приема предложението	Редакцията на чл. 56 и чл. 57 от законопроекта е съобразно становището на Върховния административен съд.
	20. В разпоредбата на чл.59, ал.1 и 2 след думата „жалбата“ да се постави запетая и след нея да се добави думата „протеста“, а текстовете по-нататък се запазят в досегашния си вид. *Мотиви*: По този начин се следва логиката на четирите алинеи на чл.57, където са предвидени три, а не два процесуални инструмента за иницииране на съдебните производства.	Приема предложението	Разпоредбите на чл. 59, ал. 1 и 2 са съответно допълнени.
	21. Като цяло, разпоредбите на чл.56, ал.1 и чл.59, ал.1, изречение второ и чл.59, ал.2 трябва да се прецизират и хармонизират помежду си. *Мотиви:* „Допуснатите нарушения на правото на Европейския съюз“ би трябвало да са в контекста и на несъвместимостта на държавната помощ с вътрешния пазар, още повече, че се	Приема предложението	Хармонизирани са съобразно редакцията на чл. 56 от законопроекта, която е съобразна със становището на Върховния административен съд.

	съобразява практиката на Съда на Европейския съюз и на Европейската комисия. При така разписаните понастоящем текстове има вътрешно противоречие между тези нормативни постановки.		
	22. В разпоредбата на чл.68, ал.1 след думата „глоба“ да се добави изразът „или имуществена санкция“. *Мотиви:* Според чл.83, ал.1 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), в предвидените в съответния закон, указ, постановление на Министерския съвет или наредба на общинския съвет случаи на юридически лица и еднолични търговци може да се налага имуществена санкция за неизпълнение на задължения към държавата или общината при осъществяване на тяхната дейност. Чл.68, ал.1 от проекто-закона препраща към чл.11, който от своя страна прави препратка към чл.9, ал.5, където са визирани публичноправна организация и публично предприятие. Затова, ако разпоредбата остане в досегашния си вид, много административни нарушители на държавните помощи във връзка с акта за предоставянето й, биха били несанкционирани, понеже по отношение на тях като административнонаказателно отговорни лица не може да се наложи единствено предвидената понастоящем санкция, а именно – глоба.	Не приема предложението	Не е налице хипотеза за имуществена санкция, тъй като лицата по чл. 11 са държавни органи.
	23. В разпоредбата на чл.82, ал.1 изразът „оправомощени длъжностни лица“ да се замени с израза „длъжностни лица, оправомощени от директора на“, като текстът по-нататък се запази в досегашния си вид. *Мотиви*: Законодателят точно трябва да дефинира вида оправомощаване, защото в публичното право оправомощаване въобще не е възможно. Това следва от цялостната логика на фундаменталното Тълкувателно решение № 4 от 22 април 2004 година на Общото събрание на съдиите на Върховния	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 82, ал. 1 е редактирана.

	административен съд по № ТР-4/2002, докладчик съдията Андрей Икономов. 24. В разпоредбата на §.1, т.1 от ДР на проекто-закона е нужно прецизиране. *Мотиви:* Изразите „нормативна разпоредба“ и „писмен акт“ са твърде общи, неопределени и неясни, поради което не могат да се използват за елемент от законова дефиниция. Подобен произволен подход влиза в явно противоречие с изискванията на чл.9, ал.1 от ЗНА, съответно – на чл.32, ал.2, т.3 от Указ № 883.	Приема предложението	Разпоредбата на чл. 82, ал. 1 е прецизирана.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 364

от 30 юни 2017 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за държавните помощи.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на финансите да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Томислав Дончев

ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Росен Кожухаров

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ "ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":

/Апостол Михов/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

мб-ЦД

VD-ZDP.DOC

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

№....02.01-.63.....
.....30 юни..... 2017 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 702-01-6
Дата 03 / 07 2017 г.
12.29

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЧЕВ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение №.....364..... на Министерския съвет от 2017 г. проект на Закон за държавните помощи.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за държавните помощи.
2. Цялостна предварителна оценка на въздействието, доклад и становище към нея.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Томислав Дончев)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 750-01-88 / 03.07 **2017 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за държавните помощи, № 702-01-6, внесен от Министерски съвет на 03.07.2017 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по бюджет и финанси

Комисии:

- Комисия по земеделието и храните
- Комисия по правни въпроси
- Комисия по икономическа политика и туризъм

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ